Vereniging Jacob Honig Jansz. Jr.

Jaarboek 2019

HBh Honig Breethuis

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD	3
20-JARIG JUBILEUM HONIG BREETHUIS	5
WILLEM KORINK BRONSPLASTIEKEN	17
CHINEES BLAUWWIT UIT ZAANS BEZIT	19
WILLEM UPPINK	21
BRUIKLEEN AAN MOLENMUSEUM	23
INRICHTING LINNENKABINET	25
PORTRET CHRISTINE DE LANGE	30
ASSIGNAAT OP PAPIER VAN BREET	36
DE NEDERLANDSCHE MUZENALMANAK	37
SCHULDBEWIJS GRIETJE KLAAS NEN	38
SCHENKING FAMILIE KNIPSCHEER	40
SCHENKING EN BRUIKLEEN FAMILIE DE JONG	73
VEILINGNIEUWS	102
BEELDEN UIT 1819 EN 1919	108

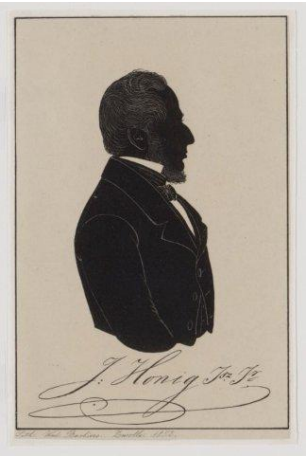

COLOFON

© Vereniging “Jacob Honig Jsz. Jr.”, Honig Breethuis te Zaandijk, april 2020

Redactie: Pier van Leeuwen

Omslagfoto: Willem Uppink: Portret van een predikantengezin, 1798, Olieverf op paneel.[ZOV-09007]

VOORWOORD

[Column *senior advisor* Pier van Leeuwen, Zaans Erfgoed, Voorjaar 2019]

EEN WOONHUISMUSEUM ALS GEESTESKIND

Dit najaar bestaat het Honig Breethuis twintig jaar in de opzet als woonhuismuseum. Begin 2009 kreeg ik van Alice van Diepen, toenmalig conservator van het nieuwbakken Zaans Museum, de opdracht de voormalige locatie van het Zaans Historisch Museum her in te richten. Samen met het bestuur van de Zaanlandsche Oudheidkundige Vereniging "Jacob Honig Jsz. Jr." was er een nieuwe opzet bepaald voor het monumentale pand aan de Lagedijk te Zaandijk. De beoogde herinrichting moest de bewoningssituatie in herinnering roepen tijdens het tweede kwart van de 19e eeuw. Bepalend voor deze periode waren de uit 1830 daterende behangselschilderingen in de tuinkamer aan de dijkzijde en het luchthuis dat omtrent 1829 aan het vroeg 18e eeuwse pand was gebouwd. Een gelukkig toeval vormde het feit dat de vereniging in bezit was van ingelijste pastelportretten van de bewoners: de papierfabrikeur Jacob Breet en zijn gezin. De opdrachtomschrijving waarmee ik als gastconservator aan de slag ging, besloeg niet meer dan een A-4tje. Gelukkig had historica Rita Hooijschuur wel archiefstudie gedaan naar de families Honig en Breet, die het pand vijf generaties bewoonden.

De klus moest binnen een half jaar worden opgeleverd. Dit vormde uiteraard een grote uitdaging, die ik met beide handen aangreep. In mijn loopbaan had ik meerdere grotere wisseltentoonstellingen ingericht voor met name de gemeentelijke musea van Arnhem en Hilversum. Mijn brede cultuurhistorische belangstelling kwam daarbij goed van pas. Het specifieke van de herinrichting tot woonhuismuseum kwam met name voort uit het feit dat het een reconstructie behelsde van de privésfeer van een bestaande doopsgezinde fabrikeursfamilie. Daarmee moest de inrichting geen verzameling stijlkamers worden, maar een ensemble, dat een aannemelijke weerslag moest vormen van de bewoningsgeschiedenis van de drie opeenvolgende generaties Breet. Voor de meubilering en huisraad kon ik putten uit de rijke collectie van de Zaanlandsche Oudheidkundige Verzameling, aangevuld met essentiële stukken uit de rijkscollectie, het Instituut Collectie Nederland. Zo misten we in de eigen collectie onder meer een Biedermeier canapé, een meubelstuk dat de toon zet qua tijdbeeld.

Bestuurslid Leonore Olde-Verburg en penningmeester Gerrit Teders wist ik te overtuigen dat de bruikleen van diverse meubelstukken en aanvullende huisraad noodzakelijk was om het historische interieur te kunnen completeren. De kroon op het werk was de naam die ik voor dit hernieuwde museum mocht aandragen. Inmiddels – 20 jaar verder – lijkt het Honig Breethuis helemaal ingeburgerd. Iets wat we bij oplevering slechts konden hopen. Voor het tot leven brengen van de bewoningsgeschiedenis wordt een groot beroep gedaan op het vrijwilligersteam. Dit wordt aangestuurd door het verenigingsbestuur, waar ik de laatste jaren deel van heb mogen uitmaken. Inmiddels ondersteun ik dit bestuur beleidsmatig als adviseur. Sinds 2014 beschikt het museum ook over een vaste presentatie over het papierbedrijf C & J HONIG BREET. Vanwege mijn intensieve band met het Honig Breethuis karakteriseer ik dit museum dan ook regelmatig met trots als mijn geesteskind.

[Column voorzitter Maria Buren, Zaans Erfgoed, Winter 2019]

EEN VERKNOCHTE HAARLEMMER MET HART VOOR ZAANS ERFGOED

De redactie van Zaans Erfgoed kwam erachter dat ik sinds mei dit jaar voorzitter ben van het Honig Breethuis in Zaandijk. Tevens wordt er in dit nummer aandacht geschonken aan het twintigjarig bestaan van het Honig Breethuis als woonhuismuseum. Deze herbestemming kreeg het huis nadat het Zaans Museum haar deuren in 1998 opende. Als kersverse voorzitter maak ik meteen het feestje van het jubileum mee. Dus vandaar de vraag of ik met het schrijven van de column een extra duit in het zakje wilde doen: Twee vliegen in een klap!

Maar ik ga even terug in de tijd. Op 3 januari 1993 was het mijn eerste werkdag bij Kunstdrukkerij Mercurius in Wormerveer. Daar was ik aangenomen als contactpersoon voor de musea in Amsterdam en om de productie van de boeken van Stichting Uitgeverij Noord-Holland te begeleiden. Deze uitgeverij is in 1983 opgericht door Cees Woudt, Klaas Woudt en Gerbrand de Jong. Deze heren hebben ongelooflijk veel voor het erfgoed van de Zaanstreek betekend.

Mijn kennis over de Zaanstreek was toen heel beperkt en ik kwam niet verder dan waar de Zaanstreek lag en het adres van mijn oudtante in Zaandam. Maar nu vijfentwintig jaar later is dat gelukkig anders. Zelfs als verknochte Haarlemmer, denk ik, dat ik hier wel als bewoner zou kunnen aarden. Door mijn werkzaamheden voor de uitgeverij ben ik in contact gekomen met heel veel gepassioneerde Zaankanters, die met hun onderzoek of publicatie ervoor hebben gezorgd dat de uitgeverij een mooi fonds heeft opgebouwd over de rijke erfgoedgeschiedenis van de Zaanstreek. Er verschijnen over deze streek een flink aantal boeken, meer dan gemiddeld. Dat heeft Dick Schuurhuis van de Bruna in Zaandam mij ooit verteld.

Vorig jaar werd ik door Harm Jan Egberts benaderd met de vraag of ik hem wilde opvolgen als voorzitter van het Honig Breethuis. Ik kende het museum, maar tot mijn schande niet zo goed! Ook wist ik niet dat het huis zoveel enthousiaste vrijwilligers en gastvrouwen heeft. Na een aantal maanden te hebben meegelopen met het bestuur zit ik daar inmiddels stevig in het zadel. Weer in een omgeving waar het erfgoed hoog in het vaandel staat en dat met recht past in het rijtje van 500 unieke woonhuismusea in Nederland.

Het jubileum wordt gevierd met een prachtig boek en een expositie gewijd aan de Amsterdamse behangselschilder Willem Uppink. Zijn behangselschilderingen vormen het sluitstuk van zijn oeuvre en daarmee van deze specifieke Nederlandse interieurkunst. Het Honig Breethuis biedt bovendien het enig publiek toegankelijke ensemble van deze herontdekte meester. De publicatie is geheel in eigen beheer uitgebracht, wat een knap staaltje inhoudt voor het museum, dat volledig op onbezoldigde krachten draait.

Kortom, weer een prachtig onderwerp en een wezenlijke aanvulling op de rijke erfgoedgeschiedenis van de Zaanstreek, waarmee het Honig Breethuis als uniek woonhuismuseum stevig op de kaart wordt gezet. Als niet-Zaankanter voel ik me vereerd om daarbij betrokken te zijn en de aan aandacht op te vestigen.

20 JARIG JUBILEUM

Op 1 november 2019 vierde onze vereniging het twintigjarig bestaan van het Honig Breethuis als woonhuismuseum. Herfst 1999 kon de in 1940 aan de gemeente Zaandijk geschonken voormalige witpapierfabrikeurswoning als museumpand in gebruik worden genomen als woonhuismuseum. Bij de viering van het jubileum werd de monografie over de behangselschilder Willem Uppink gepresenteerd en het in 2018 aangekochte portret van een Purmerender predikantengezin uit 1798 officieel onthuld en voor het eerst tentoongesteld in een kleine expositie van het werk van deze meester. De presentatie van het boek en het portret werd luister bijgezet met de opvoering van het toneelspel "Een verrassing voor mevrouw Breet"door onze vrijwilligers.

BOEKUITGAVE

Aan de boekuitgave lag een manuscript ten grondslag, geschreven door ons bestuurslid George Slieker. Een belangrijke tekstuele bijdrage werd geleverd door kunsthistoricus Richard Harmanni. De fotografie word voor rekening genomen door Arjan Gaarenstroom en Anjo Kan. De grafische vormgeving werd verzorgd door Chantal Vansuyt en Marjolein Lensink. Het boek werd gedrukt door Heijnis & Schipper. De boekproductie was in handen van bestuurslid Judith Sanders, geassisteerd door Pier van Leeuwen. Het eerste exemplaar werd overhandigd aan locoburgemeester Sanna Munnikendam. Op een speciale bijeenkomst voor oud-bestuursleden en oud-vrijwilligers werd daarnaast een exemplaar gepresenteerd aan oud-beheerder Henk de Wit. Het boek is door kenners goed ontvangen en de afnamecijfers zijn bemoedigend.

PREDIKANTENPORTRET

George Slieker duidde het door Uppink in olieverf vereeuwigde gezin als de Purmerender predikant Gosselius Habbema en diens echtgenote Elisabeth Johanna de Vries met kind. Het schilderij dateert uit het huwelijksjaar van Jacob en Grietje Breet. De setting van het echtpaar aan een gedekte tafel in een interieur is bijzonder passend in ons woonhuismuseum. De manspersoon draagt een zwart kostuum en een pruik. Met zijn rechterhand slaat hij een bladzijde van een boek om, terwijl hij zijn linkerhand in zijn revers steekt. De vrouw draagt groene Empire-japon en een kanten neepjesmuts. Haar rechtervoet rust op een stoofje, terwijl ze met haar linkerhand het kind vasthoudt, dat op haar rechterknie zit. Het kind draagt een witte japon en dito muts. In de rechterhand draagt het een rammelaar.

Op tafel staat een blauwwit theeservies. Op het cilinderbureau achter het echtpaar staat een beeld van een rouwende figuur onder een glazen stolp. Erboven is tegen een groen fond een camee-imitatie als wandversiering te zien, zoals Uppink die ook uitvoerde in combinatie met zijn behangselensembles. De vloer is bedekt met Perzische tapijten.

Het portret [56 x 47 cm] kon in 2018 worden aangekocht bij de Utrechter kunst- en antiekhandel Mr. F.J. Haffmans en stamt uit privébezit. Het werk draagt inmiddels het inventarisnummer [ZOV-09007].

Presentatie van het eerste exemplaar van het Uppink-boek aan Sanna Munnikendam door auteur en bestuurslid George Slieker [Foto: Arjan Gaarenstroom]

Onthulling van het portret door Pier van Leeuwen als de schilder Willem Uppink [Foto: Arjan Gaarenstroom]

EEN VERRASSING VOOR MEVROUW BREET

Werd het 400-jarig bestaan van Zaandijk in 1895 gevierd met het kostuumstuk “De Bloem van Zaandijk”, gesitueerd rond het huwelijk van Klaas de Jager en zijn bruid Maartje Jans Nan in 1794; voor het 20-jarig bestaan van het Honig Breethuis werd het 35-jarig huwelijk van Jacob en Grietje Breet in 1833 als onderwerp gekozen voor een luchtig toneelspel, verspreid over het museumpand. Idee en regie waren in handen van Karin Kruyver. Historische input werd versterkt door Pier van Leeuwen, die de rol van de behangselschilder en portrettist Willem Uppink voor z\ijn rekening nam. De rollen van Grietje en Jacob Breet werden vertolkt door onze gastvrouw en voormalig vrijwilligerscoördinatrice Hanneke Postmus en penningmeester Gerbrand Kruyver. Educator Joke Fieseler speelde Neeltje Kool-de Jager, de zuster van de bruid. Jacob, Grietje en Neeltje figureerden overigens ook reeds in “De Bloem van Zaandijk”. Dochters Grietje en Maartje werden vertolkt door Margriet van Lokhorst en Tineke Meijer en oud-voorzitter Harm-Jan Egberts nam de rol van dominee Arent Jan Berkhout voor zijn rekening. Veel hilariteit bezorgden Ella Visser en Jos Dekker als roddelende dienstbodes Guurtje Verdonk en Trijntje Engel, terwijl muzikale omlijsting werd verzorgd door Gerda Freeken en Hans Blankendaal als nicht Neeltje Klaas Breet en neef Jacob Klaasz. Breet. Het originele toneelstuk viel zeer in de smaak bij de aanwezige gasten op 30 oktober en 1 en 3 november. De foto’s in dit verslag zijn vervaardigd door Arjen Gaarenstroom.

In 1833 maken de familieleden Breet en hun dienstbodes zich op voor het 35-jarig huwelijksfeest van de heer des huizes, Jacob Cornelisz. Breet en zijn huisvrouw, Grietje Jans de Jager. Jacob en zijn schoonzus Neeltje Kool ontvangen de leraar der doopsgezinde gemeente, die een feestrede zal houden, dochters Grietje en Maartje versieren de Salon, nichtjes Neeltje en Maartje Klaas repeteren een lied met pianoforte-begeleiding en de beide dienstbodes Guurtje en Trijntje bereiden versnaperingen voor. In de tussentijd bespreken zij onderling het lief en leed binnen de familie.

De enige die ongewis blijft van al deze voorbereidingen, is de vrouw des huizes, Grietje Jans de Jager, ofwel Mevrouw Breet. Zij rouwt nog over de verdrinkingsdood van haar tweede dochter Aagje negen jaar tevoren. Hoewel de familie begaan is met haar verdriet, wil iedereen haar toch een gepast feest bereiden. Terwijl er in het hele huis druk wordt gewerkt aan de viering, wordt Grietje in de Tuinkamer aan de praat gehouden door de Amsterdamse behangselschilder en portrettist Willem Uppink, terwijl hij een portret van haar maakt. Drie jaar tevoren voltooide hij de behangselschilderingen in de Tuinkamer. Hoe zal de bruid reageren als de familie het paar uiteindelijk zal toezingen en feliciteren?

Bruiloftskaartjes op 50% van de ware grootte
(Schenking erven M.J.W. Knipscheer en E.M. ten Oever)

Neeltje Kool-de Jager zet het tijdsgewricht uiteen, waarin windkracht wordt vervangen door stoom en behangselschilderingen door gedrukt papierbehang.

Jacob Breet vraagt Ds. Berkhout de feestrede vooral luchtig te houden.

De roddelende dienstbodes Guurtje en Trijntje nemen alvast een glaasje brandewijn op het naderende huwelijksfeest.

Grietje Breet treedt schoorvoetend voor het doek van Willem Uppink.

Zusters Grietje en Maartje (met baby Geertje) bekokstoven de verrassing voor hun moeder.

Neef Jacob Klaasz. Breet speelt voor zijn zuster Neeltje een gelegenheidscompositie voor. Neeltje stond volgens Neeltje Honig-Mulder een fraaie zangstem, wat door Gerda Freeken overtuigend werd gegevenaard!

Dominee Berkhout haalt toepasselijke Bijbelcitaten aan voor het 35-jarig bruidspaar en het gezelschap. Grietje Breet wordt gerustgesteld door haar echtgenoot.

Nicht Neeltje zingt het feestlied voor het aanwezige gezelschap t.g.v. het 35-jarig huwelijk van Jacob & Grietje.

Dominee Arent Jan Berkhout
[Stichting Archief Honig(h)]

Dominee Arent Jan Berkhout
[Zaanlandia Illustrata nr. 739-22] GAZ 11.0682

Uit de Particuliere Archieven in de Zaanlansche Oudheidkundige Verzameling:

PA-0082: Oeconomische Tak van de Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen, Nationale Nederlandsche Huishoudelijke Maatschappij, Hollandsche Huishoudelijke Maatschappij, Nederlandsche Huishoudelijke Maatschappij en Nederlandsche Maatschappij ter bevordering van Nijverheid, departement Zaandijk

A.J. Berkhout, predikant te Zaandijk van 1817 tot zijn overlijden in 1858, was in 1836 secretaris.

PA-0023: Maatschappij van Moederlijke Liefdadigheid, afdeling Zaandijk

De Maatschappij van Moederlijke Liefdadigheid in Koog aan de Zaan werd opgericht op 24 juni 1839. Initiatiefnemer was het departement Koog-Zaandijk van de Maatschappij tot Nut van't Algemeen. Dit departement benoemde in de vergadering van 30 mei 1838 een commissie om zowel in Koog als in Zaandijk een Maatschappij van Moederlijke Liefdadigheid op te richten, zoals die ook in andere plaatsen actief was.

Tot commissieleden werden benoemd: ds. Berkhout en Simon Dekker namens het bestuur, Dirk Donker en Jan Spekham Duijvis namens de algemene commissie, en Jacobus Kerbert en Cornelis Kuijper namens de leden.

Portret van een onbekende dame door Wilem Uppink uit1833, dat model stond voor het portret in het toneelstuk "Een verrassing voor mevrouw Breet" (Rijksmuseum Amsterdam, SK-A-3057). Een aanvraag voor langdurig bruikleen van dit portret, evenals voor de portretten van Willem en Harmanus Uppink zijn in behandeling.

"Wat goed dat het Honig Breethuis een tentoonstelling gaat wijden aan Willem Uppink.
Een beter passende plaats is niet denkbaar."

[Josephina de Fouw, conservator 18de-eeuwse Nederlandse schilderkunst Rijksmuseum Amsterdam, in een bericht d.d. 26 september 2019 aan Pier van Leeuwen]

Paneel "Honig Breethuis 20 jaar woonhuismuseum" in Gevelvitrine aan het Gemeentearchief Zaanstad

PUBLICITEIT

Het Gemeentearchief Zaanstad besteedde aandacht aan het 20-jarig jubileum middels een informatiepaneel in een van de gevelvitrines. Pier van Leeuwen publiceerde in Zaans Erfgoed een artikel over de bewoningsgeschiedenis van het museumpand. Het Noord-Hollands Dagblad besteedde in 2019 drie maal een dubbele pagina aan het Honig Breethuis. Dit was naar aanleiding

van de expositie over Oosters porselein uit Zaans bezit (11/7), een kijkje in het museum en het depot van het Gemeentearchief (27/7) en het boek en de expositie over Willem Uppink (14/10). Het kwartaalblad Zaans Erfgoed vroeg Pier van Leeuwen en Maria Buren columns te schrijven voor de voorjaars- en wintereditie. De tekst is weergegeven als voorwoord bij Jaarboek. Ook publiceerde Zaans Erfgoed een boekbespreking over de Uppink-uitgave.

Rob Lengers toont schatten uit de Zaanlansche Oudheidkundige Vedrzameling
[Foto: Erik Rietman, Noord-Hollands Dagblad]

NETWERKEN

Voorzitter Maria Buren nam deel aan de netwerkbijeenkomst, georganiseerd door de Vereniging Zaans Erfgoed. Judith Sanders en Pier van Leeuwen woonden het halfjaarlijkse Historisch Interieursymposium bij. Van Leeuwen bezocht tevens het halfjaarlijkse symposium van de Textielcommissie.nl. Daarnaast was hij actief in zowel de landelijke als de Zaanse Stichting Papiergeschiedenis. Voorts lever hij een bescheiden bijdrage aan de totstandkoming van een tijdelijke expositie en magazine over de locale papiergeschiedenis door de Historische Vereniging Koog en Zaandijk. Hier gaf bestuurslid Floor Meijboom een demonstratie papierrestauratie. Ook deed zij onderzoek naar de Westzijderol, die blijkt te zijn vervaardigd op papier van de firma D & C Blauw. Pier van Leeuwen leverde voorts een bijdrage aan een special van Zaans Erfgoed, geheel gewijd aan Wikje en Ruud van Ritbergen. Wikje was jarenlang werkzaam als secretaris van ons bestuur en Ruud verzorgde enige jaren de Nieuwsbrief. Tevens woonde Van Leeuwen het 25-jarig bestaan bij van kostuumvereniging ‘De Zaanse Kaper’.

Pier van Leeuwen geeft uitleg over de behangselschilderingen [Foto: Erik Rietman, Noord-Hollands Dagblad]

Kijkje in de voormalige bedstee met archeologische vondsten uit de waterput van de voormalige koetsierswoning van de familie Breet [Foto: Erik Rietman, Noord-Hollands Dagblad]

WIM KORINK: BRONSPLASTIEKEN

Van 9 februari t/m 5 mei 2019 organiseerde het Honig Breethuis een expositie van beeldhouwwerk van Wim Korink. Korink (*1937) was in zijn arbeidzame leven werkzaam in het grafische bedrijf. Hij ontwikkelde al vroeg een uitgesproken belangstelling voor de beeldende kunst. Als beeldhouwer is Wim Korink een laatbloeier en autodidact. Dat neemt niet weg dat zijn oeuvre getuigt van een jeugdige spontaniteit en een doorleefd gevoel van esthetiek. Zijn figuurstudies laten veelal jongensfiguren zien in ongedwongen en speelse poses. Maar ook vrouwen en oudere mannen vormen een gewild onderwerp binnen zijn werk. Zijn portretkoppen zijn karakteristiek en zijn penningen monumentaal in de geabstraheerde vormgeving. Zijn oeuvre omvat ruim driehonderd werken, goeddeels ontstaan tussen 1979 en 2009.

FIGUURSTUDIES

Korink is in zijn bronsfiguren op zoek naar karakteristieke en natuurlijke poses. In de loop der jaren ontwikkelde hij een persoonlijke band met veel van zijn modellen, waaronder de jonge musicus Sybren Bijleveld en oud-directeur van Museum Boijmans Van Beuningen, Coert Ebbinge Wubben (1915-2014). De tentoonstelling bevat onder meer een staande Sybren met klarinet (1992). Bijleveld en Wubben exposeerden onder meer ook voor de beeldengroep “Gastmaal / Symposion” (2007). Deze bestaat uit tien figuren en refereert aan Plato’s gelijknamige filosofische beschouwing over Eros. Korinks figuurstudies lijken een onderlinge wisselwerking aan te gaan en ontlokken deze ook bij de beschouwer.

PORTRETKOPPEN

In zijn portretkoppen legt Korink ook veel inlevingsvermogen, getuigend van zijn persoonlijke betrokkenheid bij zijn modellen. Hieronder bevinden zich kunstbroeders zoals Ru van Rossem (1924-2007), José Vermeersch (1922-1997) en Kevin Hammilton (1922-2011) en de drie voormalige oud-directeuren van het Rotterdamse Museum Boijmans Van Beuningen: voornoemde Coert Ebbinge Wubben, Wim Beeren (1985) en Wim Crouwel (1928).

PENNINGEN

In zijn penningen of plaques weet Korink zijn plastische kwaliteiten tot op enkele centimeters te concentreren. Juist in dit medium wordt de kunstenaar uitgedaagd tot de essentie door te dringen.

KAREL VAN VEEN

Naast beeldhouwer is Korink al jaren actief als kunstverzamelaar. Binnen zijn collectie neemt modern glas een centrale plaats in naast onder meer papierkunst. Aan de expositie van bronsplastieken en penningen zijn enkele schilderijen toegevoegd uit de privécollectie van de kunstenaar. Het betreft met name portretten door de Rotterdamse kunstschilder Karel Johannes van Veen (1898-1988), die onder meer vier generaties van de familie Korink vastlegde, waaronder de exposant zelf.

[PvL31.01.2019]

Beeldhouwer en collectioneur Wim Korink in de Zaankamer tijdens de opname van een interview op camera over zijn expositie in het Honig Breethuis op 21 april 2019. Op tafel: Glasservies, Leerdam, 1929 (Coll. PvL).

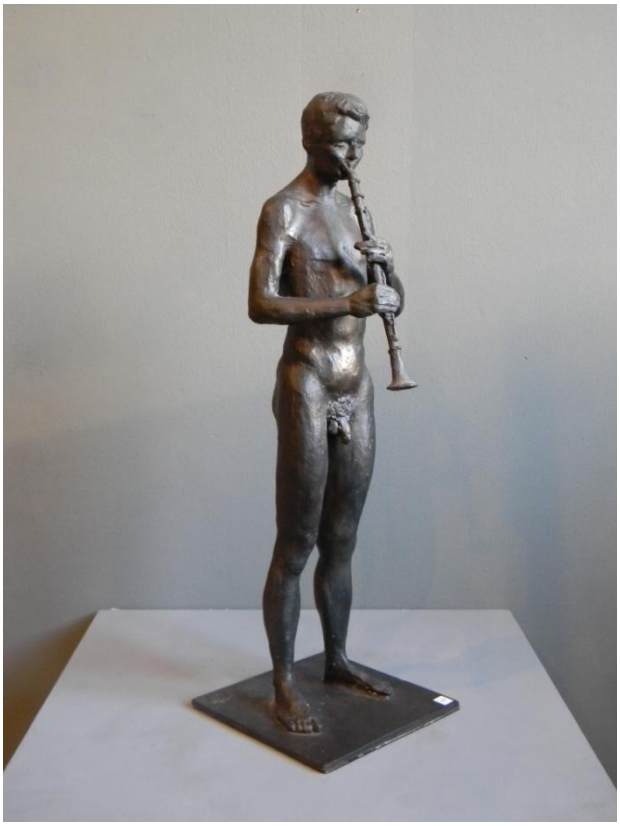

Tentoonstellingsaffiche door Laura Verburg. ***W.Korink: Sybren met klarinet (1992) Foto: PvL***

CHINEES BLAUWWIT UIT ZAANS BEZIT

Chinees porselein uit de Collectie “Jacob Honig Jsz. Jr.”

De Zaanlandsche Oudheidkundige Verzameling “Jacob Honig Jsz. Jr.”, vernoemd naar de grondlegger, de bekende Zaandijker notabele en collectioneur Jacob Honig Jsz. Jr. (1816-1870), omvat ruim 320 stuks Chinees porselein. Daarbij gaat het in eerste instantie om de inhoud van het porseleinkabinet in de salon van het Honig Breethuis. Deze stamt uit bezit van de Westzaner houthandelaar Cornelis Kruijt (1809-1856) en zijn echtgenote Gesina Beatrix Brat (1814-1866). Daarnaast zijn er reeksen borden uitgestald op richels in de woonkeuken en de kraamkamer en een kleine hoeveelheid miniatuurgoed in een wandkast naast de smuiger in de keuken. En voorts enkele kop schotels met ‘*famille rose*’ decoratie in de zilverkast in de salon.

Het porseleinkabinet

Het porseleinkabinet in de Salon van het Honig Breethuis dateert van rond 1750 en is uitgevoerd in Lodewijk XV of rococostijl (schelpmotief en asymetrisch). De fraaie uitstalkast stamt uit de Zaanstreek en is afkomstig uit de bekende rolredersfamilie Kaars Sijpesteijn uit Krommenie. Het kabinet dient ter vervanging van de in 1775 in opdracht van Cornelis Jacobsz Breet (1739-1806) door meubelmaker Pieter Uylenburg gemaakte ‘*extra fraye Porceleijnkast*’. De huidige kast staat op dezelfde plaats als destijds de kast van Uylenburg, zoals aangegeven op een plattegrond vervaardigd door G.J. Honig in het jaar na het overlijden van Jan Jbz. Breet.

Gesina Beatrix Brat en Cornelis Kruijt

Het Kangxi porselein uit het kabinet stamt oorspronkelijk uit het bezit van Gesina Beatrix Brat (1814-1866) uit Oostzaan. Zij was gehuwd met Cornelis Kruijt (1809-1856), houthandelaar en eigenaar van de zaagmolens ‘De Kruytberg’ en ‘De Tweelingen’. Het echtpaar woonde op Zuideinde 127 in Westzaan. Van hun vijf kinderen overleefde slechts dochtertje Jannetje. De porseleinverzameling werd na het overlijden van kleindochter Ina van Rhijn in 1967 door neef Arnold van Rhijn in bruikleen gegeven aan de Vereeniging tot instandhouding en uitbreiding der Zaanlandsche Oudheidkundige Verzameling “Jacob Honig Jansz. Junior”. In mei 1972 werd het porselein aangekocht door de vereniging.

Claasje Jans Nan

De vermogende Claasje Nan (1769-1854) bezat een grote verzameling Chinees en overig porselein. Naast meer dan duizend stuks porselein liet ze tevens drieduizend kop en schotels na. Het portret van Claasje en haar echtgenoot hangen in het kantoortje om de hoek van het porseleinkabinet in de salon.

[PvL-25.06.2019]

De expositie van Chinees porselein in het tentoonstellingskabinetje met links Ming- en rechts Qing-porselein.

ZOK - Porseleinkast, sept. 1947 [Foto Woudt Koog a.d. Zaan]

Gesina Beatrix Brat [1814-1866]

EXPOSITIE WILLEM UPPINK (1767-1849)
“De laatste grote behangselschilder”

De Amsterdamse behangselschilder Willem Uppink werd in 1788 lid van het schildersgilde St. Lucas. In hetzelfde jaar schilderde hij een zelfportret, dat zich in de collectie van het Rijksmuseum Amsterdam bevindt. Bovendien nam hij kort daarop samen met Jan Hulswit (1766-1822) de behangselfabriek van Jan Smeijers over.

Tussen 1803 en 1805 schilderde hij samen met Cornelis de Kruijf (1774-1828) in opdracht van de vermogende wijnhandelaar Willem Wreesman het eerste panorama van Amsterdam, dat werd tentoongesteld in een rotonde op het Leidseplein.

Tussen 1807 en 1820 schilderde Uppink meerdere behangsel-ensembles, vooral in opdracht van gegoede Amsterdamse kooplieden, gevestigd aan de Heren- en Keizersgracht. Hiervan zijn er nog drie *in situ* bewaard gebleven in Huis de Visscher aan de Keizersgracht.

In 1809 werd Uppink lid van het Departement Teekenkunde van Felix Meritis, het elitaire genootschap van kunst en wetenschap, waar ook zijn latere leerling Hermanus Krumpelman (1790-1875) lid van was. Een andere leerling van Uppink was Jacob Bruggink (1801-1855).

Tussen 1830 en 1832 schilderde hij zijn beide laatste behangselensembles voor papierfabrikeurs-woningen te Zaandijk: Het huidige Honig Breethuis en het pand aan de Lagedijk 110. Deze ensembles vormen het sluitstuk van zijn oeuvre en markeren het einde van een karakteristieke vorm van Nederlandse interieurkunst.

HUWELIJKSLEVEN

In 1800 trouwde Willem Uppink met de toen eenentwintigjarige Hendrica Josina Noorthout. Het echtpaar Uppink kreeg twaalf kinderen, onder anderen een doodgeboren zoon in 1803 en een tweeling (twee dochters) in 1812. Van deze twaalf kinderen bereikten drie dochters en één zoon de volwassen leeftijd. Blijkens het bevolkingsregister (registratie vanaf 1851) zijn Alida Hendrica (1806), Wilhelmina (1809) en Josina Alida (1819) ongehuwd gebleven en woonden zij bij hun moeder in een huis aan de Rozengracht. Jan Willem (1815-1848) was de jongste zoon uit het gezin. Bij zijn huwelijk in 1841 met Catharina Koelman wordt hij vermeld als ‘schilder’.

LANDSCHAPPEN

Naast behangselschilderingen vervaardigde Uppink ook landschappen als kabinetstuk. Van zijn tussen 1835 en 1847 geschilderde landschappen werden er meerdere tentoongesteld op de jaarlijkse tentoonstelling van levende meesters. Deze landschappen vertonen grote overeenkomst met de composities van zijn behangsels. Een ongedateerd landschap bevindt zich in de collectie van Rijksmuseum Twenthe in Enschede. In 2018 werd er een fraai landschap uit 1835, geschilderd op koperplaat, aangeboden door een Duits veilinghuis.

Tevens vervaardigde Uppink landschapsstudies naar de natuur, zoals op de landgoederen Beekhuizen (gemeente Rheden) en Elswout onder Overveen bij Haarlem.

PORTRETTEN

Van Uppink zijn voorts enkele portretten bekend. Deze zijn geschilderd in een meer naïeve trant. Het Rijksmuseum Amsterdam bezit een vermeend zelfportret en een portret van Harmanus Uppink, broer van de schilder, alsmede een portret van een onbekende dame uit 1833. Alle drie deze portretten stammen uit de nalatenschap van Hendrika Josina Uppink (1843-1927).

In 2018 verwierf het Honig Breethuis een portret van een voornaam gezin in een interieur, gesigneerd en gedateerd in 1798. Mogelijk stelt dit het gezin voor van de Nederlands Hervormde predikant Gosselius Habbema, die op 25 mei 1794 van Oud-Beijerland naar Purmerend werd beroepen en daar op 12 mei 1812 overleed. Zijn echtgenote was Elisabeth Johanna de Vries.

HERMANUS NUMAN (1744-1820)

In een aantal gevallen liet Uppink zich voor zijn behangsels inspireren door bestaande prenten van buitenplaatsen, in 1797 vervaardigd door Hermanus Numan. Dit geldt ten minste voor taferelen uit de Tuinkamer van Huis de Visscher aan de Keizersgracht te Amsterdam, gesigneerd en 1820 gedateerd, waarvoor de Groote coepel op Voorland aan de Ringdijk en het landshuis Hoffwerk aan de Vecht bij Breukelen model stonden.

Een tafereel uit het ensemble van ombekende herkomst, eveneens gedateerd 1820 en thans in Huis de Wierse, is herkenbaar als de brugfolly op buitenplaats Velserbeek naar een prent van Numan.

Voor het grote landhuis op het centrale gesigneerde en 1832 gedateerde behangselvak uit het Honig Breethuis stond naar alle waarschijnlijkheid een prent door Numan van Elswout onder Overveen bij Haarlem model.

Voor de Jubileumexpositie konden wij beschikken over de volgende werken in bruikleen:

- **De salon van Beekhuizen vanaf het zuiden. Gesigneerd 'W. Uppink', ca. 1790-1849**. Pen in bruin, penseel in grijs op papier, 27 x 21,2 cm. (Gelders Archief, Arnhem)
- **De vijver van Beekhuizen met waterval. Gesigneerd op verso l.o. 'Wm Uppink op Beekhuizen', 1775-1798.** Pen en penseel in groen en bruin op papier met watermerk van C & I HONIG, 37,3 x 46 cm. (Frans Hals Museum, Haarlem)
- **Duinlandschap met houten brug (Elswout, Overveen). Willem Uppink, 1777-1849.** Tekening op papier, zwart krijt, penseel in kleuren in waterverf, 27,9 × 42,9 cm. (Rijksprentenkabinet, Amsterdam, bruikleen gemeente Amsterdam)
- **Elegant paar bij een herberg, genaamd 'De Rust plaats' met rechts een privaat, 1820**. Olieverf op doek, 123 x 52 cm. Afkomstig uit Huis de Visscher, Keizersgracht te Amsterdam. (Particulier bezit)
- **Landschap met hengelaars en een hooiwagen.** Olieverf op doek, 22,5 x 27 cm. (Particulier bezit)
- **Landschap met figuren aan de rand van een stad (1812?).** Gesigneerd op verso 'Wm Uppink', z.j..Pen en aquarel, 26,5 x 31 cm. (Particulier bezit)
- **Landschap met hoeve en rustende figuren langs een weg.** (toegeschreven) Sepia, 20 x 24 cm. (Particulier bezit)
- **Landschap met ruïne en herder met vee** (toegeschreven) Sepia, 20 x 24 cm. (Particulier bezit)
- **Gildepenning St. Lucas gilde, 1788, Willem Uppink** (Rijksmuseum Amsterdam)

[PvL-31.10.2019]

Het schilderij van de schuilende koeien in de kerk op de expositie in het Molenmuseum.

Handschoentjes nodig voor verhuizing museum

Ron Amesz

Koog aan de Zaan ■ Twee dagen hangt het schilderij over de watersnoodramp in 1824 nog aan de wand van het Molenmuseum. Maandag gaan de witte handschoenen aan en wordt het behoedzaam weggehaald om daarna terug te keren naar het Honig Breethuis in Zaandijk.

Pier van Leeuwen van het Honing Breethuis fotografeert vrijdagochtend dit geheimzinnige schilderij 'Schuilende koeien' nog even in het Molenmuseum. Geheimzinnig, omdat meerdere elementen tussen schilderij en lijst niet overeenkomen, vertelt hij in bijzijn van hoofdconservator Henk Heijnen. Het schilderij is gemaakt in 1828 door schilder Pieter Gerardus van Os, een paar jaar na de watersnoodramp en toont schuilende mensen en koeien in een kerk. Of het een Zaanse kerk is, is onduidelijk. In de lijst staat een gemeentewapen, dat van Edam. En de initialen van de schilder P.G staan omgedraaid op een toegevoegd houten naambordje.

Molenpanorama van Frans Mars ook naar Schans

Conservator Heijnen vertelt tijdens een korte tour door het pand (dat wordt verkocht) ook over het grootste molenpanorama (twee meter hoog, elf meter breed), gemaakt door Frans Mars. Het bestaat uit twee gebogen panelen, waarvoor een speciale alkoof is gemaakt. Dit breedgezicht wordt straks zorgvuldig ontmanteld, in twee stukken bewaard en vervoerd en op de Zaanse Schans weer opgebouwd en gerestaureerd. Konden in het Molenmuseum zo'n tienduizend bezoekers per jaar van dit moois genieten, straks is er een potentieel aan zevenhonderdduizend mensen die de molens op de Schans van binnen bezoeken. En een nog groter potentieel aan kijkers die de molens aan de buitenkant bezichtigen.

Op de Schans worden thema's uitgewerkt: innovatie, techniek en het begin van de Republiek Nederland (vanaf 1600), de bedrijfsmolens, industrialisatie, transport. De geschiedenis van de 1100 molens die drie eeuwen lang in de Zaanstreek stonden wordt met digitale hulpmiddelen tentoongesteld. Bezoeken aan musea als Boerhaave, Scheepvaartmuseum en het depot van Boymans van Beuningen inspireren hiertoe. Over een jaar kan de bezoeker kijken hoe dit allemaal heeft uitgewerkt.

Pier van Leeuwen van het Honing Breethuis en conservator Henk Heijnen in het Molenmuseum. FOTO RON AMESZ

INRICHTING LINNENKABINET HONIG BREETHUIS

Het wortelnotenhouten spiegelkabinet in Louis XVI stijl wordt gebruikt als linnenkast uit ca. 1770 [ZOV-05095] is in 2013 door meubelrestaurator Frederik van Eck gerestaureerd teneinde deze bij gelegenheid te kunnen openen en de inhoud te tonen aan geïnteresseerde bezoekers. Ten behoeve van het openen van de zware spiegeldeuren zijn door restaurator Wibout Loonen in 2019 maatregelen getroffen die de constructie bij openstelling waarborgen. De gereconstrueerde inhoud is globaal gebaseerd op de inhoud van het Kabinet uit de wel zeer rijke *INVENTARIS VAN DE BOEDEL VAN WIJLEN CORNELIS CLAAS HONIG EN WIJLEN AAGJE CORNELIS BREET, TE KOOG AAN DE ZAAN, NO. 181, 1845 JUNY 12.* Een afschrift van deze boedelbeschrijving is ons ter hand gesteld door mw. Welmoet Honig van de Stichting Archief Honig(h), waartoe ook het originele pastelportret van Aagje Honig-Breet behoort.

Gestreefd is naar:

1. Een zo mogelijk gereconstrueerde inhoud van het kabinet (behoudens de inhoud van de laden) m.b.v. gemerkt rekwisietmateriaal. Daarbij gaat het om zowel tafellinnen, bedlinnen en kleding. De vermelde aantallen worden niet als bindend beschouwd.

2. Een boekwerkje met daarin gespecificeerd de inhoud van het oorspronkelijke kabinet, maar ook de alle overige textilia uit deze boedel, zoals verspreid over ladenkasten, chiffonnières, bureau, linnenpers, enz. Liefst voorzien van een alfabetische toelichting bij vreemde aanduidingen, zoals *boezeroen*, *casekien*, *kamisool*, *peuluwdoek*, *wagd*, enz. En zo mogelijk ook afbeeldingen van voorbeelden uit de ZOV-collectie [in voorbereiding].

3. Een verzameling monsterdoekjes ter illustratie van de soorten materialen als vermeld. [nog te verwerven].

Voor het openen van de kabinetdeur(en) zullen duidelijke richtlijnen worden opgesteld. Daarbij zal door de ingewijde gastvrouw het verhaal moeten worden verteld over het bezit aan linnengoed in de boedel van gegoede Zaanse families, zoals dat van het gezin Honig-Breet.

NB: Helaas zijn er diverse kledingstukken, die niet vermeld worden in het kabinet, maar wel in overige meubelstukken ruim voorhanden, zoals mutsen, schortels, enz. Misschien dat een deel van het overige rekwisietmateriaal kan worden ondergebracht in de kasten van de kraamkamer.

Cornelis Klaasz. Honig [1773-1845]
[Coll. VZM]

Aagje Cornelisd. Breet [1772-1830]
[Coll. SAH]

De Boedel van Aagje Jacobs Breet [1772-1830] en de Kooger koopman en oliefabrikant Cornelis Claasz. Honig [1773-1845], gehuwd op 25 augustus 1793. Aagje is geboren in het Honig Breethuis als oudere zuster van de papierfabrikeurs Jacob en Klaas Breet. Hun portretten hangen als reproductie aan de wand van de Zaankamer, samen met drie van hun vijf kinderen: Machteldje [1797-1828], Neeltje [1802-1823], Klaas [1805-1837]. Van zoon Cornelis [1808-1826] is geen portret bekend. Van Gerrit [1817-1843] hangt een portret in het tussenvertrek, samen met een kwartierstaat van zoon Klaas. Het gezin Honig-Breet woonde in de Dubbele Buurt te Koog aan de Zaan. Cornelis Honig was eigenaar van 29 molens.

Dit echtpaar (gezin) bezat een werkelijk gigantische hoeveelheid bezittingen, roerend en onroerend. Uit de totale opsomming zijn de textilia geselecteerd, waaronder ook gordijnen en vloerkleden. Dit is verspreid over diverse ruimten en meubelstukken. [Soms zijn in de laden ook kleinere voorwerpen genoemd, zoals een verrekijker, die hier buiten beschouwing zijn gelaten.]. Daarbij valt (behalve de grote hoeveelheid) op dat het linnengoed in de beide linnenkabinetten [62-95 en 605-651] bestaan uit zowel beddengoed, tafellinnen en kleding, zoals hemden, mouwen en mutsen, kroplappen, enz).De laden bevatten overkleding, zoals rokken en *casekienen*. Wel worden in het eerste kabinet voorts: "*16 vrouwenrokken divers, Chits" en andere genoemd, almede "3 hoofdmanteltjes en eenig divers",die klaarblijkelijk op een of meerdere van de planken lagen. Toch lijkt het patroon: beddengoed, tafellinnen en hemden, mutsen, zakdoeken e.d. op de planken;* en rokken, *casekienen*, japonnen, mantels, *kamisolen*, *wagden*, boezelaars, en kapers in de laden.

Voor ons verhaal is het van belang te vermelden dat behalve het linnenkabinet, de chiffonnière [168] en de linnenpers [108] ook de laden van het porseleinkabinet [*'Glazen kasten'*: 243, 384 & 412] voor kledingopslag zal zijn gebruikt, en welke andere opslag-plaatsen [*kleederkasten*, bedsteden, ladentafels, bureaux, kastjes, kabinetten, enz] maar te bedenken vallen.

- **Het kabinet van het echtpaar HONIG-BREET bevatte de volgende inhoud:**

IN HET KABINET:

26 bedlakens	f 60,00
11 peuluwdoeken	f 14,00
8 mannenhemden	f 12,00
21 vrouwenhemden	f 34,00
20 mannenhemden	f 30,00
7 damasten tafellakens	f 45,00
een dito tafellaken met 12 servetten	f 24,00
12 servetten	f 16,00
11 dito	f 16,00
28 dito divers	f 40,00
3 tafellakens en 6 servetten	f 12,00
4 damasten kleden	f 10,00
16 vrouwenrokken divers, Chits en andere	f 60,00
12 linnen zakdoeken	f 6,00
2 overhemden, 6 gebreide ondermutsen en 4 paar mouwen	f 1,50
een damasten feitel en 3 akerdoekjes	f 3,00
3 hoofdmanteltjes en eenig divers	f 2,00
een laadje waarin eenige lapjes servets linnen en neteldoek	f 40,00
22 doeken divers	f 8,00
eenige diverse linnen mouwen en diergelijke	f 1,50
IN DE BOVENSTE LADE:	
eenige kleeden van wagden	f 6,00
een peuluwdoek en 12 sloopen	f 8,00
eenig luijermands en kindergoed	f 2,00
een wit linnen boezelaar, 2 halfjes, 3 peuluwdoeken met kant	f 4,00
IN DE TWEEDE LADE:	
4 casekienen en een kamisool	f 6,00
2 zijden rokken	f 14,00
4 stoffiesche casekienen	f 4,00
7 bloemde dito	f 7,00
IN DE ONDERSTE LADE:	
3 zijden rokken	f 20,00
4 wollen rokken, een zwarte zijden mantel en een jakje	f 12,00

IN HET SPIEGELKABINET IN HET ZOGENAAMDE OOMETJES-END:

12 mannenhemden	f 24,00
44 vrouwenhemden	f 88,00
70 lakens	f 210,00
10 lakens	f 30,00
34 mannenhemden	f 68,00
6 peuluwdoeken	f 12,00
6 overhemden, 8 paar mouwen	f 6,00
14 doeken	f 10,00

6 linnen overhemden	f 6,00
8 mutsen, 2 paar mouwen en 3 kroplappen	f 2,00
5 mutsen en 3 kroplappen	f 2,00
22 doeken	f 10,00
6 paar lubben en kantdoeken	f 18,00
6 kantdoeken, 2 paar lubben, 8 doeken, 4 mutsen	f 25,00
5 damasten feitels	f 6,00
18 damasten servetten	f 30,00
16 dito servetten different	f 26,00
13 dito en 6 dito	f 30,00
24 dito, zijnde 2 verschillende douzijnen	f 40,00
12 dito	f 20,00
12 dito	f 20,00
12 dito	f 20,00
6 dito	f 14,00
16 dito, verschillend werk	f 25,00
een dito tafellaken en 12 servetten	f 36,00
een dito tafellaken en 12 servetten	f 36,00
een dito tafellaken en 12 servetten	f 40,00
3 damasten tafellakens	f 18,00
3 dito	f 18,00
2 groote dito	f 20,00
8 dito	f 40,00
12 kussensloopen	f 18,00
12 dito	f 18,00
12 dito	f 18,00
7 kussensloopen	f 10,00
9 peuluwdoeken	f 20,00
IN DE BOVENSTE LADE:	
4 kapers met gouden kaperhaakjes	f.50,00
2 paar wantjes, en eenig goud en zilver lint	f 10,00
een zwart zijden boezelaar en doek	f 2,00
IN DE MIDDELSTE LADE:	
5 katoenen jakken en een schoudermanteltje	f 6,00
3 japonnen en een katoenen jak	f 20,00
een blauw zijden rok en een borstrok	f 8,00
IN DE ONDERSTE LADE:	
22 zijden jakken en een japon en een rok	f 50,00

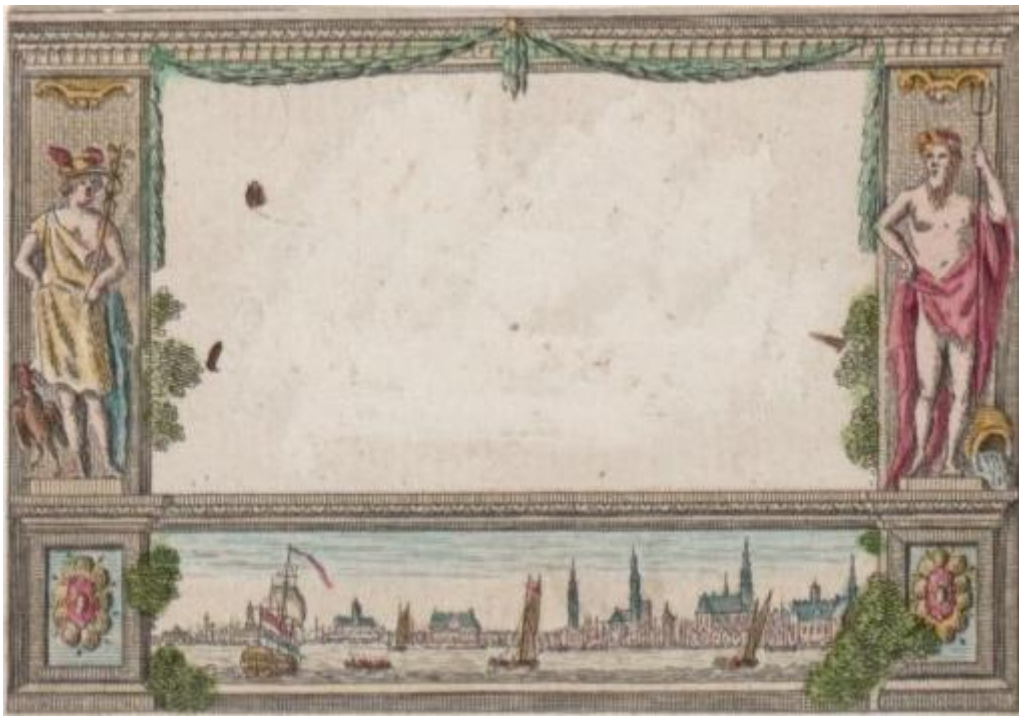

Bruiloftskaartje van Cornelis Honig en Aagje Breet (1793) [Zaanlandia Illustrata nr. 794]

Kwartierstaat van Klaas Cornelis Honig (1805-1837) [GAZ, ZOV-Collectie, 12.0161]

PORTRET CHRISTINA DE LANGE (c.1835)

In 2019 kon een portret van een Zaanse jongedame voor onze collectie en museum-presentatie in de wacht worden gesleept. Het betreft een frontaal portret van Christina de Lange [1810-1862] in olieverf op doek, dat eerder door de Utrechtse kunsthandelaar Haffmans werd aangeboden. Nadat de kans op verwerving voor onze collectie aanvankelijk aan onze vereniging voorbij ging, kon het portret dankzij bemiddeling en voorfinanciering door toenmalig bestuurslid Collectiezaken Pier van Leeuwen alsnog worden verworven.

Portret van een vrouw in Zaanse klederdracht. De geportretteerde is n.a.w. Christina de Lange (1810-1862). Olieverf op doek, 52,5 x 42 cm. Ongesigneerd, toegeschreven aan Adrianus Hendrikus van der Tak (1816-1897, als portrettist regelmatig werkzaam in de Zaanstreek). Met annotaties op de keerzijde. In matige conditie, met ouderdomssporen.

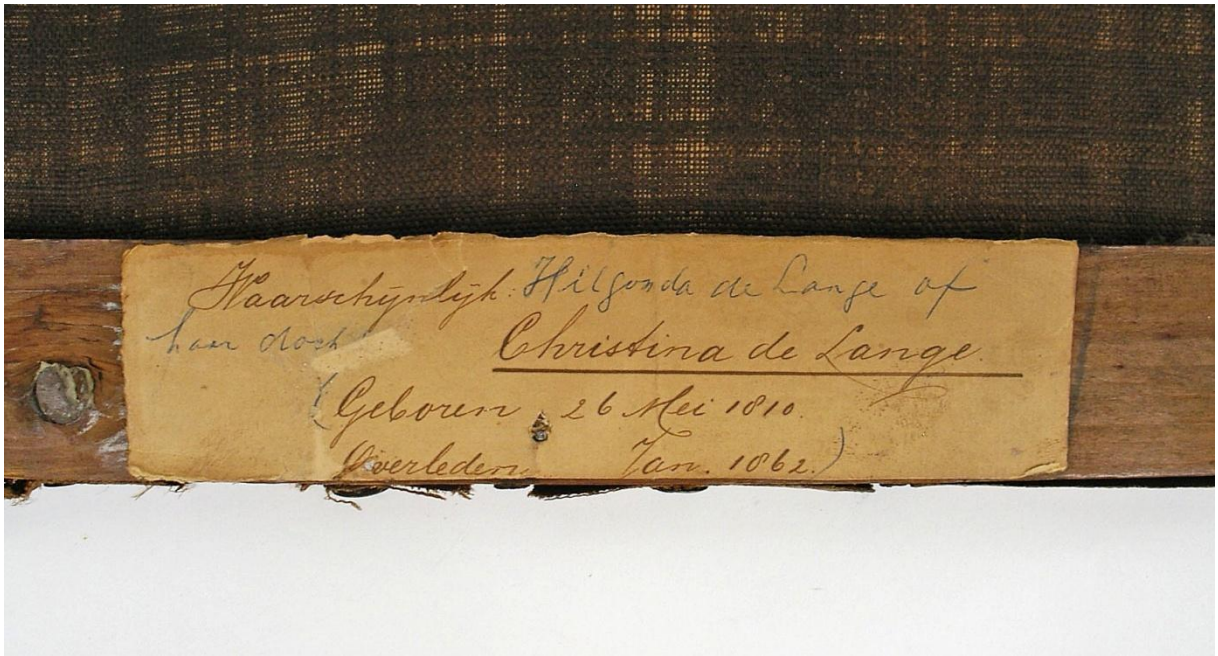

Het frontale olieverfportret van de Zaanse jongedame (wrsch. Christina de Lange) is tamelijk uniek in zijn soort. De geportretteerde is gehuld in de Zaanse streekdracht, bestaande uit een kanten kapje en gouden hoofdsieraden en krulletjes van kunsthaar. Om de hals draagt de jongedame een zogeheten 'bootjesketting' en een langer gouden collier.

De kleding bestaat voorts uit een Biedermeier lijfje met daarin een kanten fichu. De staat van het portret is slecht. Het doek is losgescheurd van het spieraam en bevat bovenaan twee in het oog

springende scheuren. Toch vallen de beschadigingen binnen het portret mee. In gerestaureerde staat betekent het portret een absolute aanwinst voor de presentatie van het Honig Breethuis, waarin het zeker niet zou misstaan in het Slaapvertrek op de bovenverdieping in de onmiddellijke nabijheid van de kaptafel, het boudoirkastje en de vitrine met hoofdsieraden en bootjesketting.

[Foto's: Kunst- en antiekhandel Mr. F.J. Haffmans]

Stamboom van Christina de Lange [26 Mei 1810 – Zaandam, 24 Jan. 1862], dochter van Pieter de Lange (1787-1826) en Neeltje Corver (met dank aan Hester Wandel, Z.M.):

Pieter de Lange (1734-1783) & (1) Maartje Groot; (2) Sara de Berg

|

Allert de Lange (1765-1810) & (1) Stijntje Sem; (2) Catharina Noome

|

Pieter de Lange (1787-1826) & (1) Neeltje Corver; (2) Hillegonda de Lange

|

Christina de Lange (26 Mei 1810 - 24 Jan. 1862)

Neeltje Pieters Korver [geb. 22 mei 1787; gedoopt 23 feb. 1806, Westzaandam; gest. 17 feb. 1813, Zaandam], 1e echtgenote van Pieter Allertsz de Lange [1787-1826] en de moeder van Christina de Lange (1810-1862) stierf 1813 tijdens de bevalling van haar tweede dochter. Vader Pieter Allertsz.de Lange hertrouwde met Hillegonda de Lange met wie hij nog vier kinderen kreeg. Christina bleef ongehuwd.

T.b.v. de beoogde restauratie zal financiële ondersteuning worden aangevraagd, alvorens tot restauratie kan worden overgegaan.

PORTRET VAN ONBEKENDE JONGEN MET POEDEL

Voor 2020 is door het bestuur een voorstel tot restauratie geaccordeerd. Zo ook van het portret van een onbekende jongen met poedel, dat zich reeds in de Zaanlandsche Oudheidkundige Verzameling "Jacob Honig Jsz. Jr" bevond. Het doek is van de hand van Petrus Antonius Ravelli [Amsterdam, 1788 – Amsterdam, 1861] en gedateerd 1826. In de Verzekeringslijst van de collectie Zaans Historisch Museum door Paul Brandt d.d. 1994 is het werk opgevoerd onder volgnummer 1159 als:

"Een schilderij door P.A. Ravelli , voorstellende: een jongetje in een voornaam Zaans interieur die een zwarte poedel kunstjes leert. Doek, geleden, 100 x 70 cm. Gesigneerd en gedateerd 1826 rechtsonder. In lijst. Taxatiewaarde: NGL 4.000,-".

George Slieker heeft een onderzoek naar het portret en de schilder gestart en bereidt een artikel voor in Zaans Erfgoed. Nadat meer over de herkomst van het portret aan het licht is gebracht, kan worden besloten of er tot restauratie zal worden overgegaan.

ZOV-07031: Petrus Antonius Ravelli: Portret van een jongen met poedel, 1826.

Petrus Antonius Ravelli (Amsterdam, 12 juni 1788 – aldaar, 8 februari 1861) was een zoon van deschoorsteenveger Giuseppi Ravelli en van Anna Ravelli, beiden afkomstig uit Italië. Hij was een leerling van de schilders Pieter Barbiers en Charles Howard Hodges en gaf op zijn beurt les aan Cornelis Kruseman. Ravelli was portret-, genre- en figuurschilder en schilderde ook miniaturen.

ASSIGNAAT OP PAPIER VAN C & I HONIG BREET (1824)

Frans Wytema schonk ons 26 april een assignaat op papier met watermerk van C & I HONIG. Het waardepapier, genummerd 188, vertegenwoordigde 1.000 Roebels en is uitgeschreven op 8 oktober 1824. Tevens schonk de heer Wytema monster Zaans grauw papier, afkomstig uit het pand aan het Verlanenpad 2 te Zaandijk. De stukken zijn overgedragen aan het GAZ.

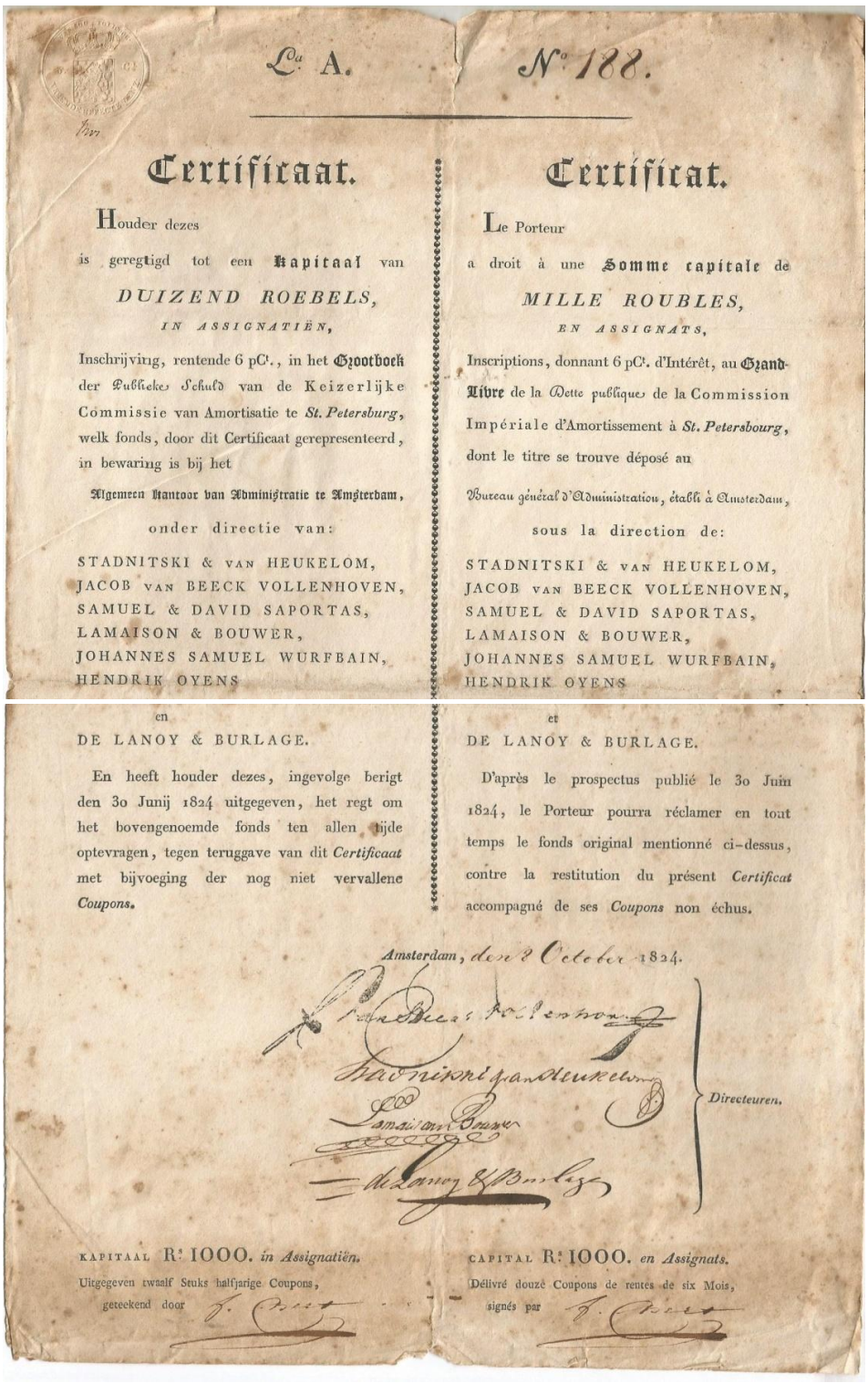

La A. N° 188.

Certificaat.

Houder dezes

is geregtigd tot een **Kapitaal** van

DUIZEND ROEBELS,

IN ASSIGNATIËN,

Inschrijving, rentende 6 pCt., in het **Grootboek** der *Publieke Schuld* van de Keizerlijke Commissie van Amortisatie te *St. Petersburg*, welk fonds, door dit Certificaat gerepresenteerd, in bewaring is bij het

Algemeen Kantoor van Administratie te Amsterdam,

onder directie van:

STADNITSKI & VAN HEUKELOM,
JACOB VAN BEECK VOLLENHOVEN,
SAMUEL & DAVID SAPORTAS,
LAMAISON & BOUWER,
JOHANNES SAMUEL WURFBAIN,
HENDRIK OYENS

en

DE LANOY & BURLAGE.

En heeft houder dezes, ingevolge berigt den 30 Junij 1824 uitgegeven, het regt om het bovengenoemde fonds ten allen tijde optevragen, tegen teruggave van dit *Certificaat* met bijvoeging der nog niet vervallene *Coupons.*

Certificat.

Le Porteur

a droit à une **Somme capitale** de

MILLE ROUBLES,

EN ASSIGNATS,

Inscriptions, donnant 6 pCt. d'Intérêt, au **Grand-Livre** de la *Dette publique* de la Commission Impériale d'Amortissement à *St. Petersbourg*, dont le titre se trouve déposé au

Bureau général d'Administration, établi à Amsterdam,

sous la direction de:

STADNITSKI & VAN HEUKELOM,
JACOB VAN BEECK VOLLENHOVEN,
SAMUEL & DAVID SAPORTAS,
LAMAISON & BOUWER,
JOHANNES SAMUEL WURFBAIN,
HENDRIK OYENS

et

DE LANOY & BURLAGE.

D'après le prospectus publié le 30 Juin 1824, le Porteur pourra réclamer en tout temps le fonds original mentionné ci-dessus, contre la restitution du présent *Certificat* accompagné de ses *Coupons* non échus.

Amsterdam, den 8 October 1824.

Directeuren.

KAPITAAL R: 1000. *in Assignatiën.*
Uitgegeven twaalf Stuks halfjarige Coupons,
geteekend door

CAPITAL R: 1000. *en Assignats.*
Délivré douze Coupons de rentes de six Mois,
signés par

DE NEDERLANDSCHE MUZENALMANAK [1819-1837]

5 juni heeft onze bestuursadviseur bij Antiquariaat Aleph te Utrecht voor € 75,00 negen antiquarische exemplaren van de **Nederlandsche Muzen Almanak** in de wacht gesleept. Het betreft jaarlijkse dichtbundeltjes uit de jaren 1819- 1837, samengesteld en uitgegeven door J. Immerseel Jr. met gedichten van Bilderdijk, Feith, e.a., met titelpagina's, dichtersportretjes en prentjes in staal gravure. Alsmede 3 exemplaren in 1841, 1848 en 1855 uitgegeven door J.H. Laarman en een exemplaar van de Almanak voor het Schoone en Goede voor 1843, uitgegeven door G.J.A. Beijerinck.

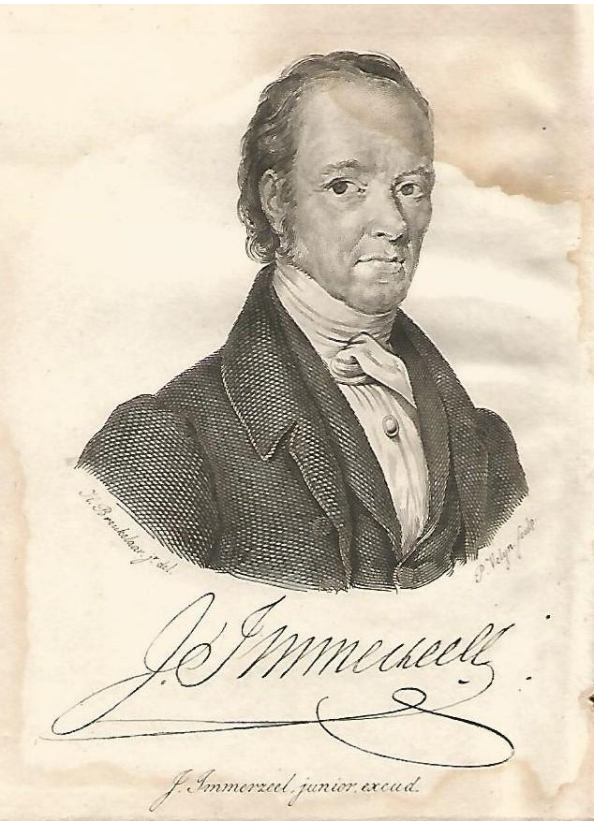

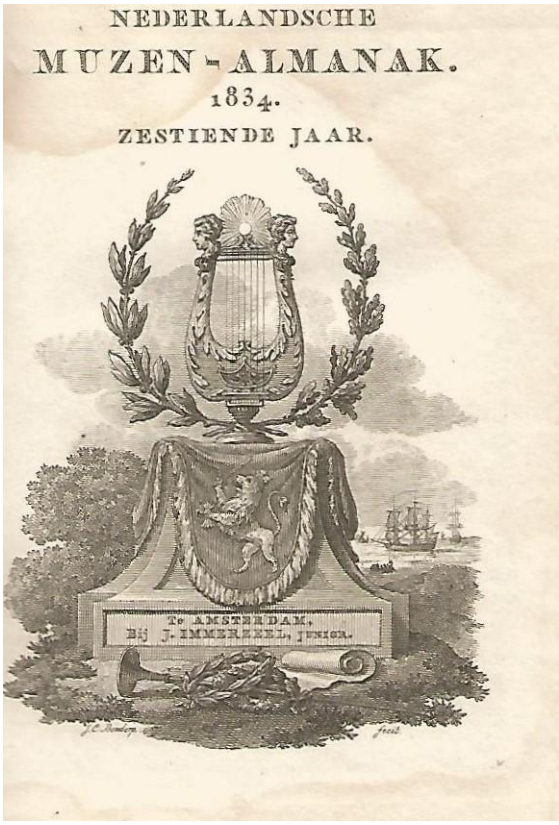

Portret samensteller J. Immerzeel Jr. en titelblad 16e Jaargang 1834.

Omslagen De Nederlandsche Muzen-Almanak 1821 & 1823; 1833 & 1834

SCHULDBEWIJS AAN GRIETJE KLAAS NEN, 17 Dec. 1810

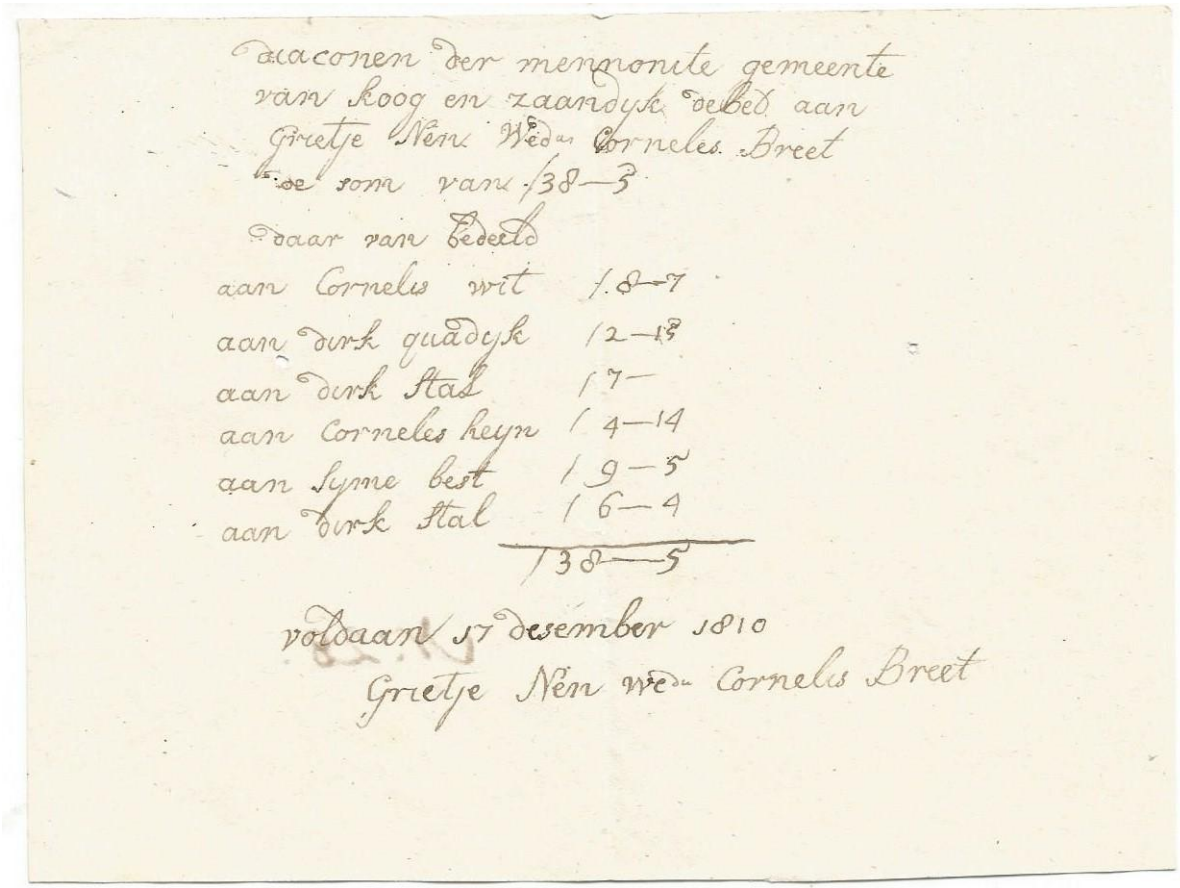

diaconen der mennonite gemeente
van koog en zaandyk debed aan
Grietje Nen Wedu Cornelis Breet
de som van f 138—5

daar van bedeeld
aan Cornelis wit f 8—7
aan dirk quadyk f 2—18
aan dirk stas f 7—
aan Cornelis heyn f 4—14
aan Syme best f 9—5
aan dirk stal f 6—4
f 138—5

voldaan 17 desember 1810
Grietje Nen wedu Cornelis Breet

Grietje Klaas Nen (1744-1826) was de weduwe van witpapierfabrikeur Cornelis Breet (1739-1806) en moeder van Aagje, Jacob en Klaas Breet. Samen met haar man vormde zij sinds 1770 de derde generatie bewoners van het Honig Breethuis. Cornelis Jacobs Honig was eerder gehuwd geweest met Trijntje Aris de Boer (1738-1765). Na de dood van zijn moeder Maartje Breet in 1779 kreeg Cornelis Breet het huis officieel toebedeeld. Hij woonde eerst op Lagedijk nr. 16, de oude familiewoning (thans chocolaterie “Smells like chocolate”) en was tevens eigenaar van de Bredenhof.

De Opzienders der vereenigde
Doopsgezinde Gemeente te West-
Zaandam

aan de

Opzienders der Vereenigde
Doopsgezinde Gemeente te
Koog en Zaandijk

Westzaandam 31 Maart 1808

Waarde Broeders en Christen!

Bij onze vergadering werd ingebragt een verzoek van Grietje Kl. Nen, Weduwe Cornelis Breedt, om een getuigschrift van haar Lidmaatschap, ten einde met hetzelve overtegaan tot Uwe Gemeente; welk verzoek wij neenzins hebben willen weigeren, en, derhalve, bij Uiterey berigten, dat deselve Grietje Kl. Nen, by ons op de belydenis van haar Geloof gedoopt is, op den 22 Jan.ry 1764 en voorts altoos als Lidmaat onzer Gemeente is erkend, - ook, onzes weetens, zich altoos zoodanig heeft gedragen, als een Lidmaat van Christus Kerk betaamt. Waarom wij U Eerw. verzoeken, haar als zoodanig te erkennen en aantenemen, met aanbeeding, om wederkeerig zoodanige Leden Uwer Gemeente, die tot ons mogten overkomen aantenemen en te behandelen.

U Eerw. Gode en den Woorde Zijner Genade beveelende, noemen wij U. met verschuldigde Achting en toegenegenheid

U Eerw. Dienst Broeders & Chri-
Le Opzienders der Vereenigde Doops-
gezinde Gemeente alhier,
P. Beets

Fotokopie Verzoekschrift uit naam van Grietje Klaas Nen (31 Mrt 1808)

Maartje Jacobs Breet (5 september 1807 – 5 maart 1885) [foto Stichting Archief Honig(h)]

SCHENKING VOORWERPEN, FOTO'S EN DOCUMENTEN M.B.T. NAZATEN MAARTJE HONIGH – BREET

Op 8 september 2019 ontvingen wij van de erven MARTINUS JOHANNES WILLEM KNIPSCHEER (Dinxperlo, 31 augustus 1908 – Sevilla (Spanje), 24 mei 1985) en ELISABETH MAARTJE TEN OEVER (Bandung, 7 augustus 1923 – Amersfoort, 20 februari 2017), de volgende objecten en documenten betreffende voorouders MAARTJE JACOBS BREET (5 september 1807 – 5 maart 1885) en WILLEM ADRIAANSZ. HONIGH (18 maart 1809 – 28 februari 1871), hun dochter Maartje Honigh *'van Brielle'* (15 september 1843 – Geel (België), 30 april 1918), gehuwd met Hendrik ten Oever (Hoogeveen, 28 november 1847 – Kampen, 6 mei 1934) en diens kinderen.

[UITTREKSEL UIT HET FAMILIEREGISTER VAN EVERT DE JAGER:]

15 Juli 1798 zyn getrouwd Jacob Breet geb. 3 Juni 1778 en Grietje de Jager geb. 4 Aug. 1776. Grietje de Jager is geboren uit het huwelijk, dat 5 juni 1768 is gesloten tusschen Jan de Jager, geb. 6 Jan. 1742 en Agie Willems Ayer, geb. 3 Oct. 1742. Uit het huwelijk van Jacob en Grietje de Jager zyn de volgende kinderen geboren:

1799 25 April:	**GRIETJE BREET**
1800 7 Augustus:	**CORNELIS BREET**
1802 16 Januari:	**AGIE BREET**
1804 3 April:	**JAN BREET (jong gestorven)**
1807 5 September:	**MAARTJE BREET**
1809 27 December:	**NEELTJE BREET**
1811 25 Maart:	**JAN BREET**
1815 24 April:	**JAN BREET**

MAARTJE JACOBS BREET (1807 – 1885) en WILLEM ADRIAANSZ. HONIGH (1809 – 1871), koopman en oliefabrikant te Zaandijk met molens de Roggebloem, de Ezel en de Vlijt, huwden op 16 september 1832. Uit dit huwelijk werden achtereenvolgens geboren: Geertje (4 oktober 1833-1882), Grietje (13 november 1835-1891), Trijntje (28 mei 1838-1911), Aagje (12 augustus 1840-1901), Maartje (15 september 1843 – Geel (België), 30 april 1918), Jacob (1844-1887) en Wilhelmina (1850-1924). Geertje, Grietje en Jacob bleven ongehuwd. Trijntje huwde 1861 de stoomolieslager Hendrik Honig; Aagje huwde 1864 de witpapierfabrikeur Jan Honig Cz.; Maartje Willems huwde 1873 de landmeter Hendrik ten Oever (Hoogeveen, 28 november 1847 – Kampen, 6 mei 1934) en Wilhelmina huwde de landmeter Jan Cornelis van der Veur.

Maartje Jacobs Breet (1807 – 1885) en Willem Adriaansz. Honigh (1809 – 1871)
[foto's Stichting Archief Honig(h)]

Willem Adriaans Honigh was een zoon van Adriaan Cornelis. Honigh en Geertje Willems Couwenhoven. Tijdens zijn huwelijk met Maartje Breet worden zoals gebruikelijk diverse liedjes gezongen. Op 26 Augustus 1866 koopt Willem Honigh voor *f* 8.000,- het zogeheten 'Groote Huis' aan de Lagedijk 146, in 1831/1832 gebrouwd in opdracht van Cornelis Kuyper. Na Maartjes dood in 1885 wordt haar zeer uitgebreide boedel geveild. Het woonhuis wordt op 27 Juni 1885 voor *f* 5.000,- verkocht aan Jacob Latenstein.

"Het gebouw staat van ouds bekend als "Het Groote Huis" en heeft in hoofdzaak zijn oorspronkelijken vorm behouden; verdwenen is echter boven de voordeur het balkon, dat op twee kolommen rustte, alsmede de houten balustrade die langs de dakgoot was aangebracht en de pilaartjes met ijzeren kettingen, die voor het huis stonden. De architect was de heer Kuyper van Amsterdam; mr. timmerman is geweest Jan van der Meer en mr. metselaar Gerrit Meyer, beide te Zaandijk; volgens overlevering zouden de bouwkosten f 80.000,- hebben bedragen. Een afscheiding van het huis met den weg door pilaren en kettingen kwam zoo ver mij bekend bij geen der andere Zaandijksche huizen voor."

[Uit: Gerrit Jan Honig: Van een Noord Hollandsch Dorp Zaandyk, 1911]

Ingelijste aquarel van het Groote Huis, 1831 [ZOV-03966; Foto: Zaans Museum]

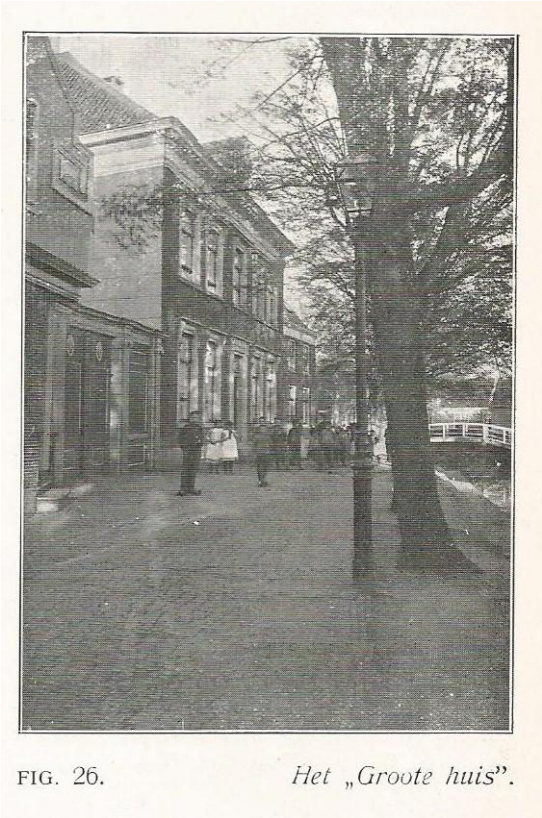
FIG. 26. *Het „Groote huis".*

Studioportret Maartje Wmd Honigh
[Stichting Archief Honig(h)]
Studioportret door Greiner, Amsterdam

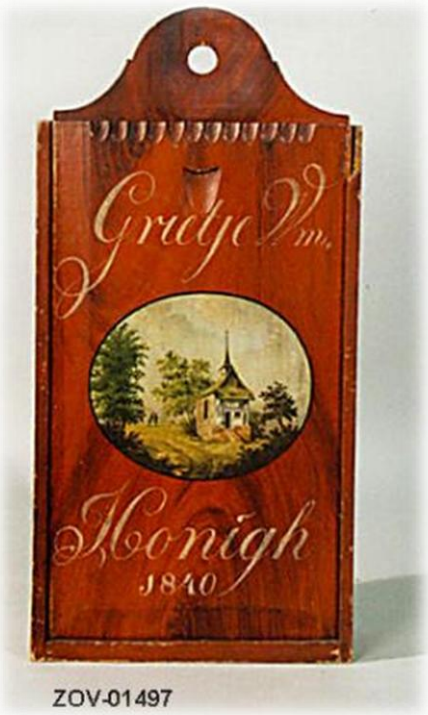

Houten schooltas, Grietje Willems Honigh, 1840 [1914.180.h.; ZOV-01497]en kerkstoofje [ZOV-08669]

Grietje en Maartje Willems Honigh (Foto's schenking Fam. Knipscheer)

Maartje Willems Honigh
[Foto Stichting Archief Honig(h)]

MAARTJE WILLEMS HONIGH *'VAN BRIELLE'* (1843 –1918) en HENDRIK TEN OEVER SR. (1847 –1934) Maartje en Hendrik kregen vijf kinderen:

- **Maria Rudolphina ten Oever** (Den Briel, 22 augustus 1874 – 1945)
- **Johannes Willem ten Oever** (Den Briel, 3 oktober 1876 – Oudewater, 14 december 1911), was van 1895 – 1900 medisch student in Amsterdam. Rosmalen, psychiatrische inrichting.
- **Hendrik ten Oever jr.** (Zwolle, 22 april 1878 – Zeist, 23 juli 1957)
- **Willem Johannes ten Oever (I)** (* Zwolle, 2 maart 1882. Jong gestorven)
- **Willem Johannes ten Oever (II)** (Haarlem, 22 september 1883 – Den Haag, 1 december 1969)

Maartje ten Oever-Honigh

Marie ten Oever

[Foto's Stichting Archief Honig(h)]

Maria Rudolphina ten Oever (Den Briel, 22 augustus 1874 – 1945) en G. Robbers jr
(Foto schenking Fam. Knipscheer)

Maria Rudolfina ten Oever (*22 augustus 1874– 1945) huwt 19 augustus 1897 te Haarlem Jacobus George Robbers (* 12 augustus 1872), directeur Elsevier.

Johan ten Oever ***Johan ten Oever***

[Foto' s Stichting Archief Honig(h)]

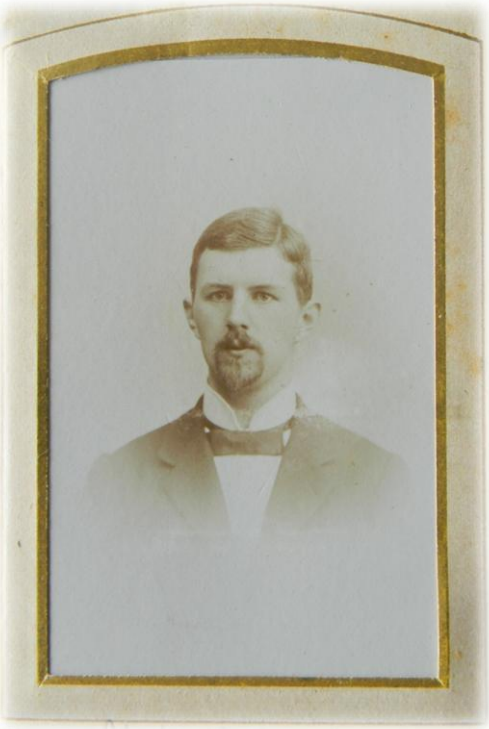

Hendrik ten Oever jr. ***Hendrik te Oever jr.***

[Foto' s Stichting Archief Honig(h)]

Johanna van Lingen (1880-1972) & Hendrik ten Oever jr. (1878-1957)
[Collectie Jannie Remijnse-Timmerman, kleindochter van dit echtpaar]

Huwelijksfoto van Dr. Hendrik ten Oever jr. (1878-1957) en Hermina Petronella Theodora Margje Borren (Asch, 21 februari 1891 – Zeist, 24 februari 1967), Surabaya, 24 december 1918.

[Collectie Yvonne Grossniklaus, kleindochter van dit echtpaar]

Willem ten Oever
[Foto Stichting Archief Honig(h)]

Willem Johannes ten Oever (II) *(Haarlem, 22 september 1883 – Den Haag, 1 december 1969), 4 februari 1909*

(Foto schenking Fam. Knipscheer)

Dr. Hendrik ten Oever jr. (1878-1957) was Hoofdinspecteur Boswezen in Nederlandsch Oost–Indië en gedecoreerd als Officier in de Orde van Oranje Nassau. Hij huwde in oktober 1901 te Bandung met **Johanna Petronella van Lingen** (Drachten, 1 december 1880 – Eindhoven, 1 juni 1970), dochter van Ds. Wouterus van L. en Johanna van Rijn. Hendrik en Johanna Petronella kregen drie kinderen:

- **Maria Wilhelmina ten Oever** (Surakarta, 25 oktober 1902 – Bergen op Zoom, 9 augustus 1984), gehuwd met Cornelis Timerman (Dordrecht, 17 augustus 1899 – Eindhoven, 25 juni 1982). Zij kregen een dochter: Jannie (* 19 juli 1944).
- **Johanna Woutera ten Oever** (Semarang, 10 januari 1905 – Ambarawa, 1 oktober 1945), gehuwd te Bandung, 11 oktober 1924 met Cornelis Adriaan Scheepens (Buitenzorg, 7 september 1898 – Haarlem, 1 januari 1987). Zij kregen vijf kinderen, alle vijf gelukkig getrouwd: Sonja Aline Johanna (*Buitenzorg, 1925); Hendrik Antoine (* Malang, 1928); Johanna Elza (* Bandung, 1934); Marijke Yvonne (* Malang, 1937) en Aline Clemence Christine (* Malang, 1937).
- **Wilhelmina Anna Maria ten Oever** (Madiun, 1 juli 1906 – Batavia, 26 februari 1942), gehuwd met Curtius Albrecht (Surabaya, 2 april 1897 – Pakan Baru, 20 augustus 1944). Zij kregen een zoon: Johan (Hans) Hendrik Curtius (Surabaya, 19 juni 1927 – Ulvenhout, 19 september 1996).

Dr. Hendrik ten Oever jr. (1878-1957) hertrouwde 24 december 1918 te Surabaya met **Hermina Petronella Theodora Margje Borren** (Asch, 21 februari 1891 – Zeist, 24 februari 1967), dochter van Marinus Borren en Elisabeth Engelina Backer. Uit dit huwelijk werden geboren:

- **Elisabeth (Ellie) Maartje ten Oever** (Bandung, 7 augustus 1923 – Amersfoort, 20 februari 2017), gehuwd op 25 augustus 1943 te Zeist met Martinus Johannes Willem Knipscheer (Dinxperlo, 31 augustus 1908 – Sevilla (Spanje), 24 mei 1985. Zij kregen vier kinderen: Jan Willem (*31 augustus 1944), Mienke Johanna (* 7 januari 1946), Hendrik Christian (* 18 juni 1947) en Elisabeth Engelina (Elselien)(* 24 juni 1949).
- **Henriette (Hetty) Maria ten Oever** (Salatiga, 2 januari 1926 – 19 januari 1986), gehuwd te Zeist, 30 januari 1945 met Hervé Christian Grossniklaus (22 maart 1915 – 11 november 1994). Zij kregen vier dochters: Henriette Rosa Hermina (Interlaken, Zwitserland, 28.12.1945 – Bern, 15.04.2013), Christina Elisabeth (Interlaken, Zwitserland, 16.03.1947 - Zürich, 04.09.2007), Rose(Marie) (* Interlaken, Zwitserland, 30.11.1949) en Yvonne Marjolijn (*Tanga,Tanzania, 22.09.1951).

FOTO'S:

- **Grietje Willems Honigh** (opschrift: '*schilderes van gebakschoteltjes*')
- **Maartje ten Oever– Honigh** door A. Greiner, Amsterdam.
- **Hendrik ten Oever sr.**, echtgenoot van Maartje Honigh door Fr. Jul. von Kolkow, Groningen
- **Grafzerk Hendrik ten Oever sr.** door G. de Weert, Kampen.
- **Maria Rudolphina ten Oever** (Den Briel, 22 augustus 1874 – 1945) en Koos G. Robbers door Wegner & Mottu, Amsterdam.

- **Willem Johannes ten Oever (II)** (Haarlem, 22 september 1883 – Den Haag, 1 december 1969) door J.H. van der Laay, Wageningen, 4 februari 1909, met uittreksel geboorteregister d.d. 19 oktober 1945.

VOORWERPEN:

- **Zilveren gedenkpenning "*Aan den Heer Jacob Breet tot erkenning van XXV Jarige Dienst als Thesaurier in het Departement Zaandijk 5 Juni 1836*" Nederlandsche Maatschappij Ter Bevordering van Nijverheid. Keerzijde EER EN VOORDEEL met twee staande figuren Mercurius (?) in legeruitrusting lauwert Fortuna (?) met hoorn des overvloeds en bijenkorf. [G.Holtzhey Fec.]** Voor beeldzijde vgl. zov-02129]

NB: Deze nevenfunctie van Jacob Breet was nog niet eerder gedocumenteerd! In 1811 en 1817 was hij tevens benoemd als lid van de municipale raad van Zaandijk en in 1825 als plaatsvervangend schout. Voorts was hij regent van het weeshuis en armenvoogd (1811-1814; 1815-1818); diaken bij de doopsgezinde gemeente Koog en Zaandijk (1816-1847); buitenvader van het weeshuis (1808-1810); lid van het leesgezelschap te Koog en Zaandijk (1800); vrijmetselaar ingewijd in de Loge te Amsterdam en medeoprichter van de Loge te Zaandam (1817); lid van de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen; lid van de plaatselijke schoolcommissie; 2^{e} luitenant van de 6^{e} compagnie bij de Landstorm (1813) en 1^{e} luitenant van de 5^{e} compagnie (1814), alsmede commandeur van de kleine pomp van brandspuit 2 te Zaandijk.

De Maatschappij is een Nederlands genootschap ter bevordering van de handel, nijverheid en welvaart. Dit genootschap biedt een netwerk voor ondernemende mensen uit overheid, bedrijven en kennisinstellingen. Het organiseert bijeenkomsten en bedrijfsbezoeken, en stimuleert verdere idee- en kennisuitwisseling.

Het genootschap is in 1777 opgericht binnen deHollandse Maatschappij van Wetenschappen te Haarlem als de Oeconomische Tak van de Hollandsche Maatschappye der Weetenschappen, en is in 1797 verzelfstandigd. Van 1836 tot 1902 te boek als Nederlandsche Maatschappij der bevordering van Nijverheid.

- **Zilveren lakstempel met naam W.A. HONIGH [Willem Adriaans Honigh (1809 – 1871)]**

- **Gouden haarsieraad (hangertje) met data** ***29 Jan 1782; 24 Oct 1838 (Geertje Willemsdr. Couwenhoven*** (Jisp, 29 januari 1782 - Zaandijk, 24 oktober 1838), moeder van Willem Adriaansz. Honigh.

- **2 Gouden haarsieraden (oorknoppen) met monogram *AWA (Agie Willem Ayer?,*** (Koog aan de Zaan, 3 oktober 1742. - Koog aan de Zaan, 28 oktober 1819), moeder van Grietje Jans de Jager)

NB: In September 1824 verdrinkt Maartjes oudere zuster Aagje in de Zaan. Haar verloofde Jan Alberti sterft het jaar er op van verdriet. Moeder Breet laat een haarsieraad maken waarin de initialen van Aagje en Jan worden verwerkt. De verblijfplaats van dit haarsieraad is onbekend.

- **Zilveren luciferdoosje met afbeelding van paardje, *5 September 1807 – 1867* (toebehoord hebbende aan Maartje Honigh-Breet t.g.v. haar 60ste verjaardag).**
- **9 porseleinen schoteltjes met aanzichten van bezienswaardigheden rond Kleef.**

NB: De portretfoto van Grietje Willems Honigh vermeldt op de achterzijde het opschrift: '*schilderes van gebakschoteltjes.*' Dit suggereert dat zij deze schoteltjes wellicht eigenhandig beschilderde.

NB: We kennen een '*Journaal van Eene Reise van Plaizier gedaan van 5 July tot 1 Augustus (A. 1809) door Jacob Breet & vrouw met twee hunner kinderen Grietje & Cornelis & Dienstbood met Jacob Vis & vrouw met 2 hunner kinderen Jan en Maartje Vis & Een Dienstbood*', waarbij het gezelschap de Cleefseberg, Wezel, Santen, Kalker, Rees, Co, Emmerik, Cleef en Elten aandeed. [Stichting Familie Vis van Zaandijk]. Voorts een '*Journaal eener reis, gedaan in de maand Julij 1836 met het doel om naar Kleef te gaan, doch door ziekte op reis verhinderd geworden en niet verder volvoerd dan naar Gelderland. Door Jacob Breet en Zijne Vrouw en hunne kinderen, Klaas Smit en Zijne Vrouw en hunne dochter Grietje, Cornelis Breet, Willem Honigh en Zijne Vrouw, met hunne kinderen Geertje en Grietje, benevens Maartje Huisman, hunne naaister*'. [GAZ, Stichting Archief Honigh: Archiefmap Honig Nr. 28; Doos Breet nr.2.; Map zonder titel]

Tijdens de reis uit 1809 deed het gezelschap ook het landgoed Beekhuizen aan, waar Willem Uppink later de Salon en vijver vastlegde, die nu in de expositie te zien waren! Jacob schrijft hierover: *"Den volgende Dag zijnde Woensdag den 13de des Smorgens half elf uren gereden na beekhuizen. bezigtigde de fonteinen en Watervallen, onder de laatste bevond zich er Een (...) 28 Voeten bedraagt, en zich in een beekje stort, en aan het Einde van het beekje een Koepel, waar men een Fray gezigt op den Waterval heeft; deze Koepel staat open voor ieder, zelfs kan men er den geheelen dag gebruik van maken mids men hem voor af bespreekt en de Eigenaars er zelfs geen gebruik van maken."*

NB: De aquarel van de vijver op landgoed Beekhuizen [Frans Halsmuseum] is vervaardigd op papier van de firma C & J HONIG BREET!

ARCHIVALIA:

- **Bundel *"Liederen voor en door Vrienden van Vrijheid Vaderland en Oranje"* te Haarlem, bij A. Loosjes, Pz. MDCCCXIV** (1814)**.** Met ex libris *Jacob Breet* (in inkt) en *W. Honigh* (in potlood) Op handgeschept vergé papier met watermerk BROUWER & COMP,; Hollandse Leeuw VRYHEYD CONCORDIA EJUSQUE CRESCUNT. [= Eendracht maakt macht; Wapenspreuk Republiek der Verenigde Nederlanden, 1588-1795].
- **BUNDEL *"Bloemlezing van Gezangen"* te Wormerveer bij W. Briel 1834.** Met ex libris *Jacop Breet* (in potlood) en *W. Honigh* (in potlood). Op handgeschept vergé papier met watermerk VAN GELDER.
- **Gravure *"Gezigt langs de Nieuwe Vaart Zaandijk, na de overstroming van den 5 February 1825."*** *A Kramer delin.*
- **Gravure *"Onze Vijf Molenlied aan het Zilver Paar den Heer en Mevrouw Honig toegewijd".*** Met aanzicht van molen Het Oude Bonte Kalf door R.J.C., Uitg. P.F. Cladder, Singel 436 Amst.
- **Doosje met 'Bruiloftskaartjes** ' met opschriften *Jongeheer W. Honig Cz.; Mej.w. G. Honigh*; dito blanco (2 stuks); *Mejufvr. Grietje Honigh Wd.* met lied op wijze *'Wien Neerlandsch bloed'*; dito zonder opschrift (5 stuks); 2 verschillende kaartjes (monochroom; blinddruk) met opschrift *De Jonge Jufvrouw M. Breet*; 6 verschillende gekleurde kaartjes met opschrift *Mejuffrouw Maartje Breet*; 2 gedrukte, polychroom gedecoreerde kaartjes met opdruk BRUIDEGOM/BRUID.

Bruiloftskaartjes op 75% van de ware grootte
(Schenking erven M.J.W. Knipscheer en E.M. ten Oever)

Bruiloftskaartjes Maartje Jacobs Breet (ca. 1830) (75% grootte)

Bruiloftskaartjes Maartje Breet; Grietje Honigh en Willem Honigh (75% grootte)

- **Losse bladen Album Amicorum,** waaronder: Potloodtekening boerderij (*22 October 1853);* Aquarel watermolen (*24 October 1855*); Collage met veren (*van Uw Liefhebbende vriendin Gr. Breet, Zaandijk, 4 Juny 1856*); Aquarel van bloemen (*M.C. Honigh, 28 Februari 1856*); Aquarel rozen (*Jh. Honigh Wz., October 1860*); Potloodtekening landelijke scene (*A. de Bruyn, Aug. 1860*); Krijttekening kasteel (*J.J.C.*); Aquarel brug; Aquarel rozen en viooltjes (*A. Vis Gdr. 18*

November); Gedicht *'Als ge moede van den arbeid, Eens wilt rusten onder 't lommer In de schaduw van den palmboom, Kies u dan een lieflijk plekje Aan den voet van deez' kolossus, Koning van 't boomenrijk'.*

Geaquarelleerde Album Amicorum bladen van Maartje C. Honigh (1856), Grietje Breet (1856) en Jacob Wz. Honigh (1855 en 1860) op ware grootte.

- **Gedrukte Huwelijksaankondiging T. de Jong en D.S. Dekker.** Receptie Koog a/d Zaan 2 October 1864, Westzaan, 9 October 1864. Druk v. G. de Jong. In enveloppe geadresseerd aan *Den Heere W Honigh te Zaandijk.*
- **3 Kaartjes met foto's van Ansichten (19e eeuw):** *'Die Struve'sche Mineralwasser Anstalt im Furstgarten bei Cleve'; 'Ansicht des Schlosses von Cleve'; 'Ansicht des Amphitheatres'* .
- **"Oud Zaansch Bruiloftsfeest bewerkt naar het naspel van de Bloem van Zaandijk", dram. Schets uit de jaren 1793 en 1794, van G.J. Honig en C. v.d. Zeyde, door Gerrit Jan Honig** (Firma P.Out, Koog aan de Zaan, 1895. Stoomdrukkerij E.N. Smit Ez. , Koog aan de Zaan).

Het bekende historiserende kostuumstuk draait om de bruidegom Klaas de Jager en zijn bruid Maartje Jans Nan. Onder de bruiloftsgasten figureren Evert de Jager, broeder van de bruidegom en zijne vrijster Lijsje de Jong, Neeltje de Jager, zuster van de bruidegom en haar vrijer Jan Jacobsz. Kool, alsook Grietje de Jager, zuster van de bruidegom en haar vrijer Jacob Cornelisz. Breet, die in het Tweede Bedrijf aan Maartje een glas wijn geeft met de tekst: *Zie zoo, een roemer vol! Nu wie zet er reis op!* Waarop allen een lied aanheffen. Daarop roepen allen juichende uit: *Hoezee, hoezee. – Zwik! Zwik! (De bruidegom kust het bruidje, ook anderen volgen het voorbeeld met hunne dames. Eenige oogenblikken van opgewondenheid, het toneel wordt gevuld.)* Waarna Jacob Breet de woorden spreekt: *Nu, de Bruigom!*

- **"Van een Noord Hollandsch dorp Zaandyk in 3 gedeelten beschreven door Gerrit Jan Honig en toegelicht door afbeeldingen naar teekeningen, prenten en photographische opnemingen van de firma J. Breebaard A° 1869, Corn.ª Honig en anderen".** Uitgave Tijdschrift "Het Huis", Oud en Nieuw, Amsterdam. (Dit boekje is gedrukt ter stoomdrukkerij P.J. Out – Zaandijk, Mei 1911). In deze publicatie beschrijft Gerrit Jan Honig het Honig Breethuis:

"Het huis in1709 voor Cornelis Jacobsz. Honig gebouwd, een kloek gebouw van twee verdiepingen, dat echter een sombere voorgevel heeft, was meer Zaansch ingericht. In later jaren werd hierin de kamer aan de straat gerestaureerd in Lod. XV stijl met geschilderd behang, en omstreeks 1840 meen ik, werd er een fraaie Zaankamer of luchthuis aangebouwd, met een goed type gevel in driehoekvorm, waarin gebeeldhouwd een bijkorf te midden van pakken papier, betrekking hebbende op het papiermakersbedrijf der firma C. & J. Honig Breet. Dit huis was nl. evenals de papierzaak der firma C. & J. Honig door erfenis gekomen aan de familie Breet; het is na kinderloos overlijden van Jan Jacobsz. Breet in 1891 in andere handen

gekomen en is nog aanwezig, doch wordt nu door meer dan een gezin bewoond. Toen ik in 1888 genoemden ouden heer Breet bezocht vond ik de bovenkamer nog geheel ouderwetsch ingericht met Zaansch blauw geschilderde zoldering en wagenschotbetimmering, matten op de vloer en oude meubelen, o.a. een fraai glazen zilver- en porceleinkast."

"In Juni 1804 werd in deze woning, toenmaals bewoond door Cornelis Breet, en in het huis van diens broeder Arent de Fransche generaal Marmont met zijnen staf ontvangen. Het gezelschap, 60 personen, was van Zaandam in 8 boeiers te Zaandijk aangekomen en werd toen in een 10-tal glazen tentjachtjes (een eigenaardig vervoermiddel voor die snorrebaarden en vuurvreters der Fransche Republiek!) gebracht naar den papiermolen de Veenboer, behorende aan genoemde heeren Breet, welke met belangstelling werd bezichtigd."

In het boekje komt elders ook de Bredenhof ter sprake:

"De tuin en het Bosch van den heer Jan Breet, met zijn vijver, waarin Kaapsche eenden, en met zijn pauwen, is bij velen nog in goede geheugenis. In het midden der 19de eeuw droeg het den naam Aurora, later Brederode, en eindelijk Bredehof. De pogingen van den lateren eigenaar om de bezitting tot een openbare zomertuin met muziektent en vermakelijkheden in te richten, hebben schipbreuk geleden; daarna is het terrein meerendeels als bouwterrein verkocht."

Over de fabrikeurswoning aan de Lagedijk 48 schrijft Gerrit Jan Honig:

"De mooiste Zaankamer te Zaandijk bevindt zich in het huis van een jongeren tak van het geslacht Breet, dat nog door deze familie wordt bewoond; deze kamer gebouwd in den aanvang der 19de eeuw rust gedeeltelijk op pilaren en is op die wijze over een deel van het erf gebouwd, een denkbeeld reeds door de luiven aangegeven."

"Ik houd het er voor, dat na het midden der 18de eeuw de Zaansche dorpen zich het meest tot hun type ontwikkeld hebben, welke periode geduurd heeft tot omstreeks 1830, waarna het eigene langzamerhand wegraakt en meer en meer verdwijnt en zich in het algemeene verliest."

Ten aanzien van de molennijverheid in Zaandijks meldt Gerrit Jan Honig:

"De molens te Zaandijk bedroegen in de 17de en 18de eeuw een eerbiedwaardig getal; eerst waren zij klein van omvang, maar op het einde der 17de eeuw werden het reeds de groote gebouwen die wij nog kennen, vooral de papiermolens met hun grote lange droogschuren trokken de aandacht. In Zaandijk had zich dan ook de Zaansche papierfabricatie het meest geconcentreerd, er stonden in de 18de eeuw meer dan 10 papierfabrieken, waarvan een achttal het witpapier, en de overige het pakpapier fabriceerden, verder een 7-tal oliemolens, 2 verfmolens, 1 pelmolen, 2 houtzaagmolens, een paar tabaksmolentjes, een blauwselmolen, terwijl bij het noordelijk begin van het dorp de watermolen "het Leven" stond, sedert enkele jaren een watermachine, en aan het zuidelijk einde "de Dood", die thans nog in wezen is en des zomers de talrijke toeristen vanaf zijn hooge molenstelling een prachtig uitzicht biedt over het Zaanlandsch landschap."

"Na het midden der 19de eeuw verminderde het element van den koopman en fabrikant, vooral de papierfabrikatie, die eenmaal te Zaandijk een centrum had gevonden, kwijnde en ging te niet. De oude geslachten stierven uit en de firma's hielden op te bestaan."

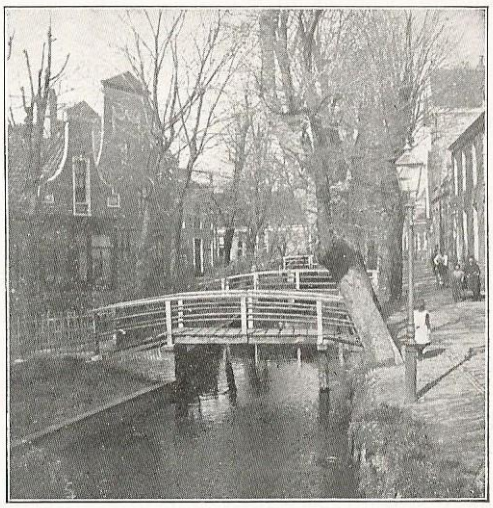

FIG. 15. *Dorpsgezicht. Op den voorgrond het huis van J. J. Breet.*

FIG. 17. *Luchthuis van J. J. Breet. Ao. 1869.*

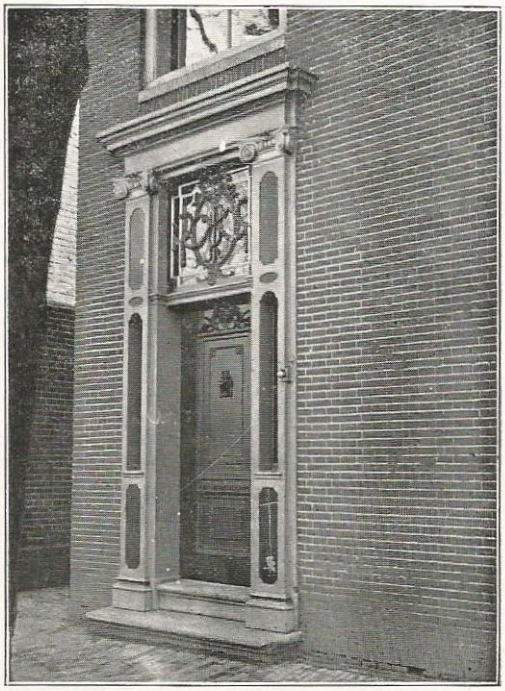

FIG. 25. *Deur van het huis van J. J. Breet.*

FIG. 26. *Het „Groote huis".*

CORRESPONDENTIE:

- Brief d.d. 28 Maart 1866 van Wilhelmina (Wildschut) aan haar nichtje Grietje (Honigh) , betreffende huwelijksaanzoek:

"Lieve Grietje!

In plaats u deze week te ontmoeten zoo als ik verleden week dingsdag u zoo wat beloofd had, de gelegenheid ontbreekt wel wat, schrijf ik u en wel op verzoek van mijn broeder Wildschut, gelijk ge wel denken kunt, heb ik geheel zijn vertrouwen en deelde hij mij mede dat hij gaarne nadere kennismaking met u zou verlangen. Eigenhandig het adres aan u te schrijven daar ze natuurlijk zijn hand kennen, vond hij in zake van geheimhouding niet zeer te verkiezen, daarom verzocht hij mij in liggend briefje aan u toe te zenden. Gij kunt begrijpen ik dit gaarne deed want het zou mij zoo aangenaam zijn de plaats die ik eenmaal met zoo veel genoegen bij hem bekleedde, door u hoewel in veel nauwere betrekking tot hem werd ingenomen; vooral ter bevordering van zijn eigen geluk, want ik weet het nu bij eigen ondervinding hoe het levensgenot groot is, als men elkander lief heeft, men leeft voor elkander, men weet waarvoor men leeft, ook voor mij zelfs zou ik het zoo zeer begeren, was het mij altijd tot groot genoegen u bij ons te hebben, hoeveel zouden wij dan niet aan elkander hebben als gij zoo digt bij mij woondet en niet een nichtje maar een zuster van mij werd, bij de gedachte aan dat alles voel ik mij blijde en ben verlangende u gevoelen te vernemen. Hopende u dezen in welstand met uwe familie ontvangen moogt, groet hen hartelijk van Wildschut als ook van Uwe u liefhebbende Wilhelmina. Jisp 28 Maart 1866."

- Brief d.d. 30 Maart 1866 van Grietje Honigh aan haar nichtje (Wilhel)Mina (Wildschut) , betreffende huwelijksaanzoek:

" 30 Maart 1866.

WEW. Heer,

Het is altijd onaangenaam als men na het lezen en herlezen van brieven gevoelt, dat aan verzoeken daarin gedaan, niet kan worden voldaan. Hij die iets verzocht treft teleurstelling, zodra er van weigering sprake is, en zij die haar geeft, handelt zeker volgens eigene gedachtes ziende op eigen geluk. Mij spijt het dus zeer dat u onze kennis niet genoeg is daar gij meer verlangt dan ik kan vervullen; Ik geef dus aan ons verlangen geen gevolg en verander nimmer in dit mijn genomen besluit. Niet voor u kunnende zijn wat gij gaarne wenscht, blijf ik echter na groete Uwe u toegenegene Grietje Honigh

Lieve Mina,

Gij hebt geschreven als ene liefhebbende zuster omtrent eenen broeder en zijn verzoek bepleit als de beste advocaat. Maar menigmaal niet tegenstaande dit alles lijden wenschen en verwachtingen schijnbreuk; Men schept zich idealen maar veel al verdwijnen ze in rook en de werkelijkheid verschilt veel van de voorstelling. Met genoegen was ik veelal ten uwent, mij kwam als gij mij vraagdet, daar ik zag hoe welkom dat u en neef was. Dat gij mij gaarne als uwe zuster zoudt zien is natuurlijk, maar als mijn besluit u bekend wordt, blijf dan voor mij zooals gij tot nog toe voor mij zijt geweest, dan wil ik ook gaarne na vele groeten aan u en neef te hebben gedaan blijven Uwe u liefh: G: Honigh."

NB: Grietje Willems Honigh blijft haar leven lang ongehuwd.

- Brief d.d. 30 Augustus 1868 van Willem Honigh aan zijn dochter Griet. (met blinddruk stempel WILLEM HONIGH ZAANDYK):

"Zaandijk 30 Augustus 1868

Lieve Griet!

Uw aangename Brief van gisteren was ons hartelijk welkom, wel speet het ons, uwe verkoudheid nog niet over was, hopende het thans moge beteren. Wij bevinden ons allen gezond , ik zelf gevoelde mij dingsdag en ook donderdag een weinig koortsachtig, zoo dat ik er donderdag maar dadelijk door Dr. Mulder, eenige pillen voor heb laten voorschrijven, zoo dat nu weder beter is, ik ben er niet van in huis gebleven, en schreef het enkel aan de veranderende weersgesteldheid, na de warmte toe, en begreep, om dat het najaar is, er maar dadelijk bij te wezen.

De logee van Wim is gisteren weder vertrokken zij beveel ons wel. Woensdag kwam de lang gewenschte Brief van Ma aan, even als vroeger wel is haar schik en dankbaar voor het overige heel gunstige weder vooral de groete aan U. In de andere week dacht zij thuis te komen. Ik schreef haar vrijdag te denken om de volle booten mogelijk met de Zaandammer kermis.

Greet houdt zich vrij goed en Moe is ook heel best. Oom Cornelis heeft gisteren ook de koorts gekregen, en is heden ook nog ongesteld, zoo dat Tante, mogelijk wel door de drukte, ook weder niet zoo (…) en ophalende is. Heden treft gij het dunkt mij, met het weder uitmuntend en zal zulks veel toedoen, om U goed te amuseren. Dat gij verder veel genoegen smaakt zal ons bijzonder goed doen! Met blijdschap vernamen wij, de tijding van P.M. wegens zijne gezondheid.

Groet vooral onze geachte en hooggeschatte vriend Muller en Mevrouw zijne Echtgenoote van ons. Zijn aangename (…) zal mij wel immer bijblijven. Vooral de Groete van Moe, de zusters, Jacob enz. Uw logeerkamer bevalt U best, mogt ook alles U wel bevallen en Gij U goed amuseren en genoegen hebben.

Nogmaals hartelijk gegroet, ik noem mij als altijd Uw liefste toegenegen Vader Willem Honigh"

- Brief d.d. 17 September 1872 van Jan Willem Krachenius aan Margo, betreffende huwelijksaanzoek. (met transcriptie):

"Amsterdam 17 September 1872

Mejuffrouw Margo!

Moge de persoonlijke bekendheid met elkander van korten duur slechts, ook gering zijn te noemen, niettemin is mij de kennismaking aangenaam en verrerend en gaat bij mij tot wenschen over, die welligt mij tot geluk konden zijn. Neem mij de vraag niet euvel af, wanneer ik die tot U met welgemeende bedoeling rigt, zoudt gij ook bereid kunnen zijn, U in liefde met mij te vereenigen, en daardoor mij het leven gelukkig en genotvol te maken? terwijl werd die vraag door U met een goed gunstig antwoord vereerd, mijnerzijdsch doch de verzekering U zou gegeven worden mijne bedoeling zou zijn, al datgene aan te wenden wat wederkeerig U tot vreugde en geluk zou kunnen zijn. Uw leeftijd naar ik geloof 36 Jaren, komt mijns inziens goed met de mijne van 40 Jaren en moge er in uiterlijke vorm of bedoeling eenig verschil in Geloofsbegrippen bestaan, de grond van 't geheel is naar ik geloof niet veel verschillend, waarom ik hoop dit bij U geen wettig bezwaar zal opleveren.

Mijne hoofdbedoeling geldt slechts een stil huiselijk geluk, iets wat ik geloof en vertrouw ook Uw meening zal zijn. 't Zal zeker zijn, dat een en ander valt te bespreken, terwijl ik toch overtuigd mij gevoel, dat Uw beslissend antwoord op deze niet onverwijld volgen zal, maar om dat antwoord mij te geven, zou als dat moet zijn, beveel ik aan Uwe toegevende inzigten, beveel ik in eerbied aan Hooger, beveel ik tevens aan de vriendelijke toegevendheid van Mevrouw Uwe Moeder, maar hoe dat antwoord moge zijn, ik wensch goedgunstig, zoo wil ik nog beleefdelijk aan Uwe discretie aanbevelen, terwijl ik na vriendschappelijke groeten wensch een goedgunstig antwoord te zullen ontvangen mij in stilte reeds durf te noemen Uw Liefhebbende Jan Willem Krachenius.

D.B. Zoals U is bekend is mijn adres alhier Leidschestraat boven de Winkel van Vlijt. "

- Ongedateerde en ongeadresseerde concept-brief, betreffende huwelijksaanzoek:

"Uw schrijven is door mij woensdag morgen ontvangen, en hoewel uwe wenschen, uw bescheiden vragen vereerend voor mij zijn, zoo geloof en gevoel ik na ernstig en rijpelijk overwogen niet de persone te zijn om u zoo gelukkig te maken dat eene vereeniging van liefde tusschen ons kan tot stand komen. Laat dus onze korte kennismaking genoeg zijn en ~~geene~~ niet meer wenschen omtrent mij meer gekoesterd worden, die onvervuld zullen blijven, daar zij niet wederzijdsch zijn. Onze jaren noch het verschil van Geloofsvormen (…) maar heeft men eenmaal een leeftijd bereikt dan heeft men ook leeren zichzelf genoeg te zijn en weet zijn geluk in zich zelf te vinden. Dat het leven zelden ongestoord voort gaat weet ik, maar dit kan ik (…) hulp en raad noodig had ik het altijd den goeden en lieven God afvroeg ~~en~~ (…) Zij er thans na dit leven ook teleurstelling, daar ieder gaarne ziet wat hij wenscht, zoo zal juist onze korte kennis van elkander, het verzachten, daar het harte er allicht niet onder lijdt. Mijne groeten als ook die van Moe worden u gegeven en zij het ook met als ene liefhebbende doel (…) ik

(In potlood: *Wordt u ook teleurstelling bereid, zoo zal juist de korte kennis van elkander het onvermogen verzachten dat eenmaal (…) als hij zijn wenschen onvervuld ziet. Ontvang de groeten van mij als ook die van Moe en tot mij blijven Uw toegenegen Margo Honigh)*

- Brief d.d. 30 Augustus 1874 van M. ten Oever aan zijn schoonzuster Mej. G. Honigh, *Adres Den Weledelen Heer H. Kruseman te Haarlem (Op 't Singel)*:

"Brielle 30 Augustus 1874

Lieve Zuster!

Negen dagen zijn er verloopen, sedert de kleine wereldburgeres ons huisgezin met een lid kwam vermeerderen. Tot mijne blijdschap kan ik u melden dat gedurende al deze dagen alles bij ons naar wensch is gegaan. Zoo zelfs, dat Maris geen greintje koorts heeft gevoeld. Ze gevoelt zich dan zeer opgewekt, te meer, daar het met de kleine ook geheel voor de wind gaat. Als alles zoo blijft voortgaan, wat ik wel vertrouw, dan zal Maris zeker al spoedig weer in de gewone huiselijke kring op kunnen treden. Wat is intusschen dat eene verandering geworden. Voortaan, wanneer ik zoo eens afwezig ben, heeft ze steeds dierbaar gezelschap bij haar. Wat natuurlijk opwekkend moet werken. De doktor kwam heden voor de laatste maal. We ontvingen gisteren ook een brief van C. van der Veur Witteveen. Ze schreef ons dat ze zeer wel was en haar ook spoedig de groote gebeurtenis te wachten stond.

Met 1 vetabey hoop ik, dat Johan hier kome. We spraken er laatst van, als of hij nog maar 1 maal aan t examen kan deelnemen. Ik heb er over nagedacht en ben tot de conclusie gekomen, dat hij nog 2 maal komen kan. Hij is namelijk onder de werking van t vorige Koninklijk Besluit aspirant geworden. Bij dat besluit is namelijk bepaald, dat de Aspiranten 4 maal tot t landmeters examen konden worden toegelaten, dus nog 2 maal.

Bij het laatst Kon. besluit is vastgesteld, dat ze maar 3 maal mogen komen, maar dit geldt voor hem niet.

Ik schrijf natuurlijk niet, omdat ik zou vreezen, hij voor de 3de maal niet zou slagen, maar omdat ik het een plezierig idee vind, dat het examen toch nog niet voor de laatste maal ondernomen zal worden.

Vele groeten van Marie en van Uwe liefhebbende Broeder M. ten Oever"

- Brief d.d. 7 December 1875 van H. Krüseman aan Grietje:

"Haarlem 7 Decbr. '75

Waarde juffrouw Grietje,

Wat was het eene groote verrassing toen ik Zondagavond het pakje vond, dat mij na opening en bezichtiging, en vooral na het lezen van het versje wel geen oogenblik deed bewtijfelen, van wie het kwam. Het was inderdaad eene alleraardigste surprise voor me, en daarom ben ik gaarne bereid u spoedig de verzekering te geven dat het Zoo fijne en nette knutselwerkje goed is aangelend en een en ander zéér ten genoegen van m'n ouders en mij door u is bedacht en prachtig uitgevallen is. Met de mooie kaarten hopen we menig spelletje nog te doen en kon het zijn, dan zouden we wel heel graag zien dat ze ook in gezelschap van u werden ingewijd en dat u verder in ons midden nog aan vele opgewekte spelletjes ermede zoudt kunnen deelnemen. Dan, bij voorbaat dank ik u hierbij hartelijk voor de lieve wijze, waarop u me bedacht hebt, in de hoop het later in persoon nog eens te kunnen overdoen. Allen, die tot familie en kennissen behooren zijn heel wel; tante Suze is al heel lang in Zwol bij Ds. Kerbert en jufr. Dina Salm gelogeerd geweest, maar had vast plan gemaakt morgen weer thuis te komen. We hopen dus maar dat we haar werkelijk morgen terug zullen zien.

Gaarne had ik u eens in vers willen antwoorden, omdat men dan dikwijls beter zijne dankbare gevoelens kan uitspreken, mar het antwoord kon nu niet best langer wachten. Als ik later nog eens in de gelegenheid mogt zijn, dan zal er misschien nog wel eens iets van komen. Pa en Moe zijn beiden nogal wel en laten u zeer groeten; de laatste zal u waarschijnlijk ook zeer heel spoedig eenige regelen schrijven.

En nu, juffrouw Grietje, zal i maar besluiten; nogmaals zeg ik u hartelijk dank voor het mij gezondene, en na vele cvomplimenten van m'n ouders wil mij steeds geloven, Uw toegenegen Vriend, H. C. Krüseman."

Brief d.d. 3 September 1878 van A.C. Legrand aan Mevrouw de Wed. W. Honigh, Zaandijk:

"Mevrouw de Wed. W.Honig Zaandijk

Mevrouw!

Hierbij gaande heb ik de eer U de gebakschotel terug te zenden benevens het koppenwerk laatste tot mijn innig leedwezen bij het inpakken gevallen & gebroken is; ik heb er een wit ter remplacering bijgevoegd, mogt het uw verlangen zijn dat wij het zooveel mogelijk na schilderen ben ik hiertoe volkomen genegen en verzoek U in dit geval beide kopjes te willen retourneren.

Hoogachtend,

Amsterdam 3 Sept. 1878 (…) dienaar A.C. Legrand".

DOOR E.E. VAN IJKEN– KNIPSCHEER, AMERSFOORT, OP 11/9/2019 NAGEZONDEN DOCUMENTATIE:

- Brief d.d. 23 november 1940 van Gerrit Jan Honig aan Hendrik ten Oever betreffende viering verjaardag; bijdrage inrichting Zaanlandsche Oudheidkamer en genealogie (Familielijst Honigh-Haremaker); broers Adriaan Cornelis Honigh (gest. 1672), Jacob Cornelis Honigh en Simon Honigh met hun afstammelingen:

"Met genoegen heb ik gezien dat ge ook een bijdrage voor de inrichting van ons nieuwe Museum hebt gezonden. Vriendelijk dank daarvoor; wij kunnen het best gebruiken, want het benoodigde geld is nog niet volledig aanwezig. De restauratiekosten vallen geducht tegen."

"De komst uit Duitschland betreft een familie Ayer, verwant aan de Jager. Een Grietje de Jager was gehuwd met Jacob Breet en deze waren de ouders van je grootmoeder Maartje en van oom Jan Breet."

- Uittreksel uit het familieregister van Evert de jager, betreffende de kinderen van Jacob Breet en Grietje de Jager. (Zie boven).
- Aantekening d.d. 27 augustus 1941 van Gerrit Jan Honig aan Hendrik ten Oever betreffende genealogie Jan Symons Honigh (ca. 1570? – 1627/1628); Cornelis Jansz. Honigh (1610 – 1668); Andriaan Cornelis Honigh (1783 – 1857); Willem Honigh (1809 – 1871).
- Brief d.d. 30 november 1942 van Gerrit Jan Honig aan Hendrik ten Oever betreffende oorlogsomstandigheden en genealogie familie de Jager.
- Ansichtkaart d.d. 23 mei 1952 van Agaath aan Wim ten Oever, Den Haag. Foto van "Huize Groenevecht " Breukelen, voorzien van aantekening *"Hier woonde tussen 1936 – 1969 nicht Agaath getrouwd met G. Vis. "*
- Handgeschreven stamboom Willem Adriaansz. Honigh en Maartje Breet (waarschijnlijk opgetekend door Simon Honig). Op keerzijde aantekeningen opgetekend door Elisabeth Maartje Knipscheer – ten Oever:

"Frank van Berk, arts in Leiden, heeft in 1772 een boek geschreven (medisch), beschreef daarin de lichamelijke gesteldheid van de Noord Hollanders. Daarin wordt al beschreven dat de Zaankanters moeilijke karakters hadden, omdat zij naar buiten emotie loos schenen, maar innerlijk toch heel gevoelig waren."

"Jacob Klaasz. Breet, componist (1814 – 1884). Haarlem. Leraar van Bée gaf feestavond. Ieder moest zijn zingstem meenemen. Alleen de familie van de Zaandijk Honig werden bij voorbaat geëxcuseerd, want die stonden bekend dat zij niet konden zingen en arythmisch waren."

NB: De foto's en archiefstukken zullen worden ondergebracht in het Gemeentearchief Zaanstad, voorzien van bovenstaande documentatie. De objecten zullen worden opgenomen in de collectie "Jacob Honig Jsz, Jr." en deel gaan uitmaken van de vaste presentatie in het Honig Breethuis. Eind 2019 waren zij reeds tijdelijk opgesteld in de tentoonstellingsvitrine in de keuken.

[PvL, September 2019]

DE NAZATEN VAN KLAAS CZ. BREET (1784-1846)

Klaas Cornelisz Breet [ZOV-03618]

(13894) Tot onze innige droefheid ontsliep heden morgen, na eene ongesteldheid van weinige dagen, zacht en kalm, onze hartelijk geliefde Vader en Behuwd-Vader KLAAS BREET, in den Ouderdom van 62 Jaren en 6 Maanden. Die den braven Man gekend hebben, zullen gevoelen, wat wij in hem, in zijne liefde verliezen. Wij staren hem weemoedig na in betere Gewesten, waarin hij zoo vaak onze zoo vroeg gestorvene Moeder naoogde. — Zijne levendige hoop op hereeniging zij ook onze hoop en schenke ons de noodige gelatenheid.

C. K. BREET,
Uit aller Naam.

ZAANDIJK, 24 September 1846.

28.09.1846 Algemeen Handelsblad

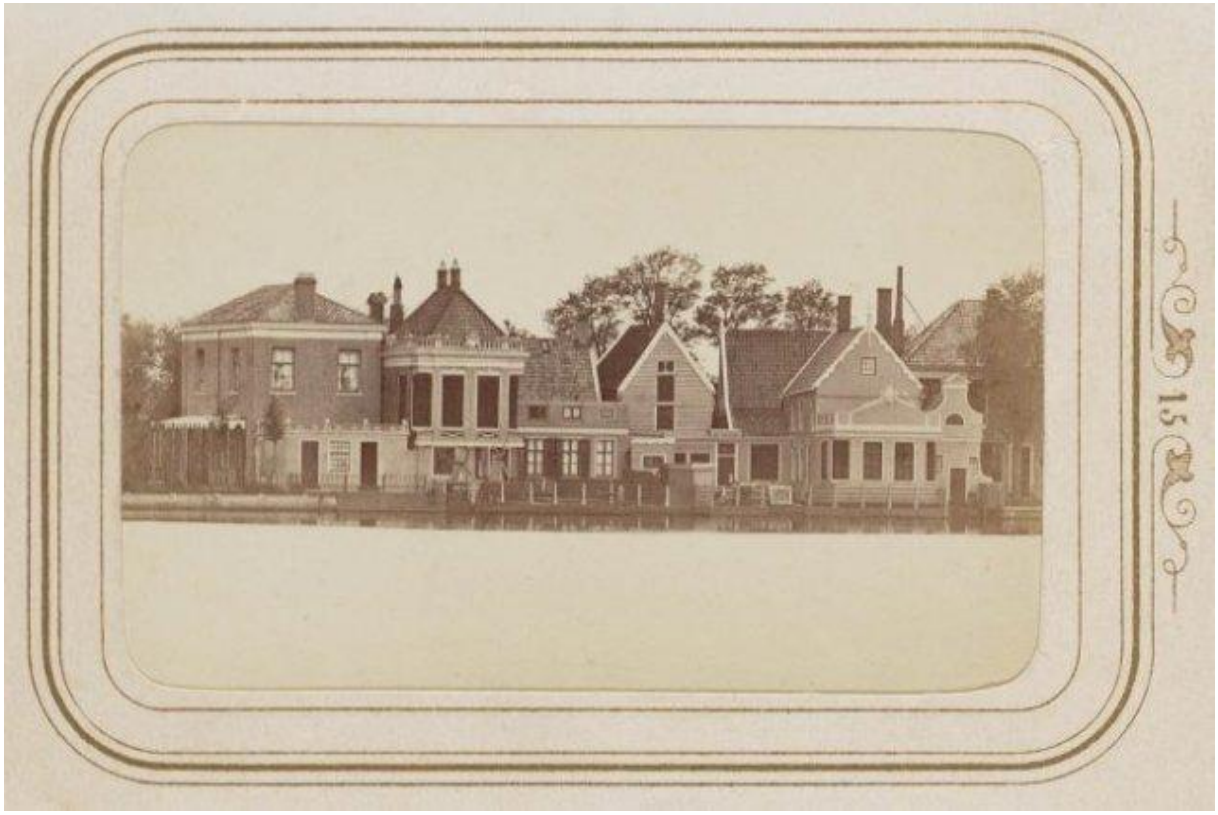

Het luchthuis achter de fabrikeurswoning aan de Lagedijk 48, J. Breebaard, 1869 (GAZ 25_017_00612)

Klaas Cz. Breet huwde op 3 augustus 1806 Guurtje Jacobs de Vries. Het echtpaar kreeg de volgende kinderen:

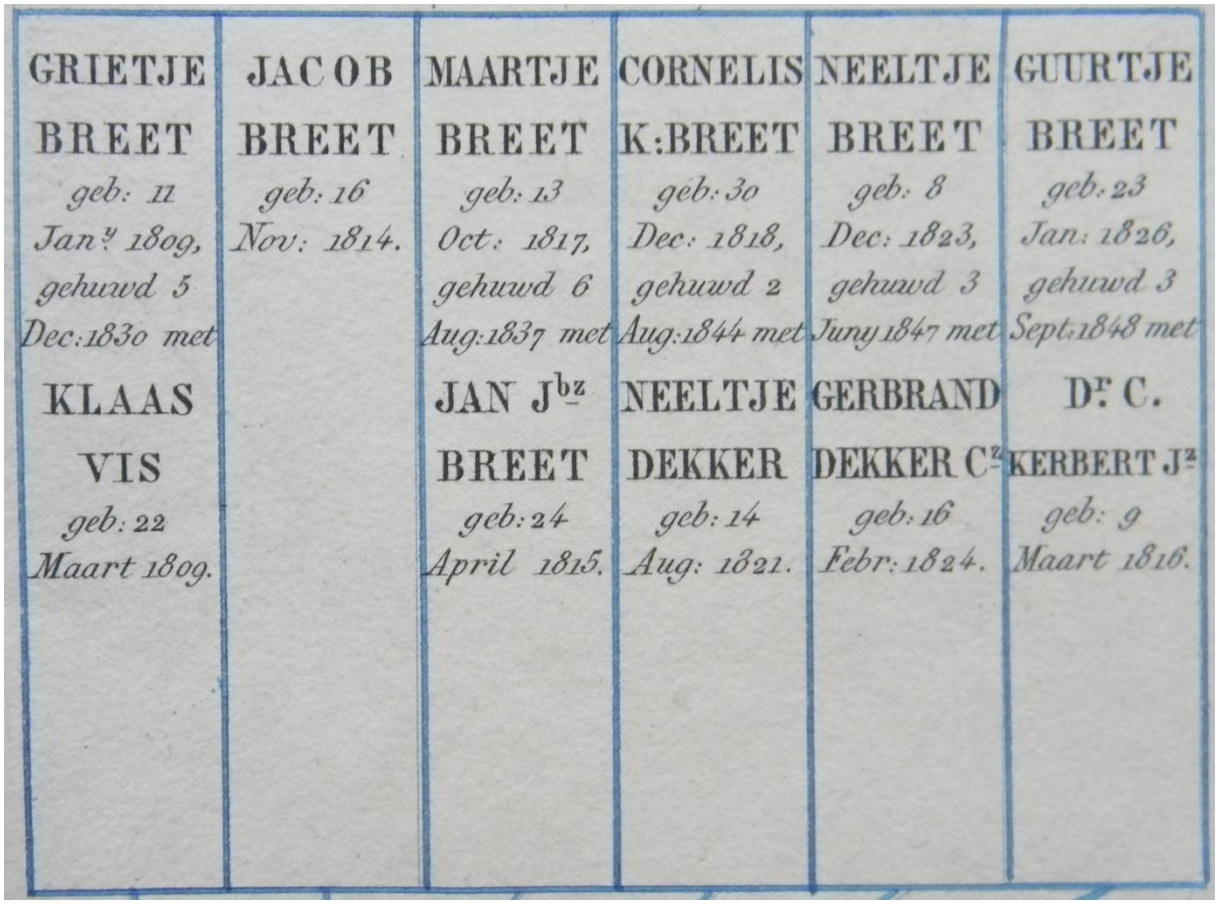

GRIETJE BREET geb: 11 Jan.y 1809, gehuwd 5 Dec: 1830 met KLAAS VIS geb: 22 Maart 1809.	JACOB BREET geb: 16 Nov: 1814.	MAARTJE BREET geb: 13 Oct: 1817, gehuwd 6 Aug: 1837 met JAN J.bz BREET geb: 24 April 1815.	CORNELIS K: BREET geb: 30 Dec: 1818, gehuwd 2 Aug: 1844 met NEELTJE DEKKER geb: 14 Aug: 1821.	NEELTJE BREET geb: 8 Dec: 1823, gehuwd 3 Juny 1847 met GERBRAND DEKKER C.z geb: 16 Febr: 1824.	GUURTJE BREET geb: 23 Jan: 1826, gehuwd 3 Sept: 1848 met Dr. C. KERBERT J.z geb: 9 Maart 1816.

Pastelportret Neeltje Klaas Breet (8 December 1823- 8 juli 1893) door Nelly Gretha Honig [ZOV-01273].

Neeltje was een dochter van Klaas Cornelisz. Breet en Guurtje Jacob de Vries. Zij huwde 13 juni 1847 Gerbrand Dekker Cornelisz.. Volgens Neeltje Honig-Mulder had zij een mooie zangstem.

Neeltje Dekker-Breet [portretfoto Stichting Archief Honig(h)]

SCHENKING EN BRUIKLEEN ERVEN DE JONG

D.d. 10 september 1999 ontvingen wij van wijlen Jacob Cornelis de Jong reeds de volgende objecten en documenten ten geschenke:

- 6 Daguerrotypes, voorstellende:
  - Cornelis Klaasz. Breet [1818-1869] met echtgenote en twee kinderen;
  - Neeltje Cornelisd Dekker [1821-1889], echtgenote van Cornelis Klaasz. Breet;
  - Grietje Jacobsd. Breet [1799-1867], echtgenote van Klaas Evertsz. Smit (of Grietje Klaasd. Breet);
  - Grietje Klaasd. Breet [1809-1888], echtgenote van Klaas Vis;
  - onbekend kinderportret. [Overgedragen aan GAZ]
  - Jacob Cornz. Breet [1755-1894] en echtgenote Trijntje Dekker [1858-1934], 1883.

Afdruk van de daguerreotype uit 17 augustus 1850 van papierfabrikeur Cornelis Klaasz. Breet [1818-1869] met echtgenote Neeltje Cornelisd Dekker [1821-1889] en dochters Maartje (l.) en Guurtje (r.). Cornelis was samen met Cornelis Jacobsz. Breet en Jan Jacobsz. Breet op 30 november 1847 een vennootschap aangegaan, papierfabrieken en handel daartoe onder de firma C & J HONIG BREET.

Na een langdurig lijden overleed heden, in den ouderdom van 50 jaren en 5 maanden, mijn hartelijk geliefde Echtgenoot CORNELIS KLAASZOON BREET. Wat ik, mijne kinderen en bloedverwanten in hem verliezen, zal een ieder beseffen, die den overledene van nabij gekend hebben.

ZAANDIJK, 25 Mei 1869.

N. DEKKER,
WED. C. K. BREET.

Eenige Kennisgeving. (14399)

28.05.1869 Algemeen Handelsblad

Afdruk van de daguerreotype van Grietje Jacobsd. Breet [1799-1867], echtgenote van Klaas Evertsz. Smit

- Lithografie door S. Altman, 1869, steend. V.P. Blommers te ’s Hage, voorstellende Cornelis Klaasz. Breet (naar fotografie) [Presentatie 3 Generaties C & J HONIG BREET]
- Riemkap Fijn Velin Papier C. & J. H. (onig) [Lessenaar in Kantoor]
- Riemkap C. & I. H. “Libertate Pro Patria Ejusque” [idem]
- Huishoudelijk reglement van de sociëteit “Onderling Genoegen” te Zaandijk (ca. 1869) [Secretaire in Kantoor]
- Spaarbankboekje Maartje Smit, voogdes kinderen Huisman (met handtekening Klaas C. Breet), 1820-1834 [per 2/3/2020: GAZ]
- 3 Documenten ‘Verklaring medailles ’C. Breet & G. Klaas Nen, 1792; C. Honig & A. Breet, 1818; ‘Bant van Eendragt’ [Lade vitrinekast Zaankamer]
- Riemkap – Gravure C & I HONIG met ruiter (uitsnede) [Gang]
- Riemkap C & I HONIG met bijenkorf
- Briefpapier C & I HONIG [op secretaire in Kantoor]

Sedert 10 september 1999 houden wij reeds in bruikleen van wijlen J.C. de Jong:

- Rijtuigklokje uit het bezit van Jan Jacobsz. Breet (1815-1892) [Salon]
- Houten schooltas J. Jz. Breet Anno 1820 met ruiter voor huizen [Gaanderij]
- Houten schooltas Cornelis Cz. Breet (1852-1901) Anno 1856 met molen De Veenboer [Kantoor]
- Houten schooltas Jacob Cz. Breet (1855-1894) Anno 1858 met tuinhuis nabij Zaagselpad (eigendom familie Martin-De Jong, Veldhoven) [Kantoor]
- Knipwerk Barbertje Breet-Korver [Gaanderij]

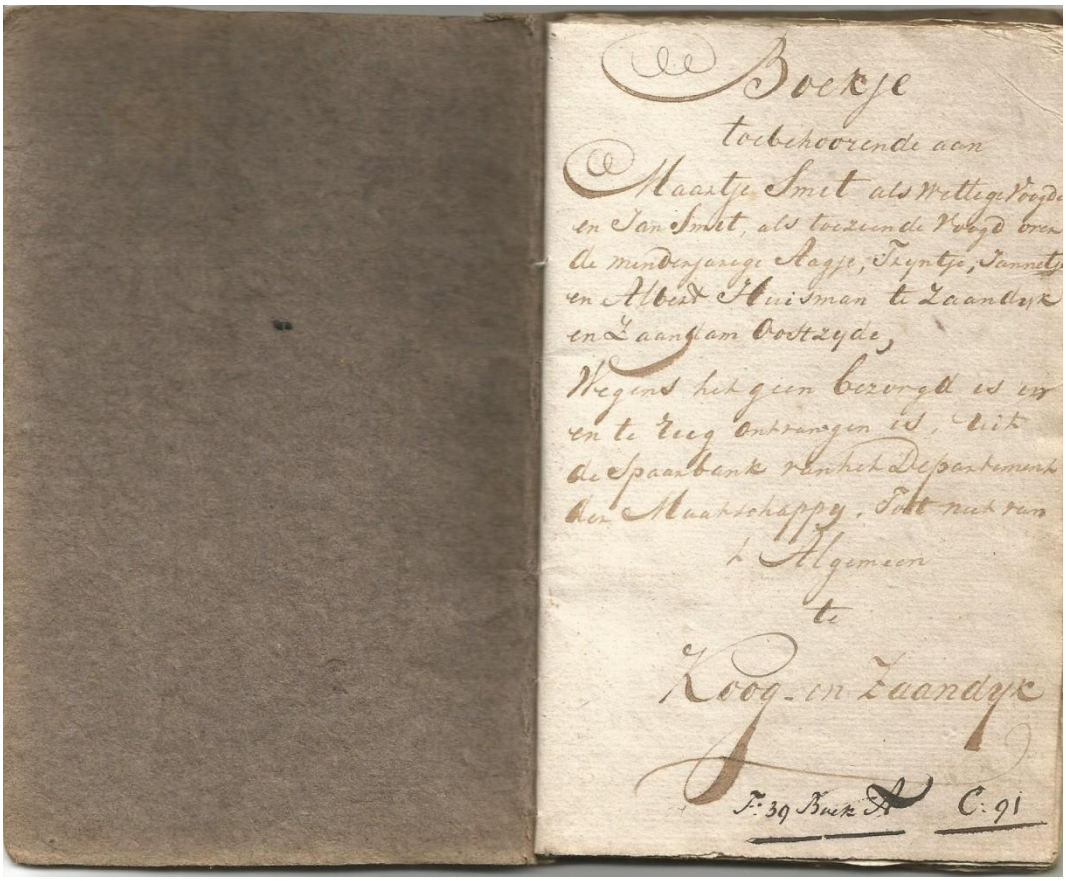

Boekje
toebehoorende aan
Maartje Smit als Wettige Voogd
en Jan Smit, als toeziende Voogd over
de minderjarige Aagje, Teuntje, Jannetje
en Albert Huisman te Zaandijk
en Zaandam Oostzijde,
Wegens het gien bezorgd is en
en te zeer ontvangen is, uit
de Spaarbank van het Departement
der Maatschappy, Tot nut van
't Algemeen
te
Koog- en Zaandijk
F: 39 Boek A C: 91

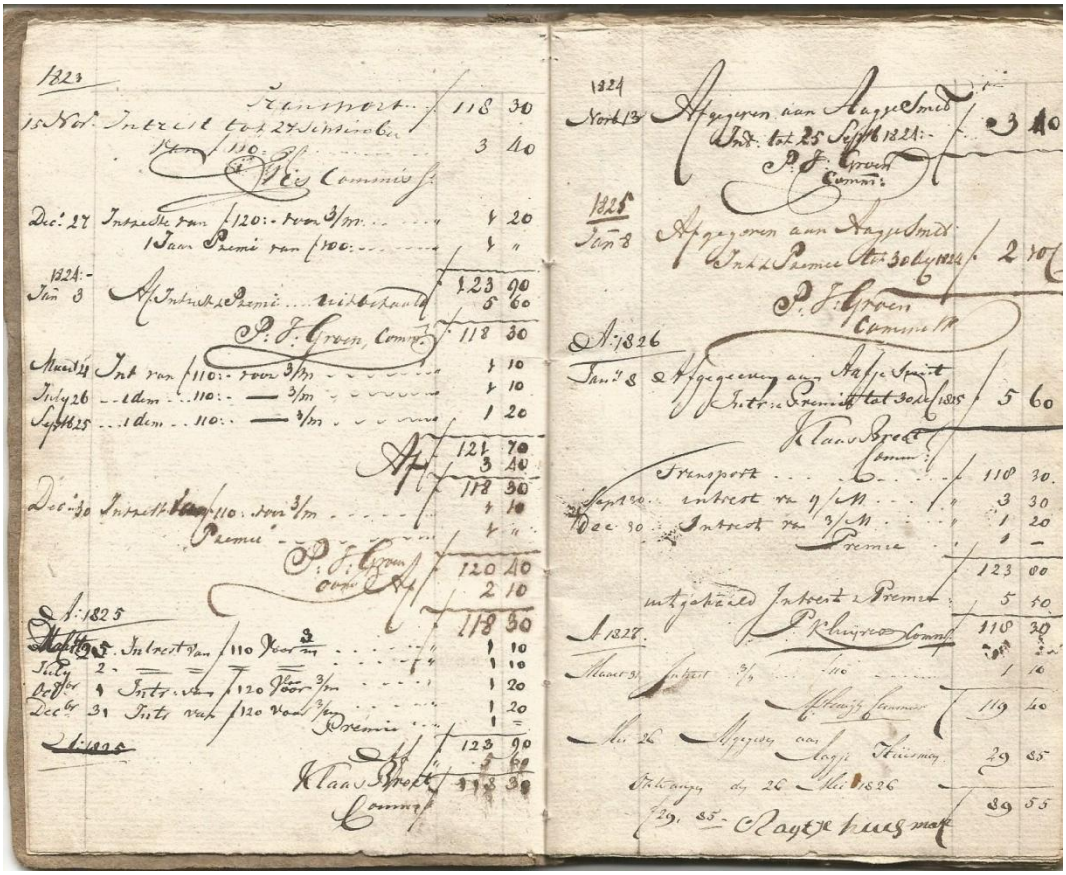

Spaarbankboekje Maartje Smit met linksonder handtekening Klaas Breet, 1825 [Schenking J.C. de Jong]

Gelithografeerd portret van Cornelis Klaasz. Breet
door S. Altman, 1869, steend. V.P. Blommers te 's Hage

BIJ ACTE op den 30sten October 1847, ten overstaan van den Notaris DIRK DONKER, residerende te Zaandijk, en Getuigen verleden, te Zaandam Geregistreerd, is tusschen de Heeren CORNELIS JACOBSZOON BREET, JAN JACOBSZOON BREET en CORNELIS KLAASZOON BREET, Papierfabrijkanten en Kooplieden, wonende te Zaandijk, eene **VENNOOTSCHAP** aangegaan tot het drijven der hun toebehoorende Papierfabrieken en den Handel daartoe betrekkelijk, onder de Firma van **C. & J. HONIG BREET**, van welke Firma ieder der VENNOOTEN de teekening heeft, en door welke teekening hij ook de overige VENNOOTEN verbindt, met uitzondering echter in zaken van het Opnemen of ter Leen geven van Gelden, en het Koopen of Verkoopen van Vaste Goederen, tot welke einden de medewerking van al de VENNOOTEN wordt vereischt.

De VENNOOTSCHAP is aangegaan voor een onbepaalden tijd en het Kantoor is gevestigd te Zaandijk.

Geschiedende deze aankondiging ter voldoening aan Artikel 28 van het Wetboek van Koophandel. (16767)

08.11.1847 Algemeen Handelsblad

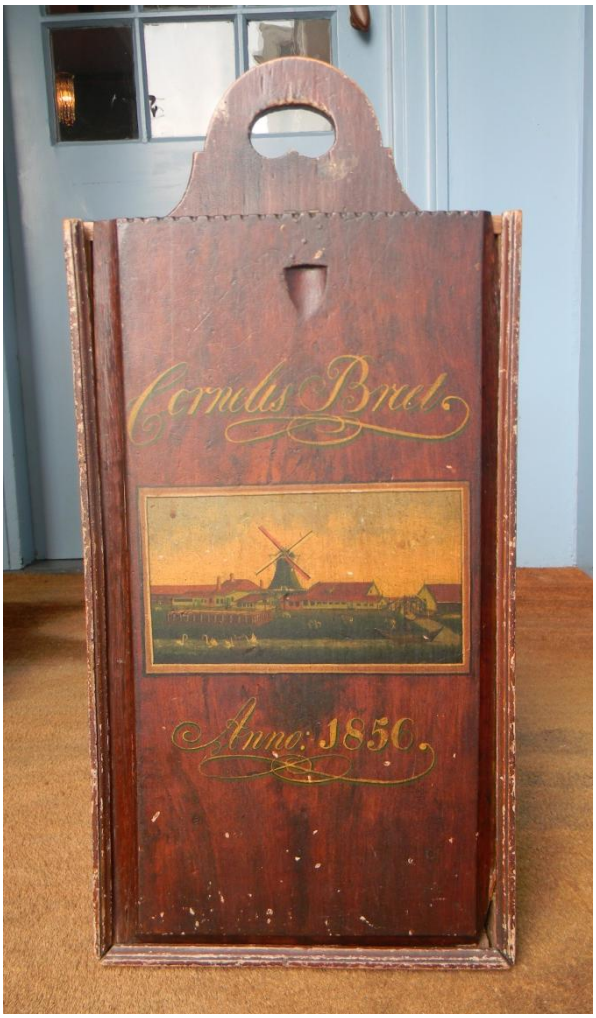

Houten schooltas Cornelis Cornelisz. Breet (Anno 1856) met voorstelling van papiermolen Het Herderskind

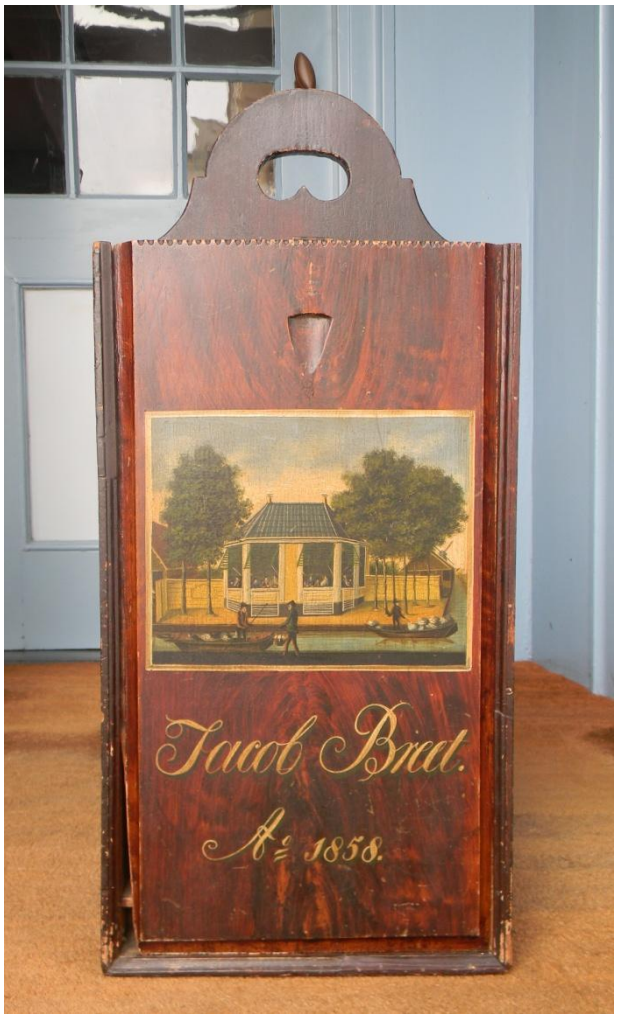

Houten schooltas Jacob Cornelisz. Breet (Anno 1858) met voorstelling van luchthuis aan het Zaagselpad

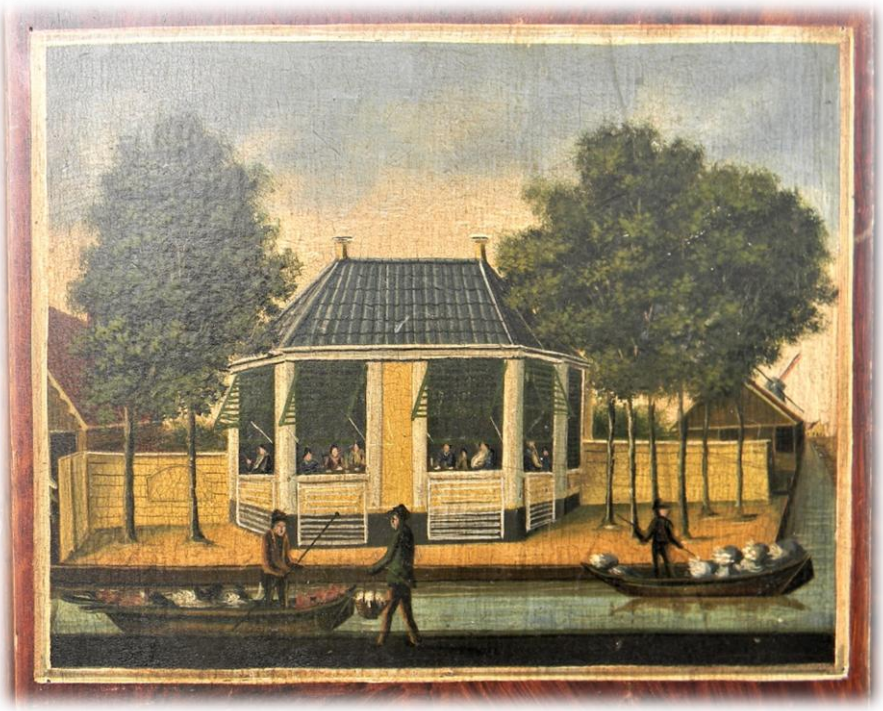

Na een langdurig lijden overleed heden, in den ouderdom van 50 jaren en 5 maanden, mijn hartelijk geliefde Echtgenoot CORNELIS KLAASZOON BREET. Wat ik, mijne kinderen en bloedverwanten in hem verliezen, zal een ieder beseffen, die den overledene van nabij gekend hebben.

ZAANDIJK, N. DEKKER,
25 Mei 1869. WED. C. K. BREET.

Eenige Kennisgeving. (14399)

Algemeen Handelsblad, 28.05.1869

Vorstelijke Personen, Groote Kunstenaars en Beroemde Dichters, worden meestal met praal ter aarde besteld, en de Courant vermeldt op welke wijze.

Men vernoemt, dat er voor ruim 14 dagen ook te Zaandijk eene treffende Begrafenisplegtigheid heeft plaats gehad. De Heer **C. K. BREET**, wiens Zaak gevoerd wordt met zijn Compagnon, de Heer J. J. BREET, onder de Firma van C. & J. HONIG BREET, werd ten grave gedragen. Deze algemeen geachte man, wiens werkzame geest hem in ook zoo vele andere betrekkingen werkzaam deed zijn, was na een langdurig lijden bezweken. Circa 60 Menschen volgden het Lijk, en onder de vele Arbeiders hunner Fabriek, die hadden verzocht zich te mogen aansluiten, was het aandoenlijk om te zien, hoe ook een tegenwoordig zijnde bejaarde Werkman, wiens teenen waren afgezet, aan de gevolgen van Typhus, een half uur ver was komen aanstrompelen, om toch ook achter het door de Arbeiders zoo betreurde Lijk te mogen gaan. Deze stille, nederige getuige zeide stilzwijgend meer, dan de faam soms luid verkondigt.

Men vernam alhier, dat de alom geachte Compagnon des Overledene, de Heer J. J. BREET, met wien de afgestorvene eene reeks van jaren den Papierhandel heeft gedreven, de Zaak zal voortzetten, zoodat gelukkig een zeer groot aantal Arbeiders, hun brood zullen blijven behouden.

AMSTERDAM, (16475) Q.

Algemeen Handelsblad, 21.06.1869

*** Bij akte op den 24sten November 1869 voor den Notaris Mr. *Meindert Donker*, te Zaandijk, verleden, en afschrift overgeschreven in de daartoe bestemde registers ter Griffie van het Kantongeregt te Zaandam, heeft de Heer JAN JACOBSZOON BREET, te Zaandijk, verklaard, dat hij voor zijne rekening heeft aangehouden de handelsfirma **C. & J. HONIG BREET**, gevestigd te Zaandijk, onder welke firma door hem en wijlen den Heer *Cornelis Klaaszoon Breet* werd gedreven de handel in en uitgeoefend het bedrijf van fabrikanten van papier.

De tegenwoordige bekendmaking geschiedt met het oog op art. 30 van het Wetboek van Koophandel.

Opregte Haarlemsche Courant, 06.12.1869
[Bron: Delpher]

Cornelis Klaasz. Breet
[originele portretfoto in bezit van de familie De Jong]

Papierfabrikeur **Cornelis Klaasz. Breet (1818-1869)** was een zoon van Klaas Breet en Guurtje de Vries. Hij huwde Neeltje Dekker met wie hij de volgende kinderen kreeg: Guurtje Adriana Kluijver-Breet (1846-?), Maartje van de Stadt-Breet (1848-1898), Neeltje Breet (1849-1850), Klaas Cz Breet (1850-1910), Neeltje van Doesburgh-Breet (1851-1932), Cornelis Cz Breet (1852-1901) en Jacob Cz Breet (1855-1894).

Jacob Cz. Breet (Zaandijk, 11 april 1855 – Zaandijk 1 augustus 1894), jongste zoon van Cornelis Klaasz. Breet en Neeltje Cornelis Dekker. Makelaar in effecten, gehuwd met Trijntje Gerbrands Dekker (1858-1934)
[Originele portretfoto in bezit van de familie De Jong]

De Makelaars C. A. HONIGH, J. J. HONIG, J. KOUWER en J. BREET Cz. zullen, op **Donderdag 1 Mei 1879**, des morgens te 9 uren, in het lokaal *de Zwaan*, te Zaandijk, ten overstaan van den Notaris Mr M. DONKER aldaar, presenteeren te verkoopen

tot Afbraak:

De Droogschuur, Glanskamer, Verhefkamer, Petmolen en andere gebouwen, behoorende tot den voormaligen Wit-Papiermolen, genaamd *de Veenboer*, staande te Zaandijk aan de Guispadsloot; zoomede de nagemelde

Roerende Goederen,

à contant, als. Maalbakken, Kuipen, Persen, Metalen Rollen, Ketels, Papiervormen, Vilten, Persbladen, Vijgentouw, Koper, IJzer, Houtwerk, Grauw- en Blauwpapier en verdere goederen. Alles breeder bij notitiën omschreven, welke bij de voornoemde Makelaars te bekomen zijn. Te bezichtigen 3 dagen vóór den verkoopdag van 's morgens 9 tot 12 en 2 tot 6 uur. (4219)

Advertentie Verkoop Toebehoren vm. papiermolen De Veenboer
Makelaars C.A. Honigh, J. Honig en J. Breet Cz.
[Het nieuws van den dag - Kleine Courant, 16 april 1879]

RAAD VAN STATE.

Oproeping van belanghebbenden.

De Vice-President van den Raad van State, voorzitter der afdeeling voor de geschillen van bestuur, roept bij deze op de onbekende belanghebbenden in zake van het beroep, ingesteld door mr. M. Donker en J. Breet Czn., tegen een besluit van den burgemeester van Zaandijk dd. 12 Januari 1892 waarbij verlof is geweigerd tot het opgraven en vervoeren van lijken, om, — zoo zij dit noodig achten — hunne memoriën en bewijsstukken in te zenden aan den Raad van State te 's Gravenhage, vóór den 16den Maart 1892.

Tot dien dag liggen de stukken ter inzage ter secretarie van den Raad van State.

De Vice-President, Voorzitter der Afdeeling voornoemd,
VAN REENEN.

(607)

Nederlandsche Staatscourant, 3 maart 1892
[Bron: Delpher]

Per 20 november 2019 verwierf het Honig Breethuis voor een periode van 20 jaar (met stilzwijgende jaarlijkse verlenging) een zevental meubelstukken en een houten schooltas in bruikleen, afkomstig uit de nalatenschap van Jacob Cornelis de Jong (Westzaan, 24 mei 1924 – Zaandam, 22 februari 2007) en Janny de Jong - van Dijk (Rotterdam, 27 september 1927- Koog aan de Zaan, 17 november 2018). De bruikleen is aangegaan met Kees de Jong en Jenny Martin-de Jong, kinderen van dit echtpaar. Het betreft:

- **Houten schooltas (schoolbord) met opschrift G.K. Breet, 1e kwart 19e eeuw.** Grietje Klaasd. Breet (1809-1888) was de oudste dochter van Klaas Cz. Breet en Guurtje de Vries; 5 december 1830 gehuwd met Klaas Vis (*1809). Zie daguerreotypie.
- **Porseleinkabinet**, stammend uit bezit van Nelly Breet (Zaandijk, 5 augustus 1890 – 30 maart 1969) Op 31 augustus 1921 te Zaandijk gehuwd met Dirk Pieter de Jong (Westzaan, 20 april 1882 -?).
- **Biedermeier eettafel met extra bladen en vier stoelen**, stammend uit bezit van Grietje Breet (Zaandijk, 7 december 1885-1985), apothekersassistente te Arnhem.
- **Cilinderbureau,** stammend uit bezit van Cornelis Breet Jacobsz. (1884-1969), gehuwd met Willy Sijtje Kist (1894-1974).

Cor, Grietje en Nelly waren kinderen van Jacob Cz. Breet (Zaandijk, 11 april 1855 – Zaandijk, 1 augustus 1894), Makelaar in effecten, en Trijntje Gerbrands Dekker (1858-1934). Jacob Cz. Breet was medeoprichter van de Vereniging tot Instandhouding en Uitbreiding der Zaanlandsche Oudheidkundige Verzameling" Jacob Honig Jansz. Jr."

Cornelis Breet Jacobsz. aan zijn cilinderbureau ***Nelly Breet in Zaans kostuum***
[originele portretfoto in bezit van de familie De Jong]

Klaas Cornelis Breet <3 augustus 1806> **Guurtje Jacobs de Vries**
(1784-1846) (1785-1826)
PAPIERFABRIKEUR
Woonachtig op Lagedijk 48
Pastelportret in Zaankamer

|

Cornelis Klaasz. Breet <28 Augustus 1844> **Neeltje Dekker**

* Zaandijk, 30 december 1818 *14 augustus 1821
+ Zaandijk, 21 mei 1869 +1 april 1889
PAPIERFABRIKEUR
Woonachtig op Lagedijk 48
Gelithografeerd portret in papierpresentatie

|

Jacob Cornelisz. Breet <14 juni 1885> **Trijntje Dekker**

*Zaandijk, 11 april 1855 *Westzaan, 12 oktober 1858
+Zaandijk, 1 augustus 1894 +Baarn, 27 juni 1934
MAKELAAR IN EFFECTEN

|

Cornelis Breet Jacobsz. | **Grietje Breet** | **Nellie Breet**
(1884-1969) (1885-1985) (1890 -1969
[Bureau] [Tafel & Stoelen] [Porseleinkabinet]

NB: De bruikleengevers, Pieter Dirk de Jong (* 1958), Cornelis ('Kees') de Jong (* 1959) en Jenny Martin-de Jong (*1962), zijn kleinkinderen van Nellie Breet & Dirk Pieter de Jong.
Hun ouders waren Jacob Cornelis de Jong (1924-2007) en Jenny de Jong-Van Dijk (1927-2018).
Jacob Cornelis ('Co') de Jong was boekhouder bij Van Gelder, employé bij het gemeenschappelijk administratiekantoor, bestuurslid der Vereniging Jacob Honig Jansz.Jr."(1983) en lid van de loge Anna Paulowna.

Uit de nalatenschap van Jacob Cornelis de Jong (Westzaan, 24 mei 1924 – Zaandam, 22 februari 2007) en Janny de Jong - van Dijk (Rotterdam,. 27 september 1927- Koog aan de Zaan, 17 november 2018)verwierven wij op 20 november 2019 de volgende voorwerpen:

Huwelijksbord Jacob Cz. Breet en Grietje Jans de Jager, 15 July 1798

NB: Het betreft hier een duplicaat van ZOV-03624

Geborduurd bakerkussentje, J.C. B.& G.D.J., Anno 1799 [Vgl. ZOV-02815]

N.a.w. behoorde het kussentje toe aan **Jacob Cornelisz. Breet en Grietje Jans de Jager**. Hun eerste dochter, **Grietje Breet (1799-1867)** werd geboren op 25 april 1799, een jaar na het huwelijk. Grietje trouwde zelf op 4 juni 1820 met de koopman en oliefabrikant Klaas Smit met wie zij op 7 september 1825 een dochter kreeg, genaamd Grietje Smit. Wij bezitten een pastelportret [ZOV-04388.01] en een zilveren hengselmandje [ZOV-08229] van Grietje Breet, beide uit 1817.

Beschilderd houten speelgoed, met initialen G:B (Grietje Jacobsd. Breet (1799-1867)). Als eigenaresse komt ook Grietje Klaasd. Breet (1809-1888) in aanmerking. 19e eeuw

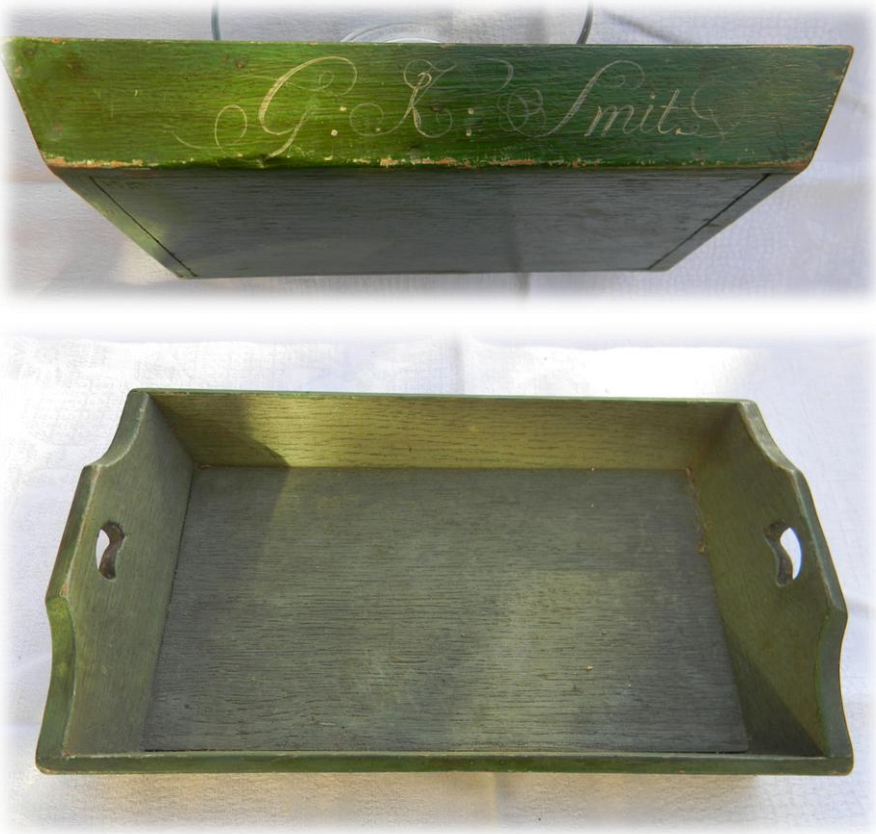

Dienblaadje met gekalligrafeerd opschrift 'G:K:Smit', 2e kwart 19e eeuw

Grietje Klaas Smit (1825-1904) was de dochter van Grietje Jd Breet en oliefabrikant Klaas Smit uit Koog a/d Zaan. Zij was tevens de oudste kleindochter van Jacob Breet en Grietje de Jager. Op haar twaalfde jaar maakte ze voor haar grootouders een borduurwerkje van een hond [ZOV-06753], te zien in het slaapvertrek op de bovenverdieping van het Honig Breethuis. Dit geschenk ging vergezeld van het volgende versje:

Ik heb iets voor U wat mag dat wezen
Vraagt gij wellicht Ja wist gij dat
Het is geen vers dat men kan leze
Ook niet iets met mijn wensch bevat
En toch hoop ik dat gij veel jaren
Het moogt aanschouwen aan de wand
Hiernaar wil ik 't U maar verklaren
Ziehier ontvangt het uit mijne hand.

In 1840 maakte Grietje t.g.v. het twintig jarig huwelijksfeest van haar ouders Klaas Smit en Grietje Breet een borduurwerk, dat verwerkt is in een speeltafeltje [ZOV-09006], te zien in de tuinkamer. Grietje Klaas Smit huwde in 1820 Willem Dekker en erfde in 1892 als universeel erfgename het onroerend goed uit nalatenschap van haar oom Jan Jacobsz. Breet. Zie hiervoor ook de ingelijste aquarel "*Aangeboden aan Mevr. Dekker-Smit 1 April 1894 Souvenier.*", voorstellende het onroerend goed van de familie Breet boven de deur naar de woonkeuken [ZOV-05101].

Wijnglazen met radgravure Driemaster met tekst "HET LANS WELVAREN" (18e eeuw?)
en wijnranken met initalen "G.D.Jz" (11/9/1858)

Het glas met de initialen heeft toebehoord aan **Gerbrand Dekker Jansz. (Westzaan, 11 september 1824 - Maarssen, 17 januari 1897)**, zoon van Jan Dekker (1801-1867) en Aagje Evers de Jager (1802-1871), huwde 1848 **Grietje Klaasd. Smit (1825-1904).** 11 september 1858 was Gerbrands 34ste verjaardag. Gerbrand en Grietje kregen twee kinderen: Jan (ca. 1855-1931) en Jacoba Maria (1863-1948). Jan Dekker huwde Margaretha ('*Margot*') Maria Honigh (1862-1916) en kreeg een zoon, genaamd Gerard Adriaan Dekker (* 1885). Jacoba Maria huwde 1886 Cornelis Vis (1861-1921) en kreeg drie kinderen, waaronder Jacob (1888-1828) en Margaretha (1890-1928).

Schoolbord van Jan Jacobsz. Breet (1815-1892), 1820 (Bruikleen J.C. de Jong sedert 1999)

Wandklok van Jan Jacobsz. Breet (1815-1892), (Bruikleen J.C. de Jong, sedert 1999)

Schooltas of zgn. 'schoolbord', Grietje Klaasd. Breet (Bruikleen Fam. De Jong)

Grietje Klaasd. Breet (1809-1888) was de oudste dochter van Klaas Cz. Breet en Guurtje de Vries; 5 december 1830 gehuwd met de koopman en fabrikant Klaas Vis (1809-1859). Het echtpaar bleef kinderloos. Zie daguerreotypie.

Grietje Vis-Breet (J.L. Breebaart) [Stichting Archief Honig(h)]

Pochbord, 1e kwart 19e eeuw

De M staat voor Mariage; de P voor Poch.

POGCHEN

Dit spel wordt door vele personen gespeeld met een spel kaarten van 52 bladen, uit hetwelk men, indien slechts weinigen aan het spel deelnemen, de zessen, vijven, enz. kan ter zijde leggen. Bij dit spel is echter een bord noodig, dat op de volgende wijze is ingerigt en waarvan elke rij door ieder speler met een fiche wordt bezet.

Aas
Heer
Vrouw
Boer
Tien
Mariage
Derdens, enz.
Poch!

Men geeft aan elk speler 5 kaarten – in 2 of 3 giften; - en blijven er dus van10 tot 16 stuks op de talon, van welke de bovenste als troef gekeerd wordt. Die het aas van troef onder zijne kaarten heeft, trekt den inzet die op het bord op de rij van het aas staat; en evenzoo winnen de andere op het bord vermelde troefkaarten, als ook mariage van troef en een derde of vierde, enz. – in troef, wanneer dit overeengekomen is. – De gekeerde troefkaart kan door zeven worden geruild en daardoor ook tot het winnen van het spel dienen. Voor die troefkaarten, welke in de talon blijven en dus niet winnen, blijft de inzet op het bord, in de rij daarvoor dienende, staan, zoodat hij die in een volgend spel deze rij trekt, eene hoogere winst heeft, daar bij ieder nieuw spel elk speler een fiche op iedere rij van het bord zet.

Nadat de inzetten van het bord zijn genomen, is het spel nog niet geëindigd, want de inzet van de rij "Poch" is er nog, en deze moet ook eerst en wel op de navolgende wijze afgespeeld worden. De aan de voorhand zittende speler zegt of hij Pocht of niet, d.i. of hij 2, 3 of 4 gelijke kaarten heeft, namelijk: heeren, vrouwen, drieën, enz., en daarom eene zekere som voor den inzet van deze pot biedt. De volgende spelers verklaren naar de rij af of zij meerder bieden dan de door de voorhand genoemde som, of wel dat zij passen (en hunne kaarten wegwerpen). De hoogste bieder trekt den geheelen inzet, namelijk wanneer de overigen of om hun gering uitzigt op winnen, of omdat zij meenen dat de hoogst biedende zeer hooge kaarten heeft, ook hunne kaarten, evenals zij die gepast hebben, wegwerpen. Zegt evenwel een derzelve ik houdt", d.i. dat hij derzelfde som op dezen inzet stelt, dan leggen de meest biedenden hunne kaarten open en die van hen de hoogsten heeft, trekt den inzet der "Poch!". Uit de vermelde rangorde der winnende kaarten volgt dat 2 tweeën het laagste, 4 azen het hoogste is om den inzet van de Poch te winnen.

Nadat deze laatste inzet getrokken is, wordt nog om de minste kaarten gespeeld. De voorhand speelt het eerst; de kleur moet bekend worden, en ieder speelt zooveel bij als mogelijk is, terwijl de speler, die het eerst van zijne kaarten bevrijd, van elke zijner is medespelers zooveel fiches ontvangt, als deze nog kaarten in de had heeft. Daarna vangt men een nieuw spel aan.

[Uit: Practisch onderrigt of Handleiding om de meest in gebruik zijnde kaart-, bord- en balspelen grondig te leeren uitoefenen. Derde druk, Utrecht, B. Dekema, 1865]

Miniatuur Biedermeier poppenkleertjes, 2e kwart 19e eeuw

Biedermeier poppenkleertjes, 2e kwart 19e eeuw

Biedermeier poppenkleertjes, 2e kwart 19e eeuw

Biedermeier poppengoed en zakdoekje, 2e kwart 19e eeuw

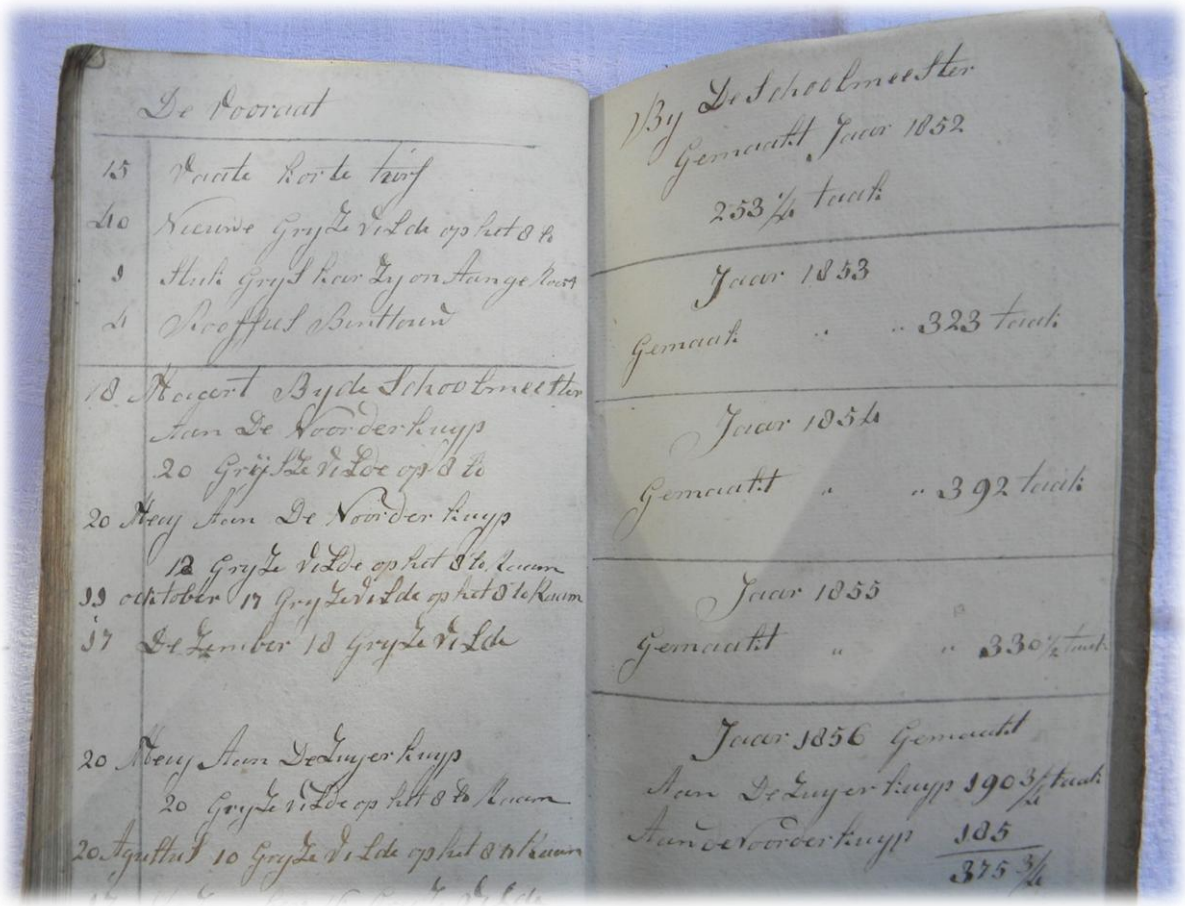

De Pooraat

15 Vierde Korte turf
40 Nieuwe Gryze Vilde op het 8 te
1 Stuik Gryst Koor Zyon Stange hout
4 Neffuel Buitteren

18 Rekeert Byde Schoolmeester
Aan De Noorderkuyp
20 Gryze Vilde op 8 te
20 Meey Aan De Noorderkuyp
12 Gryze Vilde op het 8 te Reuum
29 october 17 Gryze Vilde op het 8 te Reuum
17 December 18 Gryze Vilde

20 Meey Aan De Zuyderkuyp
20 Gryze Vilde op het 8 te Reuum
20 Augustus 10 Gryze Vilde op het 8 te Reuum

By De Schoolmeester
Gemaakt Jaar 1852
253 1/4 turf

Jaar 1853
Gemaakt " " 323 turf

Jaar 1854
Gemaakt " " 392 turf

Jaar 1855
Gemaakt " " 330 1/2 turf

Jaar 1856 Gemaakt
Aan De Zuyderkuyp 190 3/4 turf
Aan de Noorderkuyp 185
375 3/4

Kasboekje De Schoolmeester, 1852-1856

Gevlochten opbergdoosje met gemarmerd papier, 1e helft 19e eeuw

Rekjes voor kleine schepvormen(?), 19e eeuw

2 zakkammen en 2 brillen, ca. 1900

WERKEN VAN THOPAS ONDER DE HAMER [30/1/2019]

Op 30 januari 2019 gingen twee werken van Johannes Thopas bij veilinghuis Sotheby's New York onder de hamer. Het betreffen een portret van Cornelia Hessels (1586-1640) en een vanitas-stilleven, vervaardigd in loodstift en inkt op perkament. Het portret [309 by 235 mm] was eerder in bezit van achtereenvolgens Victor Winthrop Newman (tot 1920) en Prof. Einar Perman en is in 1953 tentoongesteld geweest in het Nationalmuseet in Stockholm en in 1962 in het Singer Museum Laren. Het wisselde op de veiling van eigenaar voor $ 11.875,-. Een pendant van dit portret, voorstellende Cornelia's echtgenoot Godert Kerkrinck, werd verkocht bij Sotheby's in 2012 en bevindt zich thans in de collectie van het The Metropolitan Museum of Art, New York. Het tot nu toe onbekende stilleven [191 bij 147 mm] werd geveild voor maar liefst $ 21.250,-.

Literatuur: Ekkart, Rudolf E.O.: Deaf, Dumb & Brilliant: Johannes Thopas, Master Draughtsman [2014]. Hierin zijn de zes Thopas-portretten uit de Zaanlandsche Oudheidkundige Verzameling afgebeeld en toegelicht.

LANDSCHAPPEN VAN UPPINK GEVEILD [30/1 en 3/3]

Op dezelfde veiling werd een aquarel van Willem Uppink in New York geveild, die eerder in Amsterdam van de hand ging. Het betreft een bosgezicht, gesigneerd verso: *Wm Uppink Na E. Vandrielst* [255 bij 334 mm]. Op 3 maart veilde het Duitse veilinghuis Lupertz te Keulen een door Willem Uppink gesigneerd en gedateerd 1835 landschap in olieverf op koperplaat [42,5 x 63 cm]. [Auction 1046, Gemälde und Zeichnungen 15. - 19. Jh., 18.03.2015, 14:30, Köln. Veilingitem 11]. Het werkje stamt uit Noord-Duits privébezit en ging van de hand voor € 6.944, ca. € 2.000,- meer dan de richtprijs. Met dank aan de beide veilinghuizen kon een kleurenafbeelding van de landschappen worden opgenomen in onze boekuitgave.

.

Willem Uppink: Boomrijk landschap, gekopieerd naar Egbert van Drielst [Foto: Sotheby's New York]

Willem Uppink: Landschap met herder, olieverf op koperplaat, 1835 [Foto: Veilinghuis Lupertz, Keulen]

DUITSE KUNST OP PAPIER VAN C & I HONIG BREET

August Lucas (1803 - Darmstadt - 1863): Zwei Mädchen, Deutsch, um 1825/30.

29 mei 2019 zijn er voor € 1.250 ('inkl. Aufgeld') twee Biedermeier portretten door August Lucas (1803 - Darmstadt - 1863) bij het Berlijnse veilinghuis Grisebach onder de hamer gebracht, die vervaardigd zijn op velijnpapier met watermerk van C & J HONIG (BREET) [19,6 × 15,1 cm.]. Het zelfde veilinghuis veilde in 2013 al eens een tekening van Moritz von Schwind en in 2017 een tekening door Ernst Fries op papier van onze familie.

Moritz von Schwind [Wenen 1804 – 1871 München]: Figurenstudien.

Pen in grijs op gegrondeerd papier (Watermerk C & I HONIG). 29,1 x 25,2 cm.

Verkocht voor € 2.250,- (inkl. Aufgeld).

Auktionen 215-221 Kunst des 19. Jahrhunderts, 27. November 2013

Ernst Fries [Heidelberg 1801 – 1833 Karlsruhe]: Bospad teven de helling van een berg.
Penseel in bruine inkt en pen in zwarte inkt op opgehoogd papier (watermerk: C & I Honig) (32,1 × 47,7 cm).

Verkocht voor € **16.250,- (incl. premium)**

Autumn Auctions 2017; 19th Century Art, November 29, 2017

ANNO 1819

ZAANS MUSEUM & GEMEENTEARCHIEF ZAANSTAD

Portret van Aart van Wessem (1777-1819)Olieverf op doek, 84.0 x 73.0 cm [ZOV-06319]

Portret van Aart van Wessem (1777-1819), de broer van Adrianus van Wessem (1775-1854). Mansportret ten halve lijve, frontaal naar rechts. De man heeft een gebruind gelaat zwart achterover gekamd haar en zwarte bakkebaarden. Kleding zwarte jas met wit hemd met gouden speld.

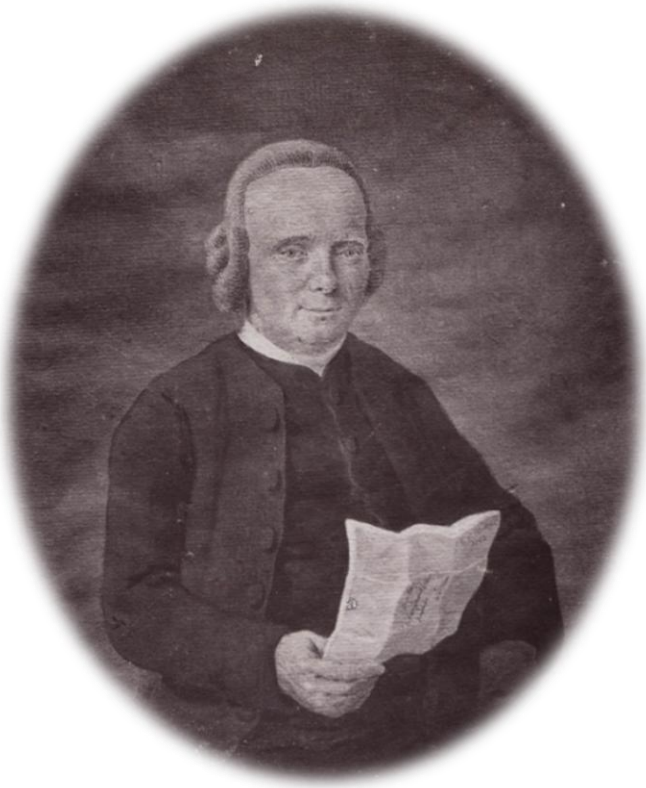

Cornelis Dekker (1736-1819), in 1792 gehuwd met Maria Bonte (1739-1808).
Familieportret G. van Heijningen [GAZ 22.06020]

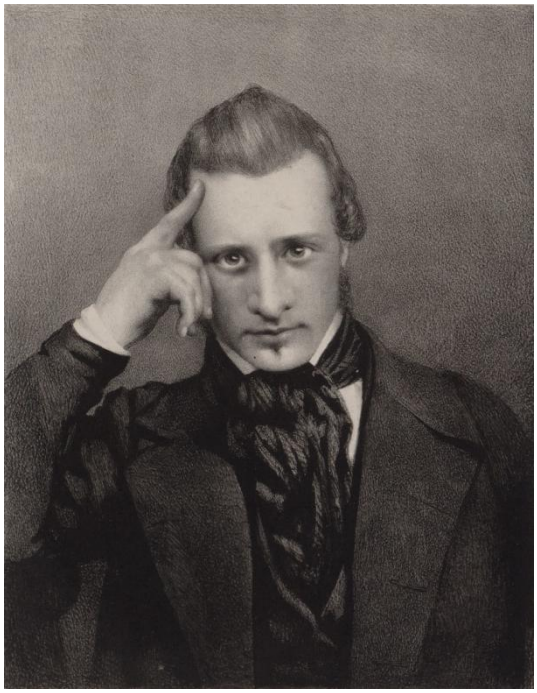

P. Bleeker (geboren te Zaandam 10 juli 1819, overleden te 's Gravenhage 24 januari 1878), officier van gezondheid, staatsraad in buitengewone dienst, schrijver van 'Atlas Ichtyoloique des Indes Orientales Neerlandaises'. *Aan de onderzijde zijn handtekening. A.J. Ehnle; Koninklijke Steendrukkerij C.W. van Mieling.*
[Zaanlandia Illustrata nr. 726; GAZ 11.0683]

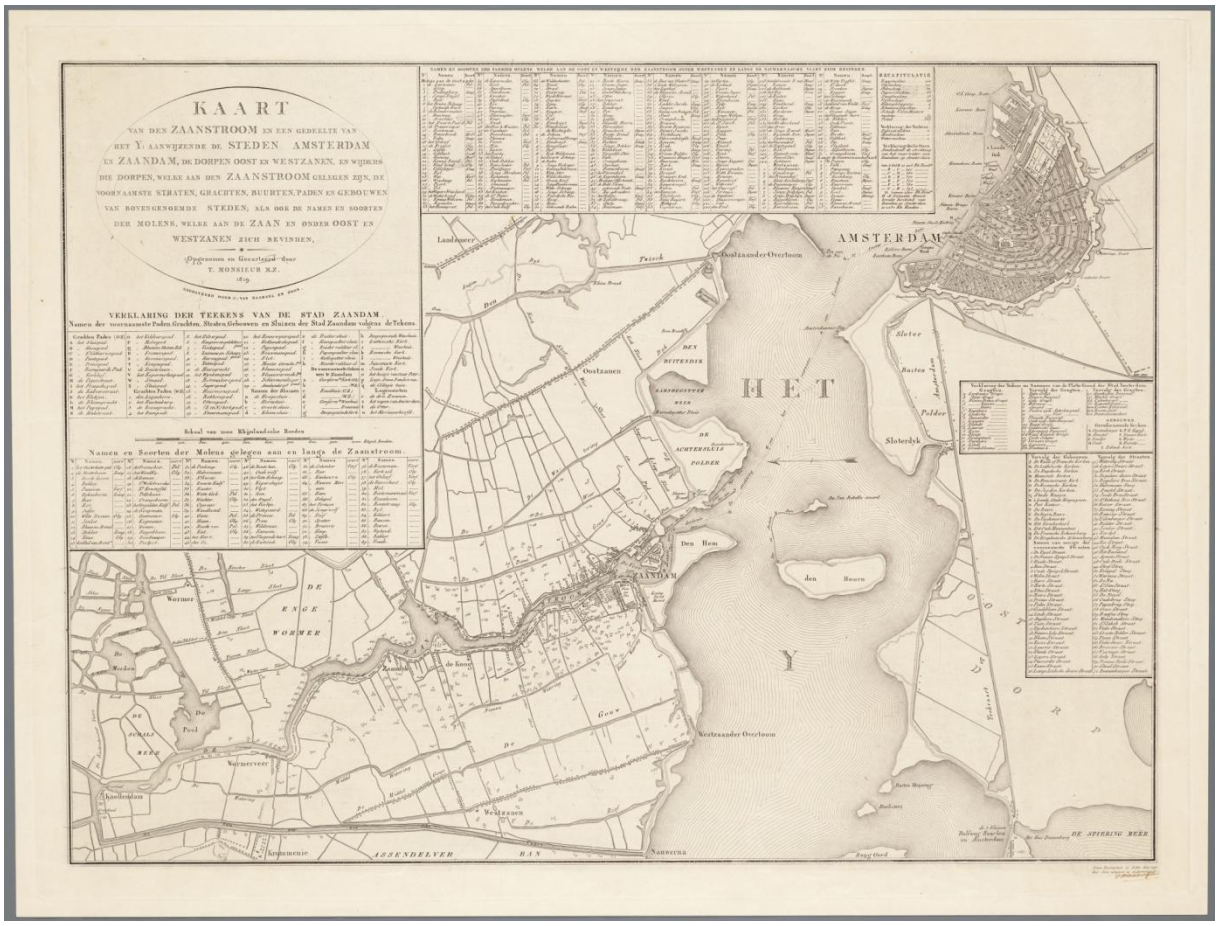

Kaart van de Zaanstroom en een gedeelte van het IJ, aanwijzende de steden Amsterdam en Zaandam, de dorpen Oost- en Westzanen en wijders die dorpen, welke aan den Zaanstroom gelegen zijn, de voornaamste straten, grachten, buurten, paden en gebouwen van bovengenoemde steden, als ook de namen en soorten der molens, welke aan de Zaan en onder Oost- en Westzanen zich bevinden.

Opgenomen en Gecarteerd door T. Monsieur M.Z. 1819. Gegraveerd door C. van Baarsel en Zoon. [50 x 66 cm]

Volgens deze kaart waren er in 1819 aan de Zaan, aan de Oost-en Westzijde, onder Westzanen en langs de Nauernasche Vaart 358 molens als daar zijnde 100 zaagmolens, 111 olijmolens, 57 pelmolens, 27 papiermolens, 15 snuifmolens, 29 verfmolens, 4 hennipkloppers, 3 blauwselmolens en 11 schulp-, vol en mosterdmolens. [Zaanlandia Illustrata nr. 30; GAZ 52.00217 en 52.00703]

AAN DE WESTZIJDE:
79. De Eendragt
34. De Kruiskerk
90. De Koehuid
111. De Weever
112. De Kaarsemaker
113. De Witte Zaan
114. De Bonsem
115. De Byenkorf
116. De Witteveer
118. Het Fortuyn
*119. De Veenboer**
125. De Hobbezak
131. De Herderin
132. De Hoop
133. De Herder
*134. Het Herderskind**
135. Den IJver
137. De Rijzende Zon
138. De Ouderomp
141. De Bok
144. De Soldaat

WESTZANEN:
1. De Schoolmeester
4. Huis Assenburg
8. Jonge Dolphyn
14. De Pronker

LANGS DE NAUERNASCHE VAART:
6. De Huisman
9. De Kool

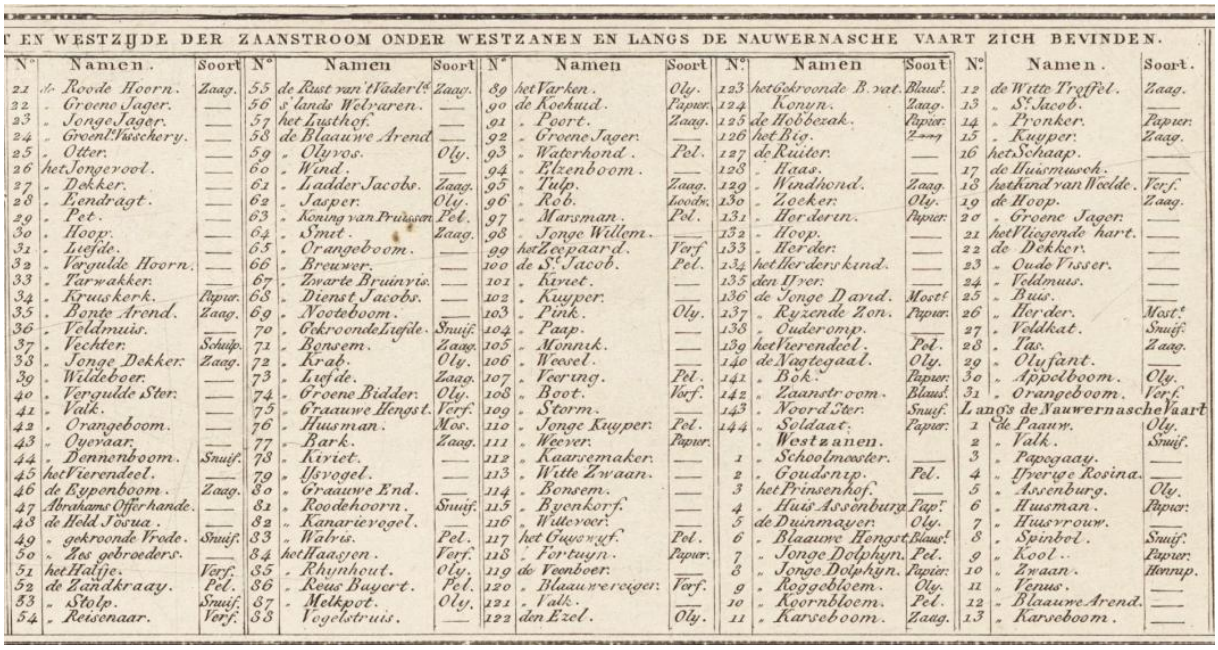

EN WESTZIJDE DER ZAANSTROOM ONDER WESTZANEN EN LANGS DE NAUWERNASCHE VAART ZICH BEVINDEN.

N°	Namen.	Soort	N°	Namen	Soort	N°	Namen	Soort	N°	Namen	Soort	N°	Namen.	Soort.
21	de Roode Hoorn.	Zaag.	55	de Rust van 't Vader l.d	Zaag.	89	het Varken.	Oly.	123	het Gekroonde B. vat.	Blaus.t	12	de Witte Troffel.	Zaag.
22	„ Groene Jager.	—	56	s'lands Wolvaren.	—	90	de Koehuid.	Papier.	124	Konyn.	Zaag.	13	„ St. Jacob.	—
23	„ Jonge Jager.	—	57	het Lusthof.	—	91	„ Poort.	Zaag.	125	de Hobbezak.	Papier.	14	„ Pronker.	Papier.
24	„ Groenl.d Visschery.	—	58	de Blaauwe Arend	—	92	„ Groene Jager.	—	126	het Big.	Zaag	15	„ Kuyper.	Zaag.
25	„ Otter.	—	59	„ Olyvos.	Oly.	93	„ Waterhond.	Pel.	127	de Ruiter.	—	16	het Schaap.	—
26	het Jongevrool.	—	60	„ Wind.	—	94	„ Elzenboom.	—	128	„ Haas.	—	17	de Huismusch.	—
27	„ Dekker.	—	61	„ Ladder Jacobs.	Zaag.	95	„ Tulp.	Zaag.	129	„ Windhond.	Zaag.	18	het kind van Weelde.	Verf.
28	„ Eendragt.	—	62	„ Jasper.	Oly.	96	„ Rob.	Loodw.	130	„ Zoeker.	Oly.	19	de Hoop.	Zaag.
29	„ Pet.	—	63	„ Koning van Pruissen	Pel.	97	„ Marsman.	Pel.	131	„ Herderin.	Papier.	20	„ Groene Jager.	—
30	„ Hoop.	—	64	„ Smit.	Zaag.	98	„ Jonge Willem.	—	132	„ Hoop.	—	21	het Vliegende hart.	—
31	„ Liefde.	—	65	„ Orangeboom.	—	99	het Zeepaard.	Verf	133	„ Herder.	—	22	de Dekker.	—
32	„ Vergulde Hoorn.	—	66	„ Brouwer.	—	100	de St. Jacob.	Pel.	134	het Herders kind.	—	23	„ Oude Visser.	—
33	„ Parwakker.	—	67	„ Zwarte Bruinvis.	—	101	„ Kiviet.	—	135	den Ijver.	—	24	„ Veldmuis.	—
34	„ Kruiskerk.	Papier.	68	„ Dienst Jacobs.	—	102	„ Kuyper.	—	136	de Jonge David.	Most.t	25	„ Buis.	—
35	„ Bonte Arend.	Zaag.	69	„ Nooteboom.	—	103	„ Pink.	Oly.	137	„ Ryzende Zon.	Papier.	26	„ Herder.	Most.t
36	„ Veldmuis.	—	70	„ Gekroonde Liefde.	Snuif.	104	„ Paap.	—	138	„ Ouderomp.	—	27	„ Veldkat.	Snuif.
37	„ Vechter.	Schuip.	71	„ Bonsem.	Zaag.	105	„ Monnik.	—	139	het Vierendeel.	Pel.	28	„ Tas.	Zaag.
38	„ Jonge Dekker.	Zaag.	72	„ Krab.	Oly.	106	„ Weesel.	—	140	de Nagtegaal.	Oly.	29	„ Olufant.	—
39	„ Wildeboer.	—	73	„ Liefde.	Zaag.	107	„ Veering.	Pel.	141	„ Bok.	Papier.	30	„ Appelboom.	Oly.
40	„ Vergulde Ster.	—	74	„ Groene Bidder.	Oly.	108	„ Boot.	Verf.	142	„ Zaanstroom.	Blaus.t	31	„ Orangeboom.	Verf.
41	„ Valk.	—	75	„ Graauwe Hengst.	Verf.	109	„ Storm.	—	143	„ Noord Ster.	Snuif.	Langs de Nauwernasche Vaart		
42	„ Orangeboom.	—	76	„ Huisman.	Mos.	110	„ Jonge Kuyper.	Pel.	144	„ Soldaat.	Papier.	1	de Paauw.	Oly.
43	„ Oyevaar.	—	77	„ Bark.	Zaag.	111	„ Weever.	Papier.		Westzanen.		2	„ Valk.	Snuif.
44	„ Bennenboom.	Snuif.	78	„ Kiviet.	—	112	„ Kaarsemaker.	—	1	„ Schoolmeester.	—	3	„ Papegaay.	—
45	het Vierendeel.	—	79	„ Ijsvogel.	—	113	„ Witte Zwaan.	—	2	„ Goudsnip.	Pel.	4	„ Ijverige Rosina.	—
46	de Eypenboom.	Zaag.	80	„ Graauwe End.	—	114	„ Bonsem.	—	3	het Prinsenhof.	—	5	„ Assenburg.	Oly.
47	Abrahams Offerhande.	—	81	„ Roodehoorn.	Snuif.	115	„ Byenkorf.	—	4	„ Huis Assenburg	Pap.r	6	„ Huisman.	Papier.
48	de Held Josua.	—	82	„ Kanarievogel.	—	116	„ Wilteevoer.	—	5	de Duinmayer.	Oly.	7	„ Huisvrouw.	—
49	„ gekroonde Vrede.	Snuif.	83	„ Walvis.	Pel.	117	het Guyswyf.	Pel.	6	„ Blaauwe Hengst.	Blaus.t	8	„ Spinbol.	Snuif.
50	„ Zes gebroeders.	—	84	het Haasjen.	Verf.	118	„ Fortuyn.	Papier.	7	„ Jonge Dolphyn.	Pel.	9	„ Kool.	Papier.
51	het Haijje.	Verf.	85	„ Rhynhout.	Oly.	119	de Veenboer.	—	8	„ Jonge Dolphyn.	Papier.	10	„ Zwaan.	Hennip.
52	de Zandkraay.	Pel.	86	„ Reus Buyert.	Pel.	120	„ Blaauwreiger.	Verf.	9	„ Roggebloem.	Oly.	11	„ Venus.	—
53	„ Stolp.	Snuif.	87	„ Melkpot.	Oly.	121	„ Valk.	—	10	„ Koornbloem.	Pel.	12	„ Blaauwe Arend.	—
54	„ Reisenaar.	Verf.	88	Vogelstruis.	—	122	den Ezel.	Oly.	11	„ Karseboom.	Zaag.	13	„ Karseboom.	—

NB: De papiermolens De Veenboer en Het Herderskind waren in 1819 in bezit van de firma C & I HONIG BREET.

Brandweerpenning Zaandijk Anno 1819 ['Brandspuyt No 1'] (ZOV-02041)

NB: Als vermeld was Jacob Breet commandeur van de kleine pomp van brandspuit 2 te Zaandijk.

Onderlinge Brandwaarborg-Maatschappij aan de Zaan (1819) en Brandassuratiecontract van Molens cum annexis aan de Zaan (1733)

Inmiddels tweehonderd jaar geleden, in 1819 werd door een aantal Zaandijker papierfabrikeurs de Onderlinge Brandwaarborg-Maatschappij aan de Zaan opgericht. Deze werd later voortgezet onder de naam Brandwaarborg-Maatschappij Koning & Boeke.

Op 24 december 1733 was reeds het "Brandassuratiecontract van Molens cum annexis aan de Zaan" opgericht, waarbij 27 molens waren aangesloten met een waarborgsom van *ƒ* 214.250. De eerste bestuurders, gecommitteerden of overlieden van het contract uit 1733 waren Engel Huijsman en Arie van der Ley uit Zaandijk, Hendrik Papier te Krommenie en Cornelis Wildeman. In 1801 werd het contract vernieuwd met als gecommitteerden en overlieden de papierfabrikeurs Jan Kool, Jacob en Arent Breet te Zaandijk, Pieter Smidt van Gelder en Cornelis Dekker Jsz. te Wormerveer.

VERVOLG van de Zaturdagsche

HAARLEMSCHE COURANT

Van den 26 Augustus 1826.

*** BRANDWAARBORG-MAATSCHAPPIJ AAN DE ZAAN ENZ.

De Directeur en Commissarissen der bovengenoemde Brandwaarborg-Maatschappij, berigten hiermede, aan alle de daarin zijnde Deelhebbers, dat overeenkomstig Art. 15 en 19 der Reglementen, de REKENING en VERANTWOORDING over het zesde Maatschappelijk jaar, is gedaan, ten overstaan van zes der voornaamste Deelhebbers, en dat gebleken is, dat, niettegenstaande de deelneming in deze Maatschappij, gedurende het afgelopen jaar, weder aanmerkelijk heeft toegenomen, er echter geene Brandschade gevallen is, en dus door de Deelhebbers niet meerder heeft behoeven betaald te worden dan de gewone jaarlijksche Administratie-kosten, ten bedrage van $\frac{1}{16}$de Percent.

Wordende verder door bovengenoemde Directie kennelijk gemaakt, dat deze *Rekening* en *Verantwoording* is nagezien door de Heeren *Jan van Vleuten*, *Klaas de Jager*, *Jan Honig Csz.*, *Jacob Breet*, *Hajo Houttuyn* en *Jacob Vis*, dewelke verklaard hebben alles in eene goede orde en naar hun genoegen te hebben bevonden, en alzoo deze Maatschappij, ter verdere deelneming, gerustelijk aan een ieder aanbevelen.

Zaandijk, den 16 Augustus 1826.

JAN KONING, Directeur.

JACOB HONIG JANSZ.
CORNELIS PRINS.
CHRISTOFFEL OOSTERMEIJER.
DK. STOLP.
DIRK VAN VOORST.
JACOBUS KLUYVER ALBZ.,
} Commissarissen.

Opregte Haarlemsche Courant 26.08.1826

Directiegebouw der Onderlinge Brandwaarborg-Maatschappij aan de Zaan, Anno 1819.

In 1819 onder bestuur van Jan Koning, directeur en zes commissarissen, Klaas Mul, Zaandam, Westzijde, Dirk van Voorst, Zaandam, Oostzijde, Klaas Baas te Koog, Dirk Stolp te Westzaan, Jacob Honig Jansz. te Zaandijk en Martinus van Gelder te Wormerveer (even daarna opgevolgd door Cornelis Prins) Op 26 maart 1820 begon de maatschappij haar werkzaamheden. Tot de bouw van het eigen kantoorgebouw Lagedijk no. 33, in 1896 voltooid, werd kantoor gehouden ten huize van de fungerende directeur. Men vergaderde meestal in koffiehuis De Zwaan of bij de directeur thuis. Jan Koning overleed in 1838. In 1833 werd Albert Boeke mede-directeur.

[Drukwerk 1e helft 20e eeuw; 7 x 12 cm; GAZ 31.00245]

KOOG EN ZAANDIJK ANNO 1919

Gedenksteen voor Jan Marinus Vis aan de Parklaan te Zaandijk.

De gemeente bouwde het in 1919 en het is op 19 juli van dat jaar onthuld. Het monument werd opgericht voor Jan Marinus Vis geboren in 1856 en overleden in 1918 te Zaandijk. Hij was directeur van lakfabriek Jacob Vis, later officieel olie-industrie Jacob Vis Pzn. B.V. Jan Marinus Vis deed veel sociaal werk in Zaandijk, hij organiseerde bijeenkomsten voor algemeen nut en genoegen en was de stichter van de centrale keuken. Een jaar na zijn overlijden is het monument onthuld. Hier de onthulling met veel genodigden. Het was een werkstuk van zijn vriend A.H. Wegerif Gzn. architect te Apeldoorn, A.H. Wegerif Gzn. heeft ook het plan Parklaan ontworpen. Op de achtergrond links de Nederlands Hervormde kerk en rechts de sociëteit. Het monument stond in de weg en daar het zeer verweerd was is het verwijderd. Het materiaal was echter niet weersbestendig en is op verzoek weer verwijderd, zie het raadsbesluit van 14 juni 1961.

[GAZ 91.000296; 91.000437]

Gevel van de Leidsche Autogarage LATO, naar ontwerp van architect H.J. Jesse (1860-1943), ca. 1930.

Op de voorgrond oude auto's met chauffeurs. LATO, gevestigd aan de Steenstraat 53-55 te Leiden, kreeg in 1915/1916 de nieuwe gevel, die een prijs won in de “Tweede Gevelwedstrijd te Leiden”. In 1919 ging het bedrijf failliet en kwam een restaurant/lunchroom in de voormalige garage. Toen het pand in de sleutelstad moest worden gesloopt, werd de fraaie voorgevel in 1919 overgebracht naar het Zuideinde te Koog aan de Zaan. Hier vestigde zich taxibedrijf Aart Hogendijk, waar eerst oliefabriek De Reus zat.

[GAZ 21.00660; Zaanlandse Oudheidkundige Verzameling-Honig collectie]

Foto van het personen in historische kostuums op het Zaanse tentjachtje ter gelegenheid van de optocht op 4 september 1919 in het kader van het Vaderlandsch Historisch Volksfeest in het Nederlands Openluchtmuseum te Arnhem. [Stichting Archief Honig(h)]

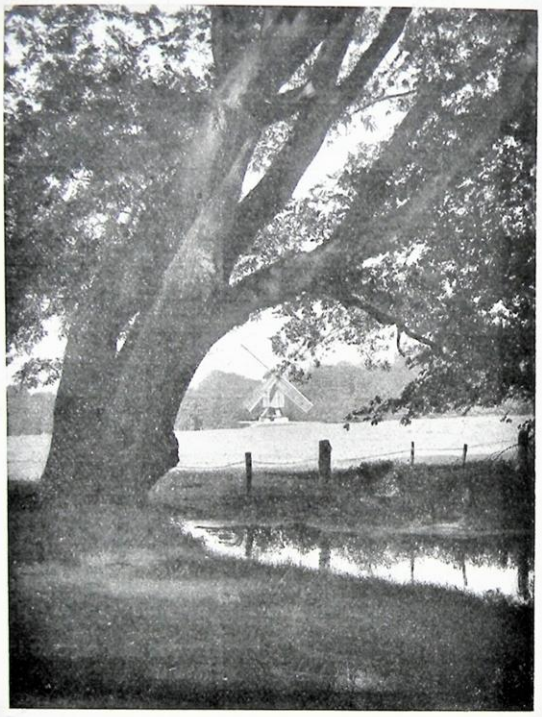

Foto Mr. Piet Smit.
DE OUDE STANDAARDMOLEN VAN HUIZEN IN HET OPENLUCHTMUSEUM OP DEN WATERBERG.

OP 3, 4 EN 5 SEPTEMBER 1919 zal te Arnhem een nationaal „landjuweel" worden gevierd, dat op sympathieke wijze getuigt van een niet opgeschroefde vaderlandswaardeering en in kleurige en zinrijke tafreelen zal kunnen bevestigen, dat ook thans nog waarheid is, wat Vondel reeds zeide in: „de liefde tot zijn land is ieder aangeboren."
Zoo kan het landjuweel niet alleen de herinnering wekken aan oude volksvermaken en volksspelen, maar tevens kan dit vaderlandsch historisch volksfeest den grondslag vormen voor een algemeene samenwerking om het Openluchtmuseum op den Arnhemschen Waterberg te maken tot wat het beoogt te zijn: „HET VREDESMONUMENT VAN NEDERLAND".

D. J. VAN DER VEN in zijn rede, te Arnhem gehouden op 21 Januari 1919.

Vereerd met de inteekening van het Huisarchief van H. M. de Koningin, van H. M. de Koningin-Moeder en van Z. K. H. den Prins der Nederlanden.

Uitnoodiging tot inteekening op

NEERLANDS VOLKSLEVEN

DOOR D. J. VAN DER VEN,

ALGEMEEN LEIDER VAN HET VADERLANDSCH HISTORISCH VOLKSFEEST.

Een prachtwerk van ongeveer 350 bladzijden kwarto grootmediaan, gedrukt met de Holl. mediaeval-De Roos, verlucht door ongeveer 80 bladzijden illustratie PRIJS f 15.—
geb. in linnen stempelband naar teekening van J. Zuidema f ~~18.50~~ 20.-
in geheel lederen band, kop verguld. . . . . f 35.—
Uitg. van de N.V. Uitg.-M^ij. en Boekh. P. M. Wink, Zalt-Bommel.

NEERLANDS VOLKSLEVEN wordt uitgegeven naar aanleiding van het Vaderlandsch Historisch Volksfeest van 3, 4 en 5 September 1919, met de zeer gewaardeerde medewerking van het Uitvoerend Comité, en zal in het voorjaar van 1920 verschijnen.

Het Vaderlandsch Historisch Volksfeest op het terrein van het Nederl. Openlucht-Museum

Intekeningsbrochure voor de publicatie "Nederlandsch Volksleven" n.a.v. het Vaderlandsch Historisch Volksfeest op 3 t/m 5 september 1919 te Arnhem. [Stichting Archief Honig(h)]